

EVREI - I -

[LD: vezi și fișier **Antisemitism**]

EVREI - I -.....	1
-----	4
Guvern Iorga-Argetoianu 1931/ 1932.....	4
-----	4
A.Documentar LD : chestiunea evreiască / istoric, reglementări, 1919-1928.....	4
a) Evreii galițieni în Bucovina, Basarabia, Moldova.(1775).....	5
b) Evrei.Statistici 1803 –1918.....	5
▫ Moldova.....	5
▫ Muntenia :.....	5
▫ Vechiul Regat ,.....	5
▫ România Mare :.....	5
▫ Înainte de Războiul mondial ,.....	5
c) Convenția de la Paris .(1858).....	5
d) Congresul de la Berlin (1878).....	6
e) Revizuirii de Constituție.....	6
f) Minoritatea evreească.....	6
g) Lojile "Zion" - societ. masonică B'nai B'rith.....	7
h) Gh.Tănase, "JIDANII", conferință în1918, prefață în 1923.....	7
▫ Filosemitism/ Antisemitism.....	7
▫ Recurs istoric :1860, 1879, 1907, mișcarea muncitorească.....	7
i) Sabin Mănuilă, "Evoluția demografică a orașelor și.....	8
j) I.I.C.Brătianu și minoritățile.....	8
k) N.Russu Abrudanu, "Biserica noastră și cultele minoritare ",[1928].....	8
Triteanu /'28.....	8
▫ Problema evreească.....	9
l) Avram P.Todor , diverse și statistici, evreii ,din Ungaria / Transilvania.....	10
▫ Evoluția așezării evreilor în Ungaria :.....	10
B. L.D, Documentar : "Problema minorităților" în foruri internaționale.....	10
a)"Uniunea Internațională a Asociațiilor" ptr.Liga Națiunilor.....	10
b) Circulare ale "Uniunii Internaționale pentru Soc.Naț "......	11
c) Ermil Pangrati către Vint.Brătianu ,apr.-mai 1928.....	11
d) Plenara a XII a Uniunii Internaționale a Asociațiilor ptr.Liga Națiunilor,.....	11
e) Congresul minorităților etnice,Geneva, ? sept. '28.....	11
▫ Rezoluția -oglindea aceste critici și decepții.....	11
▫ Declarația conducătorilor minorităților din România.....	11
f) Tratatul de la Saint -Germaine eu Laye (10 sept. 1919).....	12
▫ Tratatul pentru minorități.....	12
C. Documentar L.D : statistici demografice , 1918- 1930.....	12
a) 1919 (Cf.Em.D.Vasiliu,Situația demografică a României ,Cluj, 1923).....	12
▫ 1910. Populația Transilvaniei și Banatului ,.....	12
▫ 1910.Populația după religii,.....	12
▫ 1910.Românii în orașe (statistică maghiară).....	12
▫ 1919 .România Mare	13
▫ 1919. România Mare	13
Populația urbană pe naționalități.....	13
▫ 1919. Transilvania.....	13
b) 1930 Recensămîntul general al României , 1930.....	13
▫ Profesii, pe grupuri etnice	13
▫ Populația României , pe provincii , neamuri, mediu (în procente).....	14
▫ Limba maternă (p. 408-438).....	14
▫ Populația după religie. (p. 440-470).....	14
c) Memoriile Organizațiilor Evreești, Conferința de pace, Paris, 1946.....	15
1) C.Rădulescu Motru , Doctrina conservatoare, 17dec. '22 . (p. 60).....	16
▫ Antisemitism	17
2.) A.P.Samson, "Memoriile unui gazetar",1927-1937,.....	17
▫ Nae Ionescu:"Cuvîntul".....	17
▫ Nae Ionescu:"Cuvîntul".....	18

3.) N.Carandino, "De la o zi la alta",Memorii,Cartea Românească,1979.....	18
▫ Sebastian.....	18
4.) Panait Istrati, "Amintiri.Evocări.Confesiuni",Ed.Minerva,1985.....	19
▫ Cruciada românismului.....	19
5.) Henri H.Stahl, "Amintiri și gânduri	19
6.) Mihail Sebastian, "Jurnal",1935-1944,Ed.Humanitas,1996.....	19
▫ Dimineața,Adevărul ,Lupta suspendate.....	20
7.) Alexandru Șafran, "Un tăciune smuls flăcărilor" , Memorii.....	21
▫ șef - Rabin.....	21
8.) Carol II, "Între datorie și pasiune", Însemnări zilnice,.....	22
▫ Ultimatum sovietic (p.205-206).....	22
▫ 29 iun.'40.....	23
▫ 30 iun.'40.....	23
▫ 3 iul.'40.....	23
▫ 7 iul.'40.....	23
* Notă.....	23
▫ 17 iul.'40.....	23
9.) Nae Ionescu, "Între ziaristică și filosofie" Texte publicate în "Cuvântul",.....	24
▫ Guv.Duca.....	24
▫ Filosemitism Antisemitism.....	24
▫ Replica 1	24
▫ Replica 2.....	25
▫ Replica 3.....	25
10.) Mircea Vulcănescu , "Nae Ionescu așa cum l- amcunoscut",.....	25
▫ Nae Ionescu și prietenii.....	26
-----	26
Guvern Maniu.Legislatura I .Sesiunea I .1928 / 1929.....	26
-----	26
11.) Teodor Fischer (dr. , P.Sionist din Ardeal, Clubul parlamentar evreesc,).....	26
▫ Idealul național evreesc.....	26
▫ Minoritate națională.....	26
▫ Partid Evreesc.....	26
▫ Grup parlamentar evreesc.....	26
▫ Loialitate față de statul român.....	27
▫ Căminul evreesc din Palestina	27
▫ Democrație, libertate, egalitate, frateritate.....	27
▫ Contra antisemitismului.....	27
▫ Religie și tradiție evreească	27
▫ Evreii - burghezie orășenească.....	28
▫ Comerțul și mica industrie.....	28
▫ Anti - PNL !.....	28
12) Ionel Țăranu,(ziarist , evreu, PNTJ-București) , declarație la Mesaj, 28 dec.'32....	28
▫ Încredere în regimul PNTJ.....	28
13.) O.Goga (P.Poporului) , Discurs la Mesaj, 15 ian.1929.....	28
▫ Pactul electoral PNTJ și P.Evreesc.....	28
14.) dr. Iosif Fischer (Club evreesc),Chestiune pesonală cu Goga,15 ian.'29.....	30
▫ Pact electoral PP-Sioniști.....	30
▫ Sionismul	30
▫ Evreimea din Ardeal.....	30
▫ Pactul PNTJ -P.Evreesc	31
15.) N.Iorga (PND) , Discurs la mesaj, 29 dec. 1928.....	31
▫ Evreii.....	31
16.) I.Pistiner, Discurs la mesaj, 31 dec.'28.....	31
17.) Tratatul electoral . Agiații antisemite ?! (nov.-dec. '28).....	31
18) M.Landau (PNTJ,Chișinău) , Comunicare , 31 dec.'28.....	32
19.) Ziarul "Renașterea " [sioniști] dec.'28.....	32
20) Dr. Cl. Blumenfeld-Scrutator, "Greșeli în politica evreească " , 1929.....	33
▫ Evreii - minoritate distinctă ?.....	33
▫ Partid Național Evreesc ?.....	33
▫ Sionismul	33
▫ P.Național Evreesc ?.....	33

▣ Evreii din România.....	33
▣ Politica "săsească " a evreilor.....	34
▣ Partidele românești - evreii.....	34
▣ Opinia publică – evreii.....	34
▣ UER - PNL.....	34
▣ UER -PNȚ.....	34
-----	35
Guvern Maniu.Legislatura I .Sesiunea II .1929 / 1930.....	35
-----	35
21.) Pompiliu Ioanițescu (PNȚ) , discurs la mesaj, 28- 29 nov.'29.....	35
▣ Evreii- minoritate ?!.....	35
22.) Michel Landau (Club parlam.evreesec) ,Întrebare , 5 dec.'29.....	35
23.)Teodor Fischer (dr. , Club parlamentar evreesec),Întrebare , 11 dec.'29.....	36
24.) Mayer Ebner,Samuel Rappaport (senatori) ,intervenții , 10, 11 dec.'29.....	36
25.) Iosif Jumanca,(PSD), discurs la mesaj, 11 dec.'29.....	36
▣ Antisemitism Vezi pe larg fișier Antisemitism.....	36
26.) Laar Francisc , (PNM), Întrebare, 13 dec.'29.....	37
27.) Iosif Fischer (Club parlam.evreesec) ,Întrebare, 18 dec.'29.....	37
28) Teodor Fischer (Club parlamentar evreesec) , discurs la mesaj, 17dec.'29.....	37
Rădăceanu /.....	37
▣ Antisemitism. Vezi pe larg la Antisemitism.....	37
Fischer / dec.'29.....	38
▣ Naționalitatea evreească	38
▣ Cultul mozaic.....	38
▣ Clubul parlamentar evreesec.....	38
▣ Uniunea Evreilor Români.....	39
▣ Guvernul Maniu.....	39
▣ Antisemitism.....	40
▣ Legislația - legiferarea.....	41
▣ Învățămint.....	41
▣ Culte	41
▣ Economia.....	42
▣ Armata.....	42
▣ Legea cetățeniei.....	42
▣ Legea minorităților.....	43
▣ Hotărîrea de la Alba Iulia.....	43
29.) Iuliu Maniu , prim-ministru, declarație Agenției "Sud-Est",26 mai '30.....	43
30.) Comisariatul General al Fondului Național Evreesec in România.....	44
-----	45
Guvern GGMironescu.Legislatura I-PNȚ.Sesiunea III, 1930/'31.....	45
-----	45
31.) Teodor Fischer (Club parlamentar evreesec) discurs la mesaj, 28 nov.'30.....	45
▣ Răspunsul la Mesaj.....	45
▣ Regimul PNȚ.....	45
▣ Minoritățile.....	46
▣Mișcarea antisemită.....	46
▣Răspunderea guvernului PNȚ.....	46
Virgil Madgearu (ministr.agricult.) , intervenție.....	46
▣ Libertatea , legalitatea, constituționalitatea, presei și întrunirilor.....	47
T.Fischer / nov.'30.....	48
▣ Internaționalizarea problemei evreiești.....	48
▣ "Naționalism curat " - " Xenofobie condamabilă"	48
▣ Procesul de la Satu Mare.....	48
Virgil Solomon / nov.'30 , retro ' 1909, 1911.....	49
▣ Incidentele de la Borșa.....	49
▣ Regim maghiar / regim românesc.....	49
Ilie Lazăr/ nov.'30...Teodor Fischer.....	50
▣ " Cazul Borșa.".....	50
▣ Manipularea problemei.....	50
Solomon Rosenberg / nov.'30---Virgil Madgearu /.....	51
▣ Agitații antisemite	51

▣ Procesul de la Satu Mare.....	51
▣ Puterea justiției.....	51
T.Fischer / nov.'30.....	52
▣ Clubul parlamentar evreesc.....	52
▣ Statutul minorităților > Alba Iulia.....	52
▣ "Aparenta" legalitate în regimul PNȚ.....	53
▣ Școala.....	53
▣ Modificarea Legii încetățenirii (1924).....	54
▣ Legea contra cametei.....	54
▣ Concurs necondiționat guvernului !.....	54
32.) Virgil Solomon (PNȚ, ardelean, medic , deputat Odorhei) , 29 nov.'30.....	55
▣ Minoritățile	55
33.) I.Nicolau (PNȚ-tineret,deputat de Bacău, avocat), discurs la mesaj, 3 dec.'30.....	55
▣ Evreii.....	56
34.) A.C.Cuza (LANC, deputat de Roman, alegeri parțiale) ,.....	56
▣ Discursul parlamentar.....	56
▣ L.A.N.C. în sistemul de partide.....	57
▣ Jidanii și partidele politice.....	57
▣ PNL - jidanii.....	57
▣ Problema antisemită.....	58
▣ 10 decembrie : Ziua " <i>numerus clausus</i> ".....	58
▣ Hitler : antisemitism revizionism.....	58
▣ Antisemitismele moderne	59
▣ Antisemitism românesc.....	59
35.) A.C.Cuza (LANC), continuarea discursului la mesaj, 15 dec.'30.....	60
▣ Pedagogie antisemită.....	60
▣ Industria parazitară și partidele.....	61
▣ Memoriul LANC, 20 sept.'30.....	62
▣ Criza regimului.....	62
▣ Memoriul LANC / sept.'30.....	62
▣ LANC.....	62
▣ Ce fac partidele ?.....	62
▣ Succesiunea la guvernare	63
36.) C.Gongopol (ziarist independent) , discurs la mesaj, 15 dec.'30.....	63
▣ ACCuza / curentul antisemit . Vezi pe larg și context la Antisemitism.....	63
▣ Cuzismul.....	63
▣ ACCuza-.....	64
37.) Emil Fagure (ziarist ind., evreu,pe lista PNȚ),.....	64
▣ Politică externă (Vezi pe larg la Politică externă).....	64
▣ Dialog.....	64
▣ Evreii	65
[LD : atenție ce mărturisire !].....	65
▣ Politică externă . -continuare -.....	65
38.) M.Landau (Club parlamentar evreesc,Chișinău) ,16 dec.'30.....	66
39.) I.Niemirower (rabin șef , senator de drept) ,16 dec.'30.....	66
40.) I.Rosenthal (atașat depresă, New-York) , telegramă, 21 ian.'31.....	66
41.) I.Niemirower (rabin șef , senator de drept) , 23 dec.'30.....	66
42.) Senatori evrei , legislatura I PNȚ, 1928/ 1931:.....	67

Guvern Iorga-Argetoianu 1931/ 1932

A.Documentar LD : chestiunea evreiască / istoric, reglementări, 1919-1928

a) b) c) d)

a) Evreii galițieni în Bucovina, Basarabia, Moldova.(1775)

(Adnotare fugitivă la "Locul românilor în istoria universală", Iorga)
/ După **cotropirea Bucovinei (1775)** și alipirea ei la **Galiția austriacă**,
în Bucovina s-au stabilit numeroși **evrei galițieni** ;
alții , s-au stabilit în Hotin, Soroca, Botoșani, Dorohoi.
/ Prin **Convenția de la Kuciuk -Kainargi** (?) le-a fost acordat **un statut privilegiat** ,
ca intermediari comerciali străini ,prin calitatea lor de "**supuși austriaci** "
(" Unterthanen" , în germană , de unde porecla românească de "untărtani "
sau "**tărtani** " , abolită la 1848)

b) Evrei.Statistici 1803 –1918

(I.D.Barzan, "Evoluția și reînvierea ideii naționale.**Problema evreească.**"
Conferință la Ateneu.10 febr.1924 .
Broșură.Imprimeriile "independența , București, 1924.)

▣ Moldova.

Primul recensământ oficial, în Moldova, **1803**, din ordinul prințului Alex.Moruzzi
Moldova : 104.476 fam. românești
2.527 fam.evreești

/ În **1820**, Mihail Șuțu, a cerut un nou recensământ:

3.553 fam.evreești, 14.212 suflete.

/ În **1831**, la un nou recensământ : **37.000 evrei** , din care **17.570** la Iași.

/ "**Invazia evreească**" s-a accentuat sub prințul Mihai Sturza.

Din Polonia "rusească" , Galiția, Franfurt, Hanovra și alte orașe prusace ,

se scurgea "puhoiul" pe pământul Moldovei. În **1838** , sunt deja, **80.000 evrei.**

/ În **1859**, în Moldova ,... la 1.206.906 creștini**119.000 evrei.**

▣ Muntenia :

/ **1860** : **9.234 evrei.**

/ **1899** : **68.852 evrei**

▣ Vechiul Regat ,

1899 : la 5.912.520 locuitori români ,
269.615 evrei (10,7% ; **LD: 4,47 %**)

▣ România Mare :

la 16.000.000 locuitori, **peste 2.000.000 evrei**

▣ Înainte de Războiul mondial ,

Evrei , în diverse țări sau **provincii europene** :

Bucovina : (**131,7 evrei la 1000 locuitori**)

Polonia rusească : 117 " "

Galiția **170** " "

Austro-Ungaria **46** " "

Prusia **12** " "

Elveția - 3 , Bulgaria - 7 , Anglia - 2,4, Serbia - 2 ; Franța - 1,4 , Italia - 1,2.

/ În **SUA**, la **1880**, erau **450.000 evrei**

la **1924.....3.300.000 evrei.**

/ **Wilson** i-a încurajat, avea mari prietenii printre ei ; Clemanceau (prieten cu Herzl)

la intervenția marii finanțe evreești, a intervenit puternic în tratativele de pace.

Clemanceau, Lloyd George, Wilson au impus "Pax Judaica " .

Sionismul este sinonim cu imperialismul evreesc.(p.1-29)

c) Convenția de la Paris .(1858)

(Din P.Banescu, " Les minorités... L'Europe nouvelle")

/ **Art.46 al Convenției** de la Paris (1858) , există o dispoziție singularizată :

< **Moldovenii și valahii** sunt egali în fața legii și egali admisibili în funcțiunile publice.

Moldovenii și valahii de rit creștin exersează egal drepturile politice ;
exercitarea acestor drepturi va fi reglementată pentru celelalte culte prin dispoziții legislative . >

/ Se poate spune că **Convenția** a apreciat că **doar creștinii urmau să capete drepturi politice**. Și asta într-o epocă când în Apus se admisesse egalitatea tuturor cultelor în fața legii .

Unii autori apreciază că **marile puteri** au intenționat să **înglobeze pe evrei în terminologia "moldoveni" și "valahi"**,

fiind vorba de o deficiență de redactare ("malentendu") (p. 46)

Bonescu : **Marile Puteri au înserat expres acest articol , pentru a proteja populația română contra ingerințelor turcești , au vizat nu simpla protejare a religiei creștine , ci naționalitatea română contra Imperiului turc , pentru a le facilita dorința lor de independență.**

Acesta este singurul motiv pentru existența acestui articol.(p. 47)

d) Congresul de la Berlin (1878)

(Bonescu, ibidem ;)

/ **Marile Puteri n-au mai făcut distincție între culte, pentru că România își cucerise independența.**

În art. 27 (pentru Muntenegru) , art.35 (pentru Serbia) ,art.62 (pentru Turcia) ,
art. 44 (pentru România) - libertatea conștiinței a fost garantată pentru toate cultele ,
și , în același timp, **s-a impus noilor state ca la baza drepturilor publice interne, să stea principiul deplinei exercitări a drepturilor civile și politice , indiferent de religie.**

/ **Prin art. 26, 34, 43, independența și recunoașterea internațională a Muntenegrului, Serbiei și României, a fost condiționată**

de **respectarea dispozițiilor relative la protejarea minorităților religioase.**

/ A fost o exagerare , fără un alt efect , dar demonstrează **spiritul democrației**, care consideră **libertatea conștiinței** , condiție esențială a unei **Constituții moderne.** (p. 47)

e) Revizuri de Constituție

("Parlamentul românesc " , 8 febr.'31, p. 10)

/La **Congresul de la Berlin (1878) , României i s-a impus o revizuire a Constituției**, în schimbul **recunoașterii independenței.**

/ În 1879, s-au făcut alegeri generale pentru **Adunare Constituantă.**

În țară domnea un **puternic curent contra revizurii și a gov.Brătianu** , care a culminat cu **alegerea la Iași, a lui V.Conta** , filozof , prof. universitar, orator popular și **antisemit**

/ **Camera și Senatul** au luat în discuție și **au revizuit art. 7** (sept. 1879) în sensul că **religia nu putea fi o piedică la încetățenirea unui străin.**

f) Minoritatea evrească.

(Bonescu, ibidem)

Este **o minoritate protejată de dreptul internațional.**

Este **o problemă controversată.**

Există opinii, de autoritate incontestabilă, **în opoziție** una față de alta .

Noi considerăm că **problema evrească** , luată în considerare **în realitatea sa**, fără să se caute aplicarea ei după **cutare sau cutare teorie**, pentru că **situația lor este specială și diferită** de ale **celorlalte minorități religioase sau naționale .**

/ Noi **evităm** să spunem că **evreii sunt o "minoritate națională "** , pentru că **nu găsim la ea** , un asemenea **caracter de naționalitate** , absolută sau relativă.

/ În majoritatea statelor , **evreii pretind pretutindeni și totdeauna** , de a supraviețui **nu printr-o autonomie de stat sau independență politică**, ci prin **admiterea lor** , cu **garantarea particularităților de rasă și religie.**

/ Există o diferență între **situația lor din Franța și Anglia** ,

comparativ cu cea din **Europa centrală**.

Ea **nu se explică nici prin deosebirea** care ar exista **între evreii** din cele două zone, **nici din p.d.v. al regimul politic intern**, trebuie căutată în **alt fenomen :**

evreii , ca orice popor fără patrie,

au o permanentă **tendință internaționalistă,**

pericol pentru unitatea națională a recentelor state . (p. 48-49)

g) Lojile "Zion" - societ. masonică B'nai B'rith

(**G.Bogdan Duică**,conferință la "**Liga Culturală**",București, 1913)

/ **Societatea "Zion"** , de la creare (1874) a lucrat temeinic,au avut legături cu străinătatea , a înființat până în 1912 , cca 50 de "loji".

Albert Blumenfeld, A Stern, M.Beck ș.a. conduc lojile "Zion".

/ **Uniunea Eevreilor Pămînteni** (UEP) este "**paravanul**" , " expresia exterioară " ,

a societății masonice semite B'nai B'rith , a cărei reședință este la New-York.

Ele întrețin **agitații politice anti-românești**,plănuiesc **subjugarea economică** .

/ **Moțiunea Ligii** cerea **descinderi și percheziții** la sedii ;

expulzarea străinilor agitatori și membri ai lojelor.

h) Gh.Tănase, "JIDANII", conferință în1918, prefață în 1923.

[Broșură.Preluată din Jean Ancel, "Documents...", vol. 1, p. 83-111]

Prefața, **Gh.Cristescu**, ed. II, revăzută și complectată de autor.

Tănase, fost deputat comunist.

[**Atenție ! sublinierile și subtitlurile, L.D.**]

[**L.D** : text sub semnătura comunistului **Tănase**. Cu citate largi din **Roman Ranetti**

Nici într-un caz **Tănase** nu avea nici **cultura**, nici **talentul** pamfletar ,

nici **viziunea disprețuitoare** față de istoria românească ,degajate de text.

Este scris ori de un **gazetar evreu** cu serioase cunoștințe istorice și rabinice,

ori de un **evreu bolșevic** cultivat:Nici într-un caz **Tănase nu era un erudit** .

Voi folosi textul, pentrucă Ancel l-a pus în circuitul științific mondial,

fără nici o notă critică]

Tănase / '18, '23

▣ Filosemitism/ Antisemitism.

"În actualele împrejurări , când **nimeni** , în afară de **o parte din presă**

și de **Partidul Comunist**, **nu are curajul** să ia o **atitudine hotărîită** ,

cu privire la **mișcarea antisemită** de la noi ;

cînd **nici un intelectual <umanitarist >** nu cutează să ridice glasul

împotriva agitațiilor antisemite ce otrăvesc sufletele

cu ura de la popor la popor și de la om la om ;

în aceste împrejurări tot **unui muncitor îi revine sarcina**

de a exprima **tâlcul mișcărilor antisemite** de la noi."

Vezi in extenso la fișier Antisemitism

Tănase / ' 18

România

" În sate bîntuie **pelagra și sifilisul** .În tîrguri bîntuie **oftica și tifosul**.

În sate țărani locuiesc în **bordee**.În tîrguri muncitorii locuiesc în **cocioabe**.

În sate **nu sunt drumuri**. În tîrguri **nu sunt străzi**. În sate este **jale**.

În orașe **murdărie** În sate și orașe sunt **cîrciumi**, nu școli.

În sate este greaua sarcină a **podvezilor**. În tîrguri ne zugrumă **dăjdiile**

.În sate e rege **jandarmul**.La tîrg e stăpîn **ipistatul și perceptorul**.

O turmă de robi , a norodului muncitor de la sate și orașe."

Care e pricina ? - "Jidanii" - răspund "patrioții".(p. 87)

Tănase /

▣ Recurs istoric :1860, 1879, 1907, mișcarea muncitorească

În 1860, când stăpînirea a avut nevoie să bage **art. 7 în Constituție**,

"care înstrăina cu trup și suflet pe evreii de la noi " .

i) Sabin Mănuilă, "Evoluția demografică a orașelor și minoritățile etnice din Transilvania "

(extras din "Arhiva ptr.Știință și Reformă socială ", an VIII, nr.1-3, 1929.)

/ **Varga Gyula** , vorbind despre **evreii din Ungaria**, spunea că ei **aveau o rezistență națională redusă.**

Jud. Bihor, în 1890, avea o populație de 54, 93 % maghiari.

Evreii erau maghiarizați total : 96,01 % s-au declarat **maghiari.**

În Sălaj, cu 35, 19 % maghiari. Dintre **evrei, 79,73 %** erau **maghiarizați.**

< **Procesul de maghiarizare** nu s-a făcut cu masele populare, pentru că în jud.**Alba Iulia** , proporția **ungurească a fost abia de 15,64 %** , iar **masele au fost românești.**

Cu toate că **masele au fost românești**, în multe județe din fosta Ungaria, totuși **statistica n-a înregistrat nici un caz de asimilare evreească**

în masele românești .Cu un cuvânt, **în Transilvania** ,

n-a existat nici un singur român de confesiune mozaică . >

(cf. **Varga Gyula**"A magyar nyelv hódítása az utobbi év alatt ", 1893)

/ **S.Mănuilă** : **Evreii** au o situație cu totul specială.

Ei au fost **asimilați** , în mare parte, cu **elementul maghiar.**

și numai **după război a avut tendințe de a se rupe de maghiari.**

Față de **statul român**, păstrează **legături pur juridice,**

fără **nici o tendință de asimilare națională, culturală, socială , morală sau religioasă.**

Statistica românească oficială,

arată o scădere de **34.953 evrei** din mediul **rural,**

deoarece **au intrat în cel urban.** (p. 39)

j) I.I.C.Brătianu și minoritățile.

("Adevărul" , 24 august 1927- fișă- extras, copie de mână)

/ În **1919**, când cu acordarea drepturilor evreilor, în **Consiliul de miniștri** ,

ținut la Ministerul de finanțe, **Ionel Brătianu,**

primind delegația **Uniunii Evreilor din România [UER]** ,

i-a spus **dr.Filderman** , plin de mînie :

<**Ești un dușman al țării.** >

Filderman i-a ripostat :

<Cînd am venit aici **am știut că dincolo de ușă** e posibil

să ne lăsăm și viața .>

/ În **1927**,după 8 ani, **Brătianu** încheie un **acord cu Filderman** ,

iar acesta duce o **extrem de vie și activă propagandă liberală electorală.**

k) N.Russu Abrudanu, "Biserica noastră și cultele minoritare ",[1928]

(Dezbateri la **Legea cultelor**,1928)

Episcop Lucian Triteanu (ardelean, senator ortodox, episcop de Roman)

/**Cultul mozaic** este recunoscut prin lege , un "**cult istoric** ".

O încercare frumoasă de **portret psiho-colectiv al evreilor** ,

cu **suflet complex și plin de antiteze** :

Cel ma **devotat** lui DumnezeuCel mai **străin** de crațiunea Sa;

Cel mai **idealist**, cu scopuri infinite...Cel mai **materialist** ;

Cel mai **solidar**, cînd este atăcatCel mai **învrăjbit** în propria-i familie ;

Milostiv și **generos** între ei ... **Egoist** cu alții ;

Așteaptă pe **Mesia**. Vrea să fie **stăpînul lumii** ;

Cuviincioși,respectuoși .

/ **La Roman** există **2 grădinițe**, întemeiate de Episcopie.

Sunt și **copii evrei**.De Crăciun, vin îmbrăcați cu costum național românesc, colindă.

El, Triteanu, se ocupă de starea evreilor. A trecut prin **satul Bâra** .

A fost întîmpinat de **preot** și de **rabin**, cu întreaga **comunitate izraelită.**

Le-a vorbit, explicîndu-le că , în Țara Românească

ei nu sunt persecutați pentru **religia lor**, ci pentru **izolarea lor.** (p. 218- 220)

▣ Problema evreească

În 1916, la Focșani, au dispărut ca prin farmec alimentele din prăvălii;
A doua zi, de Crăciun, când au intrat armatele germane, magazinele s-au umplut!
"Există o chestiune evreească. Nu poate fi negată.

Românii batrâni sunt mai îngăduitori.

Tineretul, însă, face "**lucruri regretabile**", ca la Oradea...

Autoritățile și Biserica au luat toate măsurile: tinerii au fost arestați, judecați, întemnițați.

Cel mai mare antisemit de astăzi, nu este A.C.Cuza, ci...

dl.Horia Carp! care în "**Curierul izraelit**", debitează, sub semnătura sa,
cele mai grosolane insulte la adresa românilor:

"bestii", "hiene", "huligani" .(p. 220)

Ely Bercovici (senator PNL) **Legea cultelor**, 1928

(Russu Abrudan, ibidem.p. 228-231)

Episcopul Triteanu, "înaltă" pe evrei, ca, apoi, "să-i lovească mai tare ":

/ Face caz de art.5 al legii (care cerea ca în 6 luni cultele să-și edifice o organizare unitară) considerând că, prin asta, se încuraja "**pulverizarea " cultului mozaic.**

Nu era bine ca situația din **Transilvania** (moștenită de la Ungaria),

să fie generalizată la nivelul țării.

În **Vechiul Regat** cultul mozaic este unitar, cu câteva comunități de rit sefard.

În **Basarabia și Bucovina**, la fel.

Respectându-se **comunitățile ortodoxe** din Transilvania și cele **spaniole** din Vechiul Regat, "**să se consacre existența comunității unitare evrești pe țară."**

/ Din sec. XVII pînă la jum.sec. XIX, **comunitatea evreească a avut existență legală.**

În 1862, această situație a fost **înlăturată.**

/ **Respinge legea**, pînă la înlăturarea art. 5.dar rămâne, ca până acum,

"soldat credincios" al PNL (p. 228-231)

Horia Carp (senator, UER ?), **Legea cultelor**, 1928

Măhnit de cuvîntarea episcopului **Triteanu**,care a atăcat pe evrei, căutîndu-le o

"psihologie specială", cu antiteze. Răspunde punctual :

/ **Poporul evreu l-a găsit pe Dumnezeu;**

A adus în lume respectul pentru viața omenească, iubirea omului,;

N-a făcut războaie de cucerire;

Și-au muncit pămîntul, au meditat, au cântat proslăvind pe Dumnezeu.

/ **Recunoaște că "evreii de azi luptă pentru a aglomera averi ".**

Dar care popor n-o face ? Pentru ei banii nu au fost "scop în sine",

ci o **necesitate organică**, pentru a putea supraviețui de **2000 de ani.**

Dezrădăcinați, alungați de colo-colo, opriți să cumpere pămînt, priviți peste tot ca străini, nedoriți, bănuți, "ținuți în teroare de feodalii care se slujeau de ei pentru a exploata țărănimea", plăteau ca să se ferească de lovituri .

Acesta este materialismul evreesc.

/ **Recunoaște că "evreii sunt solidari între ei."**

Dar care popor nu-i așa ? Nu recunoaște că sunt egoiști ;

/ **Recunoaște că au stat izolați.**

Dar nu este vina lor că **alte popoare "iau ținut la distanță "**.

Evreii din Ț.R.au fost alături de popor: cînd turcii au venit să înăbușe răscoala din **1821**; alături de revoluționarii din **1848**, pictorul Rosenthal fiind ucis în chinuri, de unguri, în Ardeal ;în [**1864 ?**] au dat curs chemării lui **Kogălniceanu**, de a se înscrie în școlile românești, să învețe limba română .

Dar a venit anul 1896, cînd "legea i-a alungat pe evrei".

Evreii și-au făcut școlile lor.

În 1918, să spuie dr.Angelescu, cum au făcut **evreii din America**, propagandă pentru **Unire**. (p.275)

Beno Straucher (deputat ,PNL ? , evreu) ,**legea cultelor**, 1928

(Russu Abrudeanu, ibidem)

/Salută cu sinceritate legea Cultelor,

menită să aducă "**armonie între confesiuni și oamenii țării noastre."**

Noi evreii, am așteptat această lege cu dorință înfocată:

chestiunile religioase și de culte, însă, conțin o materie foarte **penibilă**,

care trebuie să fie tratată cu deosebită **prevedere**, îngrijire și **băgare de seamă**,

cu deplină **pricepere**, dar și cu **delicatesă aleasă**,
pentru că e vorba de **chestiune de conștiință** , de chestiuni de culte ,
de chestiuni **spirituale și sufletești** ,
de chestiuni de **cum omul se împacă cu Dumnezeuul său , cu conștiința sa. "**
/Votează legea. (p. 413)

Al.Lapedatu (senator PNL)- la Legea cultelor, 1928

(Russu Abrudeanu, ibidem)

Cultul mozaic era, în 1928, sub **4 regimuri deosebite** ,
iar în unele părți, este dezorganizat.

O dată ce **evreii sunt cetățeni români** și se bucură de **toate drepturile ,**
e firesc să-și organizeze cultul.

Trebuie să se reglementeze și **reprezentarea cultului în Senat,**
pentru că ei **nu au un șef unic, pe cult.**

/ Până atunci, va fi reprezentat prin UER -ul din Vechiul Regat . (p. 350)

Vint.Brătianu (prim ministru, PNL)

Faptul că rabinul **Niemerover** a vorbit cum a vorbit,

dovedește "**simbolul vieții noi**" din România .

Situația evreilor nu era bine precizată.

Acum , evreii, "**trebuie să se lege cât mai strâns de soarta acestui stat "** (p. 368)

Legea cultelor, 1928

I) **Avram P.Todor , diverse și statistici, evreii ,din Ungaria / Transilvania.**

(BCS, Mss.17685)

- Evreul Henuko a primit titlul "kammergraf" și domeniul **cetății Komarom** ,
alții au ocupat **funcții publice**. Amintirea **dreptului lor de a bate moneda** ,
s-a păstrat prin păstrarea inițialelor ebraice pe bani.

- **Sinodul din Buda** (1279) i-a obligat să poarte **semn distinctiv**

(postav roșu, pe pieptul stîng) ;a interzis căsătoriile mixte și ocuparea funcțiilor publice
de către evrei , și ei s-au izolat în ghetouri.

- **Creștinarea lor**, întreprinsă de Ludovic de Anjou , **n-a reușit** ,
și de aceea el i-a izgonit.I-a rechemat după 5 ani.

- Matei Corvin a creat funcția **prefecturii evrești**, efectuată de fam. **Mendel din Buda.**

- Sfirșitul sec. XVII, **casa Oppenheim** a devenit bancherul lui Leopold de Habsburg,
iar **evreul Ephraim**, era financiarul insurgentului Thokoli

Dar acestea erau cazuri izolate.

▣ **Evoluția așezării evreilor în Ungaria :**

1720 - 11.000 ; 1785 -75.000; 1835- 127.000 ; 1840- 241.000;1870-550.000 ;

1890 - **707.000** ; 1900 - **831.000**; 1914-**1.000.000**.

Pe la 1904, **7,1 % din teritoriul Ungariei era proprietatea sau arendat evreilor.**

Acest spor este rezultatul emigrării lor din Galiția și Polonia , dar și a prolificității lor.

Forțlor economică , în continuă creștere.

Deja, în 1890 , ei reprezentau **18% din orașele Maramureșului** și 45 % din Munkas;

De aici s-au îndreptat spre **Budapesta** (23,4 %) și **Oradea** (**25,8 %**) .

- **Admiterea evreilor ca membri reali ai poporului maghiar,**

le-a adus ungușorilor un folos real, de ordin statistic.

În toate statisticile maghiare, ei **sporesc nr. maghiarilor**

cu cca **10 % (religie mozaică)** . Nu apar ca naționalitate distinctă.

LD :Finis documentar A

B. L.D, Documentar : "Problema minorităților" în foruri internaționale.

(BCS, fond St.G., Ermil Pangrati)

a) b) c) d) e) 1918-1928

a)"Uniunea Internațională a Asociațiilor" ptr.Liga Națiunilor.

[BCS, fd.St.G, pch. LXXXII, ds.4, Ermil Pangrati]
Comisia Minorităților. **Congresul al II-lea** (Geneva , aug.'26)
(Memoriul dr.Wilhelm Medinger.) [**Congr I** - 1925]
/ Au fost reprezentate 26 minorități ,reprezentînd **40 milioane** de persoane din cele
350milioane (populația Europei, fără Rusia și Anglia) : germani, maghiari, ucraineni,
evrei (din Letonia, Polonia, Cehoslovacia, Bulgaria, **nu România**)
(Vezi pe larg la **Statut minorități**)

b) Circulare ale "Uniunii Internaționale pentru Soc.Naț "

(președ. Th.Ruyssen ;din 1927,**Pangrati** ,vicepreședinte al Uniunii .
[BCS, fd,St.G, pch. LXXXII , ds.4 ,arhiva Ermil Pangrati] :
/ Reuniunea de la **Praga** (1 oct.'28) :chestiunea gravă a "**apatrizilor**"
(oameni fără cetățenie),să fie reglementată de statele europene.

c) Ermil Pangrati către Vint.Brătianu ,apr.-mai 1928

[BCS, fd.citat, pach. CLXXVI, ds. 4)
Îl pune la curent cu activitatea asociației, cu slaba reprezentare a delegației române,
cu greutățile financiare .
În 1927 (la Berlin) , el a reușit **să spulbere reclamațiile evrești și bulgărești.**
La conferința de la **Haga**, se va repeta situația.
Solicită **marirea delegației și suport financiar.**
Îi înaintează și cîteva **memorii - reclamații ale evreilor dinRomânia.**

d) Plenara a XII a Uniunii Internaționale a Asociațiilor ptr.Liga Națiunilor,

Haga, 2-7 iul.'28 . (BCS, fd. Pangrati , pch. CLXXVI,ds. 4)
Delegația României :**Pangrati, I.Pillat, V.Stoica, S.Șerbescu,Mircea Djuvara ;**
La pct.III , pe ordinea de zi : **Minoritățile naționale.**
(pentru România : sit.bulgarilor din Cadrilater ; **mişcări antisemite**)

e) Congresul minorităților etnice,Geneva, ? sept. '28

("Dimineața", 9 sept. '28)
/ A IV -a sesiune a congresului a luat sfîrșit.
Grupurile minoritare din România au fost reprezentate prin :
[...].germani, unguri, ucraineni, **dr.Kramer** (evreu)
Congresul a criticat slaba activitate a Soc.naț. privind minoritățile, decepția.

▣ **Rezoluția** -oglindea aceste critici și decepții.

▣ **Declarația** conducătorilor minorităților din România.

Șefii minorităților, după lungi deliberări comune ,
(făcute după **declarațiile lui Vint.Brătianu în Parlament**,
care a promis că va face operă de justiție,
prin îndepărtarea din legislație a tot ce poate dăuna colaborării)
au făcut la **Congres** o **Declarație**
[se presupunea că inspiratorul declarației a fost evreul Kramer]
" **1. Grupurile naționale ale României Mari**,
apreciind evenimentele istorice și urmînd tendințele manifestate la Congres,
în comun cu minoritățile altor state, sunt și în viitor **dispuși și decîși**
- sub rezerva conșevării originalității lor culturale naționale -
a colabora cu pace și prietenie cu poporul român
la dezvoltarea și prosperitatea statului român.

" **2. Dat fiind că minoritățile naționale** ale României Mari
au **interese culturale comune**, [...] de a crea **un centru comun** al activității lor ,
pentru **chestiunile lor culturale naționale**

3."[...] cu ocazia **proiectului de lege anunțat** în parlament [...PNL] ,

reprezentanții **minorităților naționale să ia contact între ei**,
spre a obține **o regulare** [...] pentru a cunoaște dorințele tuturor grupărilor naționale ."
Congresul minorităților etnice -

f) Tratatul de la Saint -Germain eu Laye (10 sept. 1919)

(semnat de Al.Vaida-Voevod)

Tratatul minorităților, Paris (9 dec.1919)

Ratificarea în Parlamentul român ,iul.- august 1920

Sesiune extraordinară.

(BCS, fd.Saint Georges, pachet XCII, ds. 1.

DAD, MO 27 și 47, ședințele din **Senat și Cameră**)

A.C.Cuza (PND) / aug.'20

(DAD.,MO. 47, șed. 12 aug.' 20, p. 1002- 1013)

Minoritatea neasimilabilă, cea a jidanilor.

Condițiile acestea din tratat au fost anume **impuse de organizațiile jidovești** ,
la Conferința de pace. (1002-1013)

[L.D.: lipsă text .Se face trimitere la plic Evrei, unde nu este .Caută !]

Al.Vaida -Voevod (PNR, "oposiția națională")

(DAD,MO. 47, șed. din 13 aug. '20, p. 1017- 1022)

Discutând mereu tratatul pentru minorități, trezim nemulțumiri în țară, la minorități,
și incităm elementele șovine.**Ce impresie pot lăsa în ochii străinătății** ...

cînd vor citi în "Le temps" sau "Times" ...declarațiile lui ACCuza de ieri ? [**cu evreii**].

"Astfel de discursuri , dlor, echivalează cu fapte,
dar cu **fapte criminale în contra țării**"(p. 1021)

Take Ionescu (Ministr. de externe) / '20

▣ **Tratatul pentru minorități.**

ACCuza este în mare eroare cînd consideră **chestiunea evreească** ,
izvor al **tratatului pentru minorități**.(p. 1025)

[L.D.vezi mai departe **probl.evreească** , în concepția lui Take Ionescu .

Din păcate, foi rătăcite.Caută-le!]

/ Avem peste 1.000.000 de unguri (cu săcui împreună) ;

avem peste 600.000 șvabi, sași și germani ;avem ruteni, în Bucovina ;

avem bulgari în Basarabia și Dobrogea ; avem turci și tătari.

În total **3.000.000 supuși români, de altă naționalitate.**

Vreți oare ca, pe lîngă aceste elemente a căror fidelitate trebuie s-o cîștigăm,

să mai adăugăm și pe cei 900.000 evrei ? (p. 1026)

B. Documentar LD/ 1918-1928

C. Documentar L.D : statistici demografice , 1918- 1930

Informații statistice : C. a) 1919 C. b)1930 C. c)1946

a) 1919 (**Cf.Em.D.Vasilii,Situația demografică a României ,Cluj, 1923**)

Vasilii /

▣ **1910. Populația Transilvaniei și Banatului ,**

statistică oficială maghiară :Evreii și țigani lipsesc. Se declarau unguri .

Vasilii / **(vezi context statistic la Demografie)**

▣ **1910.Populația după religii,**

cf. **statisticii confesionale** :

Evrei (mozaici) 232.292.....3,6%

După ambele statistici, în Transilvania dinaintea unirii,avea **cca 3.000.000 străini.**

Vasilii /

▣ **1910.Românii în orașe** (statistică maghiară)

Arad - 11.000 (din 63.000) **Aiud - 1900** (din 8.600) **Alba Iulia - 4.800** (din 11.000)
Abrud- 2.000 (din 3.000) **Bistrița - 4.000** (din 13.000) **Brașov- 13.000**(din 41.000)
Caransebeș-4.100(din 8.000) **Cluj - 7.500** (din 60.000) **Făgăraș - 2.300** (din 6.600))
Deva -3.000 (din 8.700) **Hațeg -1.700** (din 3.100) **Hunedoara - 2.008**(din 4.500))
Oradea - 4.000 (din 64.000) **Orăștie - 4.100** (din 7.600) **Odorhei- 1.000** (din 10.200))
Sighet -2.200 (din 22.300) **Reghin - 1.200** (din 7.000) **Șimleu -1300** (din 6.800))
Zalău - 370 (din 7600) **Lugoj- 7.000** (din 20.000) **Satu Mare -1.300** (din 35.000))
Baia Mare -2.600 (din 12,800) **Baia Sprie - 1250** (din 4.500) **Carei -300** (din 16.000))
Sibiu - 8.200 (din 33.500) **Sebeș - 5.400** (din 8.500) **Sighișoara - 3.000** (din 11.500))
Măiaș - 2.600 (din 8.600) **Timișoara - 6.000** (din 72.000) **Turda - 2.900**(din 13.700))
Sîngiorgiu - 500 (din 5.700) **Tg.Secuiesc - 130** (din 6.100) **Dej-2.600** (din 11.400))
Tg.Mureș- 2.200 (din 22.300))
Total.....126.150 români (din 668.700 orașeni) (p.63-64)

Vasilii /

▣ 1919 .România Mare .

Următoarea situație demografică:

Români11.913.00070,3%

Evrei.....1.590.000.....9,3% (p. 69)

Vasilii /

▣ 1919. România Mare .

Populația urbană pe naționalități

Provincia	Pop.urbană	Români	Evrei	alte naționalit.creștine
Basarabia	482.000	20,3%	50,4%	29,3%
Bucovina	172.000	11%	49%	40%
Transilvania	852.000	21%	26%	53%
Vechiul Regat	1.600.000	60%	35%	5%
Total	3.111.000	28,1%	40,1%	31,8% (p. 70)

Vasilii /

▣ 1919. Transilvania.

(Serviciul de Statistică regională)

Români 2.930.120 57,29 %

Unguri , secui ... 1.305.753 25,00%

Germani, sași, șvabi 539.427 10,00%

Evrei 181.340 3,54%

Alții 157.484 3,08%

Total 5.114.124 (p. 59-60)

b) 1930 Recensămîntul general al României , 1930.

Volumul IX STRUCTURA POPULAȚIEI ROMÂNIEI

Recensămînt / '30

Partea 13: profesii

▣ Profesii, pe grupuri etnice .

[LD .procentajul este raportat la profesie;cifrele nu reprezintă, de fapt , oamenii activi, ci un fel de statut socio-economic.] **(vezi tabel Complet la Demografie)**

Etnia	Total	Agricultură	Subsol
	%	%	%
	18.057.028	13.063.213	153.423
Evrei	728.115 (4,03%)	45.525 (0,345)	1.742 (1,13%)

Etnia	Industr.metalurg. 300.954	Industr.lemn 249.146	Construcții 181.468	
Evrei	21.570 (6,95%)	22.210 (8,91%)	8.088 (4,45%)	
Etnia	Text.manufact. 464.387	Ind.aliment. 225.340	Tipar,hîrtie,chimie 105.053	
	%	%	%	
Evrei	98.449 (21,19%)	36.971 (16,40%)	13.310 (12,6%)	
Etnia	Alte într. 24.710	Credit 89.091	Comerț 660.489	Transport 508.620
	%	%	%	%
Evrei	3.350(12,66%)	25.593 (28,75%)	265.955 (40,26%)	20.301(3,99%)

Recensămînt/ '30
Partea 5 : **Neamul**

▣ **Populația României , pe provincii , neamuri, mediu (în procente)**

urmare (vezi tabelul la **Demografie**)

Recensămînt / '30

Partea 6

▣ **Limba maternă (p. 408-438)**

(Selectiv,calculeLD: din păcate, lipsă Basarabia, Bucovina; lipsă germana, rusa,etc...)

Provincia	Total pop.	Româna	Maghiara	Idiș
România	18.057.028	13.180.936	1.554.525	518.754
Transilvania	3.217.988	1.873.691	997.653	52.008
Banat	939.958	520.041	105.584	757
Criș.Maram.	1.390.417	839.484	377.475	58.510
Total Transilv.	5.548.363	3.233.216	1.480.712	111.275

recensămînt / '30

Partea 7 : (selectje, aranjament, LD)

▣ **Populația după religie. (p. 440-470)**

Provincia	Total pop.	Ortodoxă	Greco-cat.	Mozaică
România	18.057.028.	13.108.227	1.427.391	756.930
Transilv.	3.217.988	893.176	1.001.527	81.503
Banat	939.958	527.293	33.672	14.043
Criș.Maram.	1.390.417	511.887	350.246	97.287
TotalTransilv.				192.833
Criș.Maram.	1.390.415	1.386.312	4.103	64.828
Total Transilv.	5.548.361	5.532.524	15.837	161.662
Recensămîntul / 1930				

Dr.Sabin Mănuilă, Les proble`mes démographiques en Transylvanie ,
M.O,Bucarest , 1934, p. 10-16

/ În ansamblul țării , **minoritățile etnice** reunite, constituie **26,9 %** din populația țării ,

iar **românii** , în masse etnice compacte, unitare.....**73,1%** .

/ O **caracteristică a minorităților** etnice din România este că ele **trăesc disperate** unele de altele , **izolate** între ele , economic, social , cultural, sentimental.

" Astfel **ungurii nu colaborează decât cu o parte din evreii din Transilvania.**" (p. 11)

/ În ordine, proporția cea mai mare o au **ungurii** (7,9 %) , **evreii (4,3%)** , **germanii** (4,0%) , **ruteni+ucraineni** (2,6%) , **bulgari** (2,2%) , **ruși** (2,1%) , **turco-tătari** (1,3%) .

/ În 1930,apărea statistic și **primul oraș cu majoritate evreească**,

Sighetul Maramureșului. (p.13)

/ În **1910**, Transilvania avea **480.000 unguri la orașe**, inclusiv **evreii** .

În **1918**, o parte de **evrei 100.000 - s-au declarat evrei, și**,

în felul acesta , **pop.maghiară s-a diminuat statistic.** (p. 14)

Mănuilă / ' 34

c) Memoriile Organizațiilor Evrești, Conferința de pace, Paris, 1946.

(Arhiva M.A.E., Fond Conferința de pace, 1946, vol.85, f.205-209)

Dosar

Fondul Conferința de Pace de la Paris

Anul 1946.Vol.85.

Referitor la art.25 ,

Vol.II Memoriile Organizațiilor Evrești

Cu prilejul recensământului general , din **1930**, din populația țării,
S-au declarat de **limba maternă idiș** **518.754** suflete
S-au declarat a fi de **neam evreesc** **728.115** suflete
Au fost constatate a fi de **religie mozaică** **756.930** suflete
" **Ultima din aceste cifre , reprezintă populația evreească a României,**
la data recensământului din 1930.

/ **Diferența** [...] se datorește **situației speciale a poporului evreu.**

Numărul scăzut al **mozaicilor** ce se declară cu **limba idiș**,

este urmarea faptului că **populația mozaică a României**

provine din **mai multe centre de expansiune** ,

dintre care **cel galițian** posedă o limbă specifică **idișul** ,

pe cînd **celelalte** (evreii spanioli, de ex.) **vorbesc limba popoarelor**

în mijlocul cărora s-au așezat.

/ "**Diferența** dintre numărul **mozaicilor** și numărul celor ce se declară de **neam evreu** ,provine din faptul că **Evreii au fost ajutați [L.D ?!] în Ungaria să se asimileze neamului dominant**

(cazul evreilor din Transilvania și Banat , care se declară de a fi de **neam maghiar**) "

Deci , în România, existau 760.000 evrei,

eprezentînd 4,4 % din populație, la 1930.

/ În județele din nordul țării, **populația evreească** este mult mai densă, procentul depășind cu mult media pe țară :

Maramureș - 21,1%	Cernăuți-16,9 %	Iași - 14,9 %
Lăpușna(Chișinău) - 12,1	Covurlui[Galați] - 9,8	Soroca - 9,3
Botoșani - 9,2	Hotin - 9,2	Storjineț- 9,1
Satu Mare - 8,6	Bălți - 8,3	Câmpulung 8,2
Ilfov - 7,7	Rădăuți- 7,2	Dorohoi- 7,0
Orhei - 7,0	Neamț- 6,7	Tighina- 5,5
Bacău - 5,5	Suceava- 5,5	Bihor- 5,4
Cluj - 5,3	Roman- 4,9	Baia[Fălticeni?]- 4,9
Someș- 4,8	Năsăud- 4,4	Sălaj- 4,0

" **Populația evreească** era localizată în deosebi la orașe.

Pe cînd , din **populația totală a României** , domiciliu în orașe **20,2 %** ;

dintre **evrei** trăiau în orașe **68,7 %** " (la sate , 31,3%)

"Astfel, **deși evreii reprezintă 4,2%** din populația totală a țării ,

procentul lor în populația urbană a țării se ridică la **14,2%** ,

fiind în schimb de 1,6%în populația rurală.

Procentul evreilor în populația urbană , pe provincii istorice :

Oltenia - 1,7%	Dobrogea - 1,9%
Banat - 7,2	Muntenia - 8,4
Transilv. 8,9	Criș.Mar. -19,3
Moldova 23,6	Basarabia - 26,8
Bucovina 30,2	

Orașele cu procentajele cele mai ridicate :

Călărași Târg (Lăpușna) - 76,7	Vâjnița (Storojineț) - 70,2	Bălți - 46,6
Mihăileni (Dorohoi) - 40,4	Sighet - 38,9	Cernăuți- 38,2
Hotin - 37,7	Dorohoi - 36,7	Botoșani - 36,7
Soroca- 36,3	Chișinău - 36,0	Leova (Cahul) - 35,6
Iași - 34,5	Tg.Frumos- 32,3	Gura-Humor 32,3
Bacău - 30,8	Galați - 19,8	București - 12,0

Memoriul evreilor / '46

Anexa 3,p. 29

Patroni de întreprinderi comerciale (români - evrei) :

Întreprinderea	Patroni	Români	Evrei
-Bijuterii , pietre prețioase, metale prețioase	821	10,7%	61,9%
-Articole de pielărie	1.726	19,2	59,8
-Mobilă, art. menaj	1.516	20,0	56,6
-Manufactură, îmbrăcăminte	15.546	31,8	55,3
-Combustibile	2.326	26,7	54,2
-Materiale de construcții	1.860	32,8	48,6
-Art.tehn., aparate de măsură	1.742	30,9	48,3
-Credit, asigurări, zărăfie	85	36,5	47,1
-Chimicale, vopsele, lacuri	2.376	29,4	46,5
-Aparate electrice	309	23,3	46,3
-Foto-muzică-jucării	116.	21,6	45,7
-Editură, librării, papetărie	1.191	40,0	44,6
-Hoteluri, hanuri, camere mobilate	802	32,7	41,0
-Spectacole	167	41,9	41,0
-Comerț alimentar	115.198	49,8	29,2
-Transporturi	1.333	37,6	25,2
-Salubritate publică, igienă	685	50,7	10,7
-Alte comerțuri	993	34,7	31,0

Patroni întreprinderi industriale .Români / Evrei

Întreprinderea	Patroni	Români	Evrei
- România -general	25.259	47,6%	19,6 %
- Industrie lemn	51	17,6	66,7
-Industria construcțiilor	526	34,8	51,1
- Industria metalurgică	697	33,6	39,9
-Industria extractivă	67	47,8	31,3
-Industria textilă	3.132	49,9	24,8
-Uzină apă,gaz, electricitate	36	44,4	19,4
-Industrie grafică, zincografie	2.167	41,3	19,8
-Industria alimentară	11.733	50,4	14,6
-Industria chimică	1.833	42,2	16,4
- Industria hârtiei	1.884	40,7	13,3
-industriei pielăriei	1.930	53,8	11,0
Alte industrii	203	29,61	35,0

Memoriul organiz.evreești /1946

1) **C.Rădulescu Motru** , Doctrina conservatoare, 17dec. '22 . (p. 60)

(Conferință la ISR) **(Vezi context la Doctrina politice)**

/ Pentru conservatori, **îmbogățirea** este un semn al prosperității și civilizației,

numai dacă este **conformă legilor morale.**

Îmbogățirea prin mijloace imorale , dimpotrivă, **slăbește societatea .**

(**Ex. îmbogățirea din timpul războiului** , prin "permisele de vagoane " și contrabandele favorizate politic,

de care au beneficiat **comercianții improvizați și zarafii** ,

recrutați în mare parte dintre **evrei.**

În același timp, marii **proprietari rurali și funcționarii au sărăcit :**

primii prin expropriere ,ceilalți prin scumpirea traiului.

Rezultatul ? :

"Pînă ce noua pătură a țărănimii române , ajutată de expropriere ,

să se ridice la locul ce i se cuvine,

copii evreilor îmbogății de război au invadat școlile secundare și Universitățile ,

luând locul copiilor de mari agricultori și funcționari.

Timp de **zece ani** , cel puțin, școlile noastre superioare **vor da**

avocați, ingineri și medici evrei."

Rădulescu Motru /'22

▣ **Antisemitism .**

/ "Contra acestei stări, **o reacție se va produce .Ea s-a și produs.**

Întreaga studențime creștină pare de pe acum cîștigată curentului antisemit.

Acest curent însă înseamnă **o mare slăbiciune pentru Statul român.**

Iată deci la ce duce îmbogățirea cu orice preț , idealul burgheziei capitaliste.[...]

Studențimea creștină aruncă vina pe colegii evrei

și cere reducerea acestora prin **numerus clausus.**

Mare greșală. Adevărații vinovați sunt politicienii cari

au deschis robinetul îmbogățirii imorale!

Trebuie luptat contra cauzelor, nu a efectelor." (p. 60)

Rădulescu-Motru / 1923

2.) A.P.Samson, "Memoriile unui gazetar",**1927-1937**,

Cartea Românească,1979

▣ **Nae Ionescu:"Cuvîntul"**

Samson / Ziare și ziariști

/ "**Dimineața**" și "**Adevărul**" primul **palat-redacție pe Sărindar**

(conduse de **C.Mille*-socrul lui N.D.Cocea-**,care moare în 1927);

în 1920 ,el vinde ziarele lui **Aristide Blank.**

Acestea au continuat să fie,și în a treia perioadă, "marile" ziare ale Bucureștiului.

/ **Dir.-Constantin Graur** (frate cu doctorul**Grigore** , filologul **Alexandru** și

juristul **Mișu Graur**,fiecare avînd contribuții la ziar).

/ Redactori și colaboratori ,la 1927: **B.Brănișteanu** , **dr.Gr.Graur**

(timp de 20 de ani,doctor la Karlsbad în anotimp cald

și director politic la "Dimineața",în anotimp rece) ;

Emil Socor (înrudit cu Graur,av.de Iași, consilier juridic la "Adevărul" din '22,

director executiv al celor 2 ziare. ; **deputat "independent"**,**ales pe listele PNT**,

în 'dec.'28,fără activitate deosebită,**devenit apoi antimanist înfocat**;

părăsește cele 2 ziare în 1934 și scoate "ABC") , **dr.Blumenfeld**,"**Scrutator**"(medicină

și drept, n-a scris niciodată vreo rețetă,

n-a apărut niciodată într-un proces!;la ziar,din 1923;

geniu reportajului politic;"as" al culiselor)** (p.64; 79-80)

Notă2

"Scrutator" și-a pus capăt vieții în timpul dictaturii antonesciene,

la un sanatoriu din Calea Călărași,dar **nu de frica legionarilor**,

ci de teamă că-i vor fi cunoscute caietele de însemnări

și că oamenii politici "cultivați" de el,

vor afla părerea lui despre ei și-l vor întoarce spatele.

"A murit deci,de rușinea ce-l aștepta" (p.87)

Samson/:

▣ **Nae Ionescu:"Cuvîntul"**

L.D.Atenție! Coroborează cu informația lui Nichifor Crainic!

/După moartea lui Enacovici" **Cuvîntul**" trece sub direcția lui **Nae Ionescu**

"**Directorul Cuvîntului** se va ridica deci cu **o fervoare tot mistică** în brațele adversarilor lui Carol,adică ale **Gărzii de Fier,devenind teoreticianul ei.[...]**

El va păstra în redacție pe cei ...**șase evrei,**

fiindcă **lui Nae Ionescu îi plăceau** ,în felul lui, **evreii,**

și **avea nevoie de ei** ca de o prezență de natură

să-l contrarieze și să-i ridice febra spirituală..."

Samson / :

Sebastian (p.110-111)

Prin 1927,subsolul "**Cuvîntului**"aducea o semnătură nouă,a unui tânăr de 20 de ani:**Mihail Sebastian**(descoperit de Nae Ionescu la Brăila,la bacalaureat).

El a obținut ,datorită lui Nae,**o bursă de 2 ani la Paris**,pentru doctorat în drept (pe care nu l-a dat),dar a părăsit critica literară pentru ...roman (puternică influență a lui Proust).

Reîntors în țară,și-a reluat locul la "Cuvîntu",și,sprrijinit de Camil Petrescu,la rev.Fundațiilor regale.

"Sub acoperișul lui Nae Ionescu,Mihail Sebastian a crezut,un moment,

că-i șade bine să desconsidere lupta grea pe care o dădeau ziarele democratice - între care **Adevărul și Dimineața** - în acele vremuri."

El (Samson) l-a întâlnit la Sinaia ,s-au plimbat și discutat de câteva ori, și M.S.i-a mărturisit că scrie o carte politică "**De două mii de ani**" care va da satisfacție.

"Dar **cartea a fost o lamentație naivă** în jurul "**discriminării rasiale**", care în acel moment începea să-l supere și pe el. "

...peste ani,prin '43,**Sebastian își câștiga existența ca avocat**,era optimist, care în curînd îl va duce pe drumuri noi [**L.D.???**]

Samson / 1927

3.) N.Carandino, "De la o zi la alta",Memorii,Cartea Românească,1979.

▣ **Sebastian.**

"Sebastian scria la Cuvîntul, eu la Facla, două poziții de presă și de politică diametral opuse.[...] Îmi reamintesc ,de exemplu ,scandalul care a însoțit apariția romanului "De două mii de ani" ,prefațat de Nae Ionescu.

Textul prefeței fusese solicitat chiar de Sebastian;

date fiind raporturile lor ,dela profesor la student,dela director la redactor, ar fi fost imposibil să-l refuze,după ce el însuși îl ceruse.

Conducătorul "Cuvîntului" luneca din ce înce mai mult spre extrema dreaptă;

în prefața acestei cărți,**Nae Ionescu** se situa pe poziția pascaliană

a poporului "ales să sufere",a **poporului"martor"**,adică "**martir**".

A urmat o **teribilă polemică în presă**.Mihail Sebastian **era atacat** de toată lumea, **de la dreapta ,ca și de la stînga.**

Evreii își dădeau mîna cu neortodocșii ,ca să **lapideze pe acela** care ,în cel mai rău caz, nu păcătuisese decît prin **exces de omenie și liberalism.** "

(i-a dat un ajutor "anonim", pe care l-a identificat în "Cum am devenit huligan" , opuscul de răspuns la diatribele stîrnite de prefață.

Carandino atacase ,de pe pozițiile "Faclei", ipocrizii așa-zis democrate sau sioniste)

În jurul anilor '39-'40,**Sebastian a debutat în teatru.** (Carandino lucra la

"România",condusă de Cezar Petrescu,alături de Kalustian,Șoimaru, Jebeleanu, Boureanu, Cicerone Teodorescu).

Atmosfera huliganică începuse să se întindă pînă și în lumea ,de obicei sceptică ,a scenei.Teatrul "**Comedia**" ,sub direcția lui Sică Alexandrescu,

a dat atunci **ultima premieră a unui scriitor evreu** cu "Jocul de-a vacanța".

Nu se putea prevedea **violența reacțiilor** din presa de dreapta și extrema dreapta.

Cronica lui Carandino a fost francă,entuziastă,categorică,

proclama succesul și anticipa o carieră de dramaturg.
Prin '42, în plină dictatură antonesciană, **a stat alături de Sebastian**
în povestea "**Stelei fără nume**" (scrisă pentru Tanți Cocea, la sugestia lui Sică
Alexandrescu, cu pseudonimul Victor Mincu, apoi cu asumarea autoratului de către av.
Ștefan Enescu ...) (p.268-274)
Carandino / 1930 -'40

4.) Panait Istrati, "Amintiri.Evocări.Confesiuni", Ed.Minerva, 1985.

Ediție, prefață, traduceri, note, Alex.Talex

Panait Istrati /:

▣ **Cruciada românismului.**

"Care e atitudinea voastră ?" Ziceți : "**1.Crucida românismului .**"

"De ce a "românismului" ?

"Mai întâi, nu vi se pare căm îndrăzneț ca **un grup de persoane** - oricât ar fi acestea de
distingse - **să pretindă că întruchipează toate simțirile românismului ?**

Românismul e ceva care se întinde pe o suprafață de trei sute de mii km.pătrați

și care **este f.divers**. De pildă, **românismul vostru e antisemit și antistrăin.**

Ei bine, nu admiteți ca măcar **un foarte mare număr de români să nu fie antisemiți** ,
nici străinofobi, ba chiar să aibă oroare de orice "fobie" ,

mai ales cînd ea este și eronată ?

Și atunci, **ce facem cu toți acești români? Va trebui, poate , să-i ucidem!** "[...]

2.Antisemitismul vostru . "El nu poate exista **decît ca sentiment personal** [...]

Oricine e liber să simtă o aversiune cînd dă mîna cu un evreu

(cu un turc, un grec, un țigan, un ungur și așa la infinit), adică să fie **xenofob**.

El **poate fi un sentiment înăscut** ,

adică să n-aibă la bază nici un motiv de interes material, așa cum cineva nu poate să
sufere mîncarea de morcovi sau praz.

Dar atît! [...] **bunacuvîința ne impune să nu strîmbăm nasul , cînd un evreu**

(sau altă nație) **ne adresează cuvîntul.**

Căci, după cum prazul nu e vinovat că nu s-a născut trandafir,

tot astfel evreului nu i se poate reproșa că nu s-a născut român ,

descendent direct din Traian, **ca dnii Cuza , Codreanu și alții.**" (p.199-200)

Panait Istrati / 1930

5.) Henri H.Stahl, "Amintiri și gînduri ...

din vechea școală a "monografiilor sociologice", Ed.Minerva, 1981

L.D.Vezi fișier Țărănism și Intelectuali , Etică, context și miză .

La preluarea guv.de legionari, **Stahl a fost dat afară de la Universitate**

(la presiunea studenților legionari);

a trebuit **să dovedească că nu este evreu** [o întreagă corespondență cu

regiunea Bavaria (linia paternă), și la Caen (linia maternă)

și **dovezile bisericii catolice** pentru căsătoriile și botezurile din familie. (p.400)

Sthal / sept.'40

6.) Mihail Sebastian, "Jurnal", 1935-1944, Ed.Humanitas, 1996.

Ediție îngrijită de Gabriela Omăt. Prefața de L.Volovici

Sebastian (la 25 ani)/:

[12 febr.'35]

...Se discută mult despre "**De două mii de ani**" și

"Cum am devenit huligan" , "după ureche", fără să fi fost citite ...

La Tîrgoviște un prof. ar fi spus

< Sebastian? Aha ! Jidanul ăla care s-a botezat! > (p.19)

[27 mai '36]

...Recitește câteva capitole din "**Două mii de ani**"...

Cu excepția câtorva pasaje ,care au "un prea accentuat aer de evreu" , restul i se pare excepțional.Ar fi f.bucuros să retipărească cartea , fără prefața lui Nae și fără nici o altă explicație. (p.59)

Sebastian /: (la 26 ani)

[25iun.'36]

La Capșa,cu **Camil Petrescu** , indignat că Sebastian consideră că **procesul antifasciștilor** de la Craiova ,se desfășoară "sălbatec"

C.P.:<**Ăștia** nici n-ar trebui judecați.Trimiși direct la închisoare.

Zece ani,douăzeci de ani,fără judecată.

Nu să le dea ocazia să facă **propagandă comunistă la proces**, prin martori și avocați.> Pe stradă,i-a mai spus:

<E regretabil,dragă, dar tot **ovreii poartă răspunderea**>

M.S.: De ce Camil?

C.P.: <Pentru că sunt prea mulți.>

M.S.: Dar ungerii nu sunt și mai mulți?

C.P.: <Dragă,**ovreii provoacă**.Au o **atitudine echivocă**.

Se amestecă în lucruri care nu-i privesc.Sunt prea **naționaliști**.>

M.S : Ar trebui să te decizi,Camil.**Sunt naționaliști sau comuniști ?**

C.P.: <**Comunismul** ce altceva este decît **imperialismul evreilor?**>

.Spune asta Camil Petrescu !

una din cele mai frumoase inteligențe din România ! (p.67-68)

Sebastian / Guv.Goga

[29 dec.'37] (la 27 de ani)

se așteaptă pentru mâine **primele măsuri antisemite de stat:**

revizuirea cetățeniei,probabil eliminarea din barouri,în orice caz ,eliminarea din presă.

Voi pierde locul la Fundație?

e greu de crezut că **un regim cuzist** va tolera un evreu într-un "post de cultură" (p.137)

Sebastian /

[30 dec.'37]

▣ **Dimineața,Adevărul ,Lupta suspendate...**

Se interzice evreilor profesiunea de ziarist (p. 138)

[2 ian.'38]

Permisul mi l-au retras.**Numele noastre în toate gazetele** ,ca niște delincvenți.

Nici un telefon dela nimeni !

Mircea,Nina,Marietta,Haif,Camil ...au murit cu toți ! (p. 144)

[7 ian.'38]

L-a vizitat pe 5 ian.pe **Nae Ionescu**. I-a povestit o serie de "dedesubturi" despre guv.Goga ; **îl revoltă măsurile antisemite luate...**

La replica lui M.S.că și **G de F va proceda aidoma,Nae** a răspuns :

< **În fapt,da ,dar în spirit nu**.Pentru că ,dragul meu,oricît ai rîde tu,

între un om care te omoară din bațjocură ,

și altul care face același lucru ,dar cu durerea în suflet -

e o mare deosebire.> [Atenție LD : !!!]

Pe 6 ian.,a fost la **Blank** : <Tot ce ne putem dori noi,evreii -pretinde el - este **menținerea guv.Goga**.

Ce va veni după el,va fi nesfârșit de grav.> (p.147)

/Dați afară succesiv,peptu origine evreească :

Masoff (teatru) ,**Felix Aderca** (deși era decorat din R1mond.)mutat din oraș în oraș ;

în tribunale nu mai pot intra;**Lucia Demetrius** (nu se mai joacă pisa),

[11 febr.'38].....cade guv.Goga ! (p. 152)

Sebastian / '39

[5 ian.'39]

Când SSR și-a dat adeziunea la FRN, din ordinul lui Titeanu ,

evreii -scriitori au fost șterși :Sebastian,Sergiu Dan ș.a.**vezi obligatoriu fișier G de F**

Sebastian /

[mai-17 iun.'40] R

Războiul din Vest.Căderea Franței,Belgiei, etc etc...Căderea Parisului ...Capitularea ...

Pe turnul Eiffel,zvastica...

[**L.D dar culmea !!!** Ultima însemnare,**17 iunie'40!** Și la Sebastian lipsește

astfel pierderea **Basarabiei,Bucovinei,Ardealului** ș.a. ș.a cu tot ce a urmat]

Sebastian /

[1 ian.'41]

De la căderea Parisului (17 iunie'40) ,**a renunțat să mai scrie**, deoarece **îi era silă și avea un sentiment de inutilitate...**

"Totuși **am regretat** de atâtea ori că **n-am avut destulă vitejie** , **ca să continui jurnalul meu în ultima jumătate de an.**

Trebuia **să privesc cu ochii deschiși** tot ce s-a întâmplat atunci.[...]

Îmi spun că eram atunci aproape de moarte ,

îmi aduc aminte că **de câteva ori era să mă sinucid.**[...] " (p.285)

/Teribila noapte de 11 august,

plecarea dela Oltenița -București- Valea Prhovei-Brașov, Lugoj...sosirea la regiment.

"Ajunsesem la un fel de stupoare ,care mă făcea să primesc fără revoltă ,

ca prin somn,atâtea lovituri cîte au urmat :**excluderea din barou,**

concedierea dela Fundație

[7 sept.'40] ,**trimiterea la sapă**,în detașament de muncă.

Poate ar fi trebuit să le scriu pe toate .Poate ar ar fi bine să le țin minte.

Într-o zi voi încerca să mi le amintesc [...]

An tragic,an de coșmar,an plin de spaime,de mizerii,de nenorociri- și totuși l-am terminat astănoapte fără deznădejde " (p.286)

Sebastian / evrei "ascunși"

[10 febr.'41] **Eug.Ionescu** ,îmbătat,se pornește deodată să-i spună că **mama lui era evreică** (Craiova).Bărbatul ei a părăsit-o,cu 2 copii,în Franța.

Ei,Eugen, a botezat-o cu mâna lui la moarte.Apoi ,pe nerăsuflăte,îi spune că tot evrei sunt: **Paul Sterian,Radu Gyr,C.Ignătescu** (p. 301-302)

Sebastian / 1927-1941

7.) **Alexandru Șafran, "Un tăciune smuls flăcărilor" , Memorii**

Comunitatea evreiască din România .1939-1947

Introducere **Jean Ancel** .Editura Hesefer,1996

Șef rabin al Genevei,fost Șef rabin al României

Șafran /:

▣ **șef - Rabin**

[4 febr.'40] Predecesorul,**Iacob Niemirower**,a încetat din viață subit, în toamna '39.Comunitatea număra cca 800.000 suflete,a IV-a ca importanță în lume ,pe vremea aceea.

A.Ș.era fiul rabinului de Bacău,și era **sionist**.

Filderman,ar fi preferat un "asimiliționist" ,dar după alegere,a fost pragmatic și leal.

La ceremonie au participat:prof.**Nistor** (ministr.Cultelor),

C.Rădulescu-Motru (președ.Academiei);a fost consacrat de senator de drept, cu concursul lui **Argetoianu** ;

/ **În Senat** ,"atmosfera tot mai apăsătoare" :

Patriarhul Nicodim (capul Bisericii ortodoxe)se purta "rece" ;

Mitropolitul Bălan (Transilvania),"păstra distanța";

Tit Simedrea (Bucovina) "își arăta deschis ostilitatea";

Puiu Visarion (Basarabia ?),"nu-și ascundea antisemitismul militant " ;

Episcopul Cizar (catolic),cînd îl vedea "încrunta din sprîcane" ;

Episcopul Hossu (uniat) "era politicoș ,dar rece" ;

reprezentanții Bisericii Evanghelice Germane "animozitate " . (p.49-50)

Șafran /: șef -Rabin

[26 iunie'40]

Ultimatumul sovietic

ducea la **dezintegrarea statului român**.

România trebuia să cedeze Basarabia și nordul Bucovinei,Uniunii Sovietice, mai tîrziu,nordul Transilvaniei,Ungariei,sudul Dobrogei,Bulgariei , fiind obligată să se alieze cu forțele Axei.

"Aceste evenimente au avut,între alte urmări,

o modificare a întregii politici față de evrei

și promulgarea **legilor rasiale** după modelul celor dela Nurenberg "

.Situția a început să se strice din **mai '40**:

[10 mai '40]

Împreună cu Filderman,**s-au dus la Palat** ,
pentru a duce **omagiile comunității evreiești**.

Gărzile i-au oprit.Și alte notabilități au fost tratate la fel.Ajuns acasă ,a înțeles
:**Germania atacase Belgia,Olanda,Luxemburgul și Franța** . (p.51)

[26 iun.'40]

Mihail Ghelmegeanu (min.de Interne),i-a convocat ,pe el și Filderman,la biroul său ,
și le-a vorbit despre hotărârile Consiliului de Coroană,despre mișcările de trupe ce se vor
efectua . **M.G.**:<Vă avertizez [...] că aveți datoria **să încunoștiți populația evrească**
din aceste regiuni că nu trebuie să-i provoace pe oamenii noștri . >

A.Ș. : <Ce înțelegeți prin asta mai precis?>

M.G.: <**Evreii trebuie să se comporte ca buni patrioți...**>

"Am înțeles atunci ce se petrece:**situția nu mai era sub control**,
liniile de comunicație nu mai funcționau normal."

A cerut ministrului să se facă ceva ,pentru a putea intra în contact cu comunitățile.

A simțit că **guvernul caută un tap ispășitor**

și că **evreii,"dedându-se la provocări față de soldații români"**

erau potriviți unui **asemenea rol**.

"În realitate ,chiar atunci când ministrul ne primea,**ordinele erau deja date** ,
ca evreii să fie aruncați din trenuri în mers și să se declanșeze pogromuri
în satele și orașele din nordul Moldovei și Bucovinei."

/ Abia întorși acasă,au început să curgă veștile cele mai înfricoșătoare,
din Bucovina și Basarabia.

"Țara era într-o stare totală de panică ,
iar populația pregătită să accepte aceste masacre."

/Aflînd că se va ține **o ședință de Senat**,

a anunțat secretariatul că va face o Declarație.

La Senat,atmosfera era literalmente explozivă.

Senatorii discutau zgomotos,în grupuri mici.Se auzeau din când în când:

<Evreii și comuniștii sunt pe cale să ne vîndă țara! Moarte evreilor! >

A reușit să-și rostească declarația:"**evreii nu pot fi făcuți vinovați de situația dramatică
a țării**."Apoi a ieșit pe o ușă dosnică și a ajuns acasă. (p.51-53)

Șafran / :

Pogromurile dela începuturile verii'40,au fost **preludiul ...**

Ele au fost urmate de o **avalanșă de legi antisemite**.

Împreună cu **Filderman** , a fost pe la toate ministerele,

cu **note scrise și proteste verbale**.

Gafencu părea mai receptiv; **Gigurtu** ,rămînea "surd" ,dar curtenitor ;

Manoilescu (înlocuind pe Gafencu) "extrem de dur față de evrei" ;

Ghelmeageanu ,deși "fascist" ,rămînea "curtenitor".

În iul-aug.'40, **legionarii au intrat în guvern**. (p.53-54) **Vezi fișier G de F**

Șafran / :

[30 august '40]

Exista sentimentul că nu mai funcționează nici o autoritate centrală în țară,
haosul dominînd pretutindeni.Era ziua când s-au retras trupele române din Transilvania de
nord. Violenta campanie împotriva regelui atinge paroxismul.

[6 sept.'40]

Abdicarea regelui Carol era oficială. Antonescu prelua guvernarea.**El nu mai era senator**
(Senatul se dizolvase) (p.57-58)

Alex.Șafran / 1940

8.) **Carol II, "Între datorie și pasiune", Însemnări zilnice,**

Carol zice/:

28 iunie '40

▣ **Ultimatum sovietic (p.205-206)**

(vezi fișier **Polit.externă**)

"Ultimele mele speranțe s-au spulberat ,
am nădăduit că ciocnirea dela Herța ar fi putut provoca
alte rezistențe spontane,care ,astfel, **ne-ar fi scăpat cinstea.**
Primele știri ce ne vin sunt foarte triste , **purtarea populației basarabene,**
îndeosebi a evreilor,a lăsat mult de dorit.
Coloanele de refugiați și trenurile au fost atăcați de hoardele comuniste ,ceea ce a
întârziat și mai mult posibilitățile și așa ridicol de scurte de a putea evacua.[...]
Carol zice/:

▣ 29 iun.'40

"Știrile din Basarabia și Bucovina,**sunt din ce în ce mai triste,**
dezertări ale soldaților basarabeni,
excese de orice fel ale populației minoritare,mai ales evrei ,
care atacă și insultă pe ai noștri,ofițeri batjocoriți,unități dezorganizate "

▣ 30 iun.'40

" [...]Tot aceleași știri asupra **exceselor și agresiunilor** din partea **minorităților,**
mai ales a evreilor și comuniștilor.
Agresiunile se fac mai ales asupra ofițerilor,care sunt adesea bătuți și degradați."

▣ 3 iul.'40

"Știrile din Basarabia sunt f.triste.[...]
Evreii și comuniștii s-au purtat într-un mod oribil. Asasinate și molestări ale ofițerilor
și ale acelor care voiau să plece."

▣ 7 iul.'40

"Știri din țară sunt unele îngrijorătoare : **purtarea evreilor în Basarabia și Bucovina,**
a fost așa de rea cu ocazia evacuării,
încât **a provocat o reacție și o indignare ***
care se manifestă prin excese,asasinate și devastări,
la cari.din păcate,**participă și soldați,semn de lipsă de disciplină."**

*** Notă**

Cînd a început evacuarea din **Cernăuți**,la 28 iun,
autorit.civile și militare au avut de suportat **furia comuniștilor și evreilor.**
La **Soroca**,la 28 iun., **comuniștii evrei** au ocupat sediile poliției și prefecturii,
Av.Max Flexor a împușcat pe comisarul român Vladimir Murafa și agentul Eustațiu
Gabriel; la **Chișinău**, **evreii au arborat drapele roșii** ,au barat mersul spre gară,
au strigat lozinci antiromânești;
La **Tighina**,**evreii comuniști** au dezbrăcat și dezarmat pe jandarmi;
La **Cetatea Albă**,au dat foc primăriei ;
primele autorități instalate de **puterea sovietică,au provenit din rîndul evreilor.**
(Cf.Dobrinescu,"Basarabia" ; Scurtu,Hlihor,"Anul 1940",)

Carol zice/:

▣ 17 iul.'40

Gigurtu îi vorbește de **anteproiectul de lege relativ la evrei.**
El nu-i deloc grăbit s-o facă, totuși este nevoie de a face ceva efectiv în această
direcție.**Proiectul așa cum este,nu se poate accepta.**
Carol zice/:
▣7 aug.'40
După amiază teribilă ,timp de 2 ore a discutat "în pustiu" , cu o **Delegație a foștilor**
gardisti[...] **Sima** i-a invocat iar **memoriul** în care a explicat demisia din guvern.:[...]
<Guvernul este lipsit de omogenitate,ceea ce este o primejdie gravă,
ca probă,**chestia evreiască,care se rezolvă lăsîndu-le posibilitatea de a sabota statul**
printr-o acțiune economică dăunătoare lui ;
în această privință,pricepe că **nu pot fi eliminați de îndată,**
dar trebuesc puși sub control.
Carol / 1940

9.) Nae Ionescu, "Între ziaristică și filosofie" Texte publicate în "Cuvântul",
(15 aug.1926- 26martie 1938) Editura Timpul, Iași, 1996

Nae Ionescu /:

▣ **Guv.Duca**

[17 nov.'33]

Noul guvern [Duca] și-a făcut intrarea în viață cu o **declarație** de care, de sigur, actul lui de naștere nu e străin și prin care

făgăduiește țării reprimarea mișcărilor extremiste.

El a și trecut la acțiune ,suspendând alaltăeri un ziar și confiscând ieri ,altul[...]

Nu ne vom opri nici asupra intenției guvernului de a "reprima" mișcările extremiste

- ca unii din oamenii ce **ne dăm seama că o asemenea operație este imposibilă.**

Noi vedem în constituirea guv.Duca [...] gestul unui destin tragic."

/ După cum se desfășoară evenimentele, ceeace **presa democrată** a cerut noului guvern -și a obținut - "nu este reprimarea mișcărilor extremiste[ex, mișcarea comunistă] ci **reprimarea unor anumite mișcări extremiste.[...]** în speță, nu poate fi decât **cel de nuanță antisemită"**

/Asta e grav.**Dacă** contra mișcării antisemite s-ar fi ridicat "**Curierul Israelit**", nu ar fi fost nimic de obiectat : **evreii fiind în dreptul lor să se apere.**

"Cînd însă **atitudinea aceasta filosemită e adoptată de o foaie care nu se declară organ al națiunii evreești, atunci e grav:** pentru că dacă **avem dreptul noi ,o parte din români, să fim filosemiți, atunci este evident că noi, altă parte din români , avem dreptul să fim antisemiți.**

Fapt de care ,vrem sau nu, **izvorăște puțința unor lupte** ,care pînă la urmă tot în capul evreilor se vor sparge. Iată situația [...] Nu e bine. Eu cred că în împrejurările acestea , cine își dă seama de gravitatea situației ,trebuie să încerce **mai degrabă un cuvînt de pace.** Din nefericire acest cuvînt de pace nu va putea fi obținut.[...]

evreii din rosturile conducătoare ale presei democrate confundă calitatea lor de evrei cu cea de conducători ai unor organe de presă românești.[...]

nu numai în chestiunile evreești ci **în toate chestiunile politice.**

Noi nu vrem să jignim pe nimeni -dar pentru ca pacea cetățenească să nu fie amenințată [...] **ar fi nevoie de o măsură radicală: retragerea tuturor evreilor de la posturile de conducere politică."**

/ Absurd? Nu. El ,Nae Ionescu, a respectat ebreitatea a încercat să-i învețe și limba...

"de șase mii de ani poporul acesta ,

de o așa de **înalță spiritualitate** ,a aruncat **valori așa zise absolute în toate domeniile vieții, în toate -afară de unul :în politică.**

Există genii -da ,da, genii -evreești în metafizică sau în știință;

nu există genii evreești în politică.

Preocuparea aceasta ,îndeletnicirea aceasta ,nu stă în posibilitățile rasei. Iar **dovada cea mai bună e însuși Karl Marx."**

..de aceea putem cere orice evreilor ,dar nu sfaturi politice.(p.159-162)

Nae Ionescu /:

▣ **Filosemitism Antisemitism**

[26,29 nov, 10 dec.'33]

Răspuns 1,2,3 - lui A.L.Zissu

[scrisoare publicată tot în "Cuvîntul", la 25 nov.'33]

▣ **Replica 1 .**

/ **Scrisoarea prietenului Zissu, este un prim răspuns la concluziile lui.**

Se bucură ,deși nu se aștepta.

Di Zissu îi dă dreptate în ce privește cerința ca evreii să nu se amestece în viața publică a țării.

"Nu mă surprinde; dă gîndește ca și mine ,etnic-național."

Zissu contestă împărțirea în filosemitism-antisemitism, deoarece termenii sunt "asimetrice" ,nu sunt "omogeni" ,nu sunt "analogi":

/Filosemitismul este o poziție platonice,pasivă;

Antisemitismul este o atitudine activă,agresivă;

Reunoaște că sunt deosebiri de natură :

Filosemitismul este o camuflare,expresie a evreilor "asimilați":

nu este pasiv,nici platonice (ex.:atitudinea "democraților" față de Germania)
(ațâțarea societății contra naționaliștilor români
este adevărat că nu lucrează cu "ghioaga",dar este mai eficace,mai primejdios,
provoacă și îndreptățește antisemitismul.

Soluția?: înlocuirea **românilor de confesiune ebraică**,
cu **evreii de cetățenie română**,încetarea sinistrei comedii a asimilismului.

Antisemitismul este un fenomen firesc,care se poate identifica
în toate țările agrare spre economia capitalistă .

Nae Ionescu /

▣ Replica 2

Zissu se întreabă dacă incapacitatea evreilor în politică,
nu se corelează cu transcendentismul lor.

Nae: asta înseamnă că alte popoare nu au transcendentism ?!:
germanii,catolicii ,bizantinii,francezii au transcendentismul lor.

E adevărat că cea mai veche cultură ,existentă și azi,este cea evreească,
că **are culmi** greu de atins ,că nu știu ce s-ar putea da în **lirică** peste Psalmi
și Cântarea cântărilor;în **religie** ,peste Pavel;în **metafizică**,peste Spinoza;
în **matematică**,peste atîția evrei geniali.

Dar...**evreii nu au pictori,sculptori,arhitecți,geometri**...ceea ce dovedește că
spiritualității evreești îi lipsește simțul spațiului.

Transcendentismul evreesc este pur spiritual (vezi Kaballa),este blestemul și
binecuvîntarea lor.Nu în domeniul vieții.**Ei pot face cultură,dar nu politică .**

Nae Ionescu /

▣ Replica 3

[la răspunsul 2 al lui Zissu,publicat și el în "Cuvîntul"

Zissu : Transcendentismul iudaic e : mozaism,creștinism,paseism,
hasidism,marxism.

Nae : Toate interesante,dar nu pot fi tratate într-o discuție gazetărească.

Zissu spune :

1. antisemitismul nu e un fenomen firesc.

- Se poate.Dar fenomenul este complect studiat în literatura economică.

2.Chiar dacă ar fi așa,el nu este activ ca antisemitismul.

- Se poate.Noii nu ne-am gîndit la violență ,ci la eficacitate.

3.Că presa filosemită a combătut național-socialismul pentru că este
democrată și liberal-umanistă.

- Nu sunt de acord.Ea nu a combătut comunismul care nu este liberal,
umanist,ci dictatorial.

4.Că presa și politicienii filosemiți au atăcat hitlerismul ,din oportunitate.

- De acord,asta spuneam și eu,sunt ...evrei camuflați.

5..Că filosemitismul este tot un soi de antisemitism,
care se scutură de iudaism.

- De acord.Numai că evreul tot evreu rămîne,chiar dacă este botezat.

6.Că ar fi bine să se termine cu asimilismul,dar le-o cer românilor.

- Se poate.Nu e prima prostie care se face în politica românească.

Pînă una -alta,tot evreii scriu despre Paști și Crăcun ! (p.174-176)

Nae Ionescu /

10.) Mircea Vulcănescu , "Nae Ionescu așa cum l- amcunoscut",

Ed.Humanitas,1992

L.D.Atenție ! vezi fișier G de F ,pentru **antisemitismul** lui spiritual și politic.
Vulcănescu / :

▣ Nae Ionescu și prietenii

După vorba lui Péguy, după care <fitecine are evreul care i se cuvine>, **Nae Ionescu** a meritat 2 evrei deosebiți unul de altul : **Ion Călugăru** și **Mihail Sebastian**. / **Sebastian**, fostul elev de la Brăila, redactor apoi la "Cuvîntul", cu scandalul iscat la publicarea **Prefetei antisemite** la "De două mii de ani", care a răspuns cu broșura "Cum am devenit huligan"... care "**expune** pe larg, dar **deformîndu-le prin prisma opticii lui speciale**, împrejurările, spre a scoate în evidență **contradicții care la Nae Ionescu nu există**, dar care există, de sigur, **între poziția de evreu asimilat a lui Sebastian** și cea **net antiasimilistă a filozofului** structurilor naționale imuabile."
/Nae înfățișa un p.d.v. care îl apropia de sioniști, preconizînd **reclădirea patriei lui Israel în Palestina**. (N.I.a vorbit odată la Barașeum la o adunare sionistă).
/ De la evrei, l-au atăcat, în broșuri, deseori, **Peltz, Ben-Ador, Silber** și, după scandal, **Sebastian**.
/L-au apărut : **Eliade, Băncilă, Racoveanu, Sterian, Vulcănescu**. (p.129-131)
Mircea Vulcănescu / Nae Ionescu

Guvern Maniu. Legislatura I .Sesiunea I .1928 / 1929

11.) **Teodor Fischer** (dr., P.Sionist din Ardeal, Clubul parlamentar evreesc,)

Declarație la mesaj, 28 dec. 1928

(D.A.D , M.Of. nr. 4, șed. din 28 dec.'28, p. 89-90 ; "Dimineața", 28 dec.'28)

Fischer /'28

▣ Idealul național evreesc

▣ Minoritate națională.

"Este un **moment solemn** din viața **poporului evreesc** din România Mare acum când **pentru prima oară** îi este dat să vorbească prin **reprezentanții săi** ieșiți din **alegeri de o exemplară legalitate și libertate ...** (**aplauze prelungite PNT**) de pe tribuna Parlamentului, către nțiunea română și opinia publică a țării."

/ " Marea majoritate a **cetățenilor evrei** din România-Mare și-a exteriorizat în aceste alegeri libere, **adaptarea ideii politicii călăuzitoare, că aparține unui popor**, care de mii de ani și-a conservat ființa națională și **pentru viitor urmărește** nu numai **afirmarea**, ci și **perfecționarea** acesteia, prin **realizarea unor idealuri naționale [ideal sionist]** formînd, astfel, în lăuntrul totalității populației statului român, **o minoritate etnică distinctă.**"

Această politică s-a exprimat cu "**desăvîrșită claritate**", cu faptul că au delegat în parlament, pe acei **bărbați cari au activat mereu**, ca "**conducători ai mișcării naționale evrești** ."

Fischer /' 28

▣ Partid Evreesc

▣ Grup parlamentar evreesc

/ "**Grupul** format din **acești parlamentari evrei**,

cari s-au constituit în deplină înțelegere

și cu **personalități conducătoare evrești** din Vechiul Regat,

trebuie privit ca **fracțiune parlamentară**

a unui **Partid Evreesc** din întreaga țară.

Ca **organ parlamentar al minorității etnice evrești din România**,

el are **aceiași caracter** ca și **fracțiunile parlamentare** ale partidelor cari reunesc

politicește **alte minorități etnice** ale țării."

/ "Potrivit acestui caracter al său, menirea **Clubului parlamentar evreesc** consistă în a **lupta pentru valorificarea și apărarea drepturilor individuale și colective ale minorității etnice evrești** din România Mare."

Fischer / '28

▣ **Loialitate față de statul român.**

/" În fruntea programului Clubului parlamentar evreesc , este înscris **principiul politic fundamental al neamului evreesc** din România Mare, că în tot ce privește nestrămutat, **credința către ideea statului român** , supunerea devotată **față de Tron și Dinastie** , **dragoste** nețărnută pentru **marea noastră patrie română**, se simte contopit sufletește cu **națiunea română.**"(aplauze la PNȚ)
/ "În sentimentele și **aspirațiile naționale ale minorității etnice evrești** din România Mare, **nu există nici un atom care ar putea să o încline spre o contradicere cu cel mai curat patriotism** și cu postulatul unei **împliniri conștiințioase și absolute a îndatoririlor cetățenești.** Dimpotrivă, **minoritatea etnică evreească** se străduiește a trăi și a se dezvolta în cadrul Statului român , **ca o colectivitate care își cultivă firea națională** , însă în astfel de mod, **care nu exclude să cunoască , să înțeleagă, să pretuiască** , în cea mai largă măsură , **comorile sufletești și spirituale ale neamului românesc**, și îi permite **alipirea sa , de sufletul și spiritul națiunii române**".

Fischer / '28

▣ **Căminul evreesc din Palestina .**

" Totodată țin a releva cu acest prilej și **sentimentul de recunoștință a poporului evreu față de națiunea română** , ce-l resimte pentru faptul că **toate guvernele României Mari** de pînă acum , au exprimat și documentat **simpatia lor** și **au dat întreg sprijinul** , pentru **marea operă a reclădirii căminului evreesc din Palestina.** "

Fischer / '28

▣ **Democrație, libertate, egalitate, frateritate.**

▣ **Contra antisemitismului**

[**L.D . : liberalism pur ; democratism fără echivocuri**]

/Clubul considera ca **datorie de căpetenie** să fie alături de acele grupări parlamentare care afirmă **crezul politic** conform căruia

progresul civilizației și prosperitatea economică,

u se puteau asigura decât printr-un "**sistem de guvernămînt democratic** ,

clădit pe baza **principiilor de libertate, egalitate și frățietate . "**

/ Așteaptă **deplina garantare a tuturor libertăților cetățenești**,

în special a **libertății de credință, de cugetare și de presă**,

de educație și învățămîntului copiilor în limba aleasă de părinți,

a libertății economice ș.a.m.d.

/ **Realizarea efectivă a egalității tuturor cetățenilor** în aplicarea practică a legilor și a ordonanțelor guvernamentale ,**în spiritul prevederilor Constituției** ,

precum și **combaterea și stîrpirea tuturor acelor mișcări** ,

cari se ridică în contra principiului înfrățirii, și cu atît mai vîrtos,

desrădăcinarea completă a agitației antisemite

din viața publică a României Mari."

Fischer / '28

▣ **Religie și tradiție evreească .**

/ Cel mai esențial **bun național al poporului evreu** ,

rezidă din **religia sa, din tradițiile sale etnice**, care ,

" **singure** au avut puterea de a-i menține **existența națională** " .

/ **Clubul parlamentar evreesc** susține în modul cel mai energic ,

"toate dezideratele evreimii din România ,

care sunt în legătură cu **executarea nestingherită și liberă a prescripțiilor credinței mozaice** .
/ Clubul parlamentar evreesc, luptă pentru legiuiri și măsuri, pentru dezvoltarea sănătoasă a **comunităților evrești** .
/ Revendică **deplina recunoaștere a drepturilor minoritare evrești**, pentru **a-și cultiva nestingherit limba și cultura sa națională** .
Fischer /

▣ **Evreii - burghezie orășenească**

▣ **Comerțul și mica industrie**

▣ **Anti - PNL !**

[LD **Atenție la paradoxul dezideratelor politice ale evreilor din Transilvania , vădind același regionalism și anti-regățenism precum PNR !**]

/ Fără a uita că **România este un stat eminent agrar**, Clubul subliniază **rolul preponderent al comerțului și micii industrii** , în economia țării.Cea mai mare parte a **populației evrești** își are **existența întemeiată tocmai pe comerț și meserii** , și de aceea le va apăra neconținut.

Nenumărate sunt **rănille sîngerînde încă**,pe care le-au pricinuit cei **10 ani trecuți, arbitrariile și nedreptățile**.

Clubul **va arăta Guvernului aceste răni**, și va stăruii pentru **vindecarea lor**. / În cadrul **programului PNT**, sunt multe din **prevederile Clubului evreesc**.

Va vota R.la mesaj. (Aplauze la PNT)

Teodor Fischer' 28 dec.' 28

12) **Ionel Țăranu**,(ziarist , evreu, **PNT-București**) , **declarație la Mesaj, 28 dec.'32**

(D.A.D , M.Of. nr. 4, șed. din 28 dec.'28 ; "Dimineața", 28 dec.'29)
Țăranu / '28

▣ **Încredere în regimul PNT**.

/ Va vota Răspunsul la Mesaj.Nici nu s-ar putea altfel , decît **conform dorinței celor 2.200. 000 și ceva cetățeni evrei** care , pentru prima dată de la război, **și-au depus votul în urnă "liberi și nesiliți de nimeni"** (**aplauze PNT**)

Aplauzele majorității , printr-un "miraj fizic" au darul

"să roșească anumite obraze " (**aplauze PNT**) ,

îl detemină să-și exprime o **"indignare personală"**

față de declarațiile fostului ministr de Interne [Duca]

care și-a permis **să facă o aluzie** mai mult decît **răutăcioasă** ,

la **colegii din presă** , cari azi au cinstea să fie **în parlament**.

Ziarul "**Viitorul**" , în timpul campaniei electorale,

a indicat **ziariștii "cari s-au vîndut"** acestui guvern.

[**are o polemică ireverențioasă cu Duca**]

De aceea **va vota fericit R.la M**, care înseamnă **"biruința voinții țării asupra cazematelor de beton armat ale băncilor național-liberale."** (**aplauze PNT**)

Ionel Țăranu

13.) **O.Goga** (P.Poporului) , **Discurs la Mesaj, 15 ian.1929**

Intervin : **Al.Vaida Voevod**,

[DAD,MO 10 /'29, șed. 15 ian.'29, p . 371- 388.]

Goga /'29

▣ **Pactul electoral PNT și P.Evreesc**

[LD : Vezi cum este transpusă lupta regățeni-ardeleni și în ce privește pe evrei !

Fiecare provincie , cu evreii săi !]]

Vezi pe larg la fișier Antisemitism

/Vrea să facă câteva **declarații cu caracter personal** ,
pentru că **o presă potrivnică** i-a făcut **reputația de a fi "antisemit"**.

"Aceasta nu înseamnă că nu **va protesta împotriva tuturor** acelora care ,
nefiind cetățeni români, în sensul generosului nostru tratat de pace,
și care **venind din toate părțile** , de aiurea, de oriunde ar veni,
dau năvală asupra binecuvîntatului pământ al României ,
unde sunt datori să se împartă pe cămașa noastră."

/ Când a fost la guvern, a făcut **recensămîntul** ,
și s-a informat privind **numărul exorbitant al străinilor din țară."**

Constată că PNTJ intenționează să facă **o Lege pentru "împămîntenirea"** acestora.

Recomandă **să facă mai întâi recensămîntul**,

și abia apoi să facă o atare lege.

"Împotriva lor am protestat și voi protesta în toate ocaziunile "

De aceea **se miră de pactul electoral PNTJ - P.Evreesc."**(p. 377)

-Vaida -Voevod (PNTJ) :

" Voturile evreilor le-ai avut tot așa cum le-am avut și noi acum.

Este adevărat, le-ai avut ; le-a avut și d. Duca .

Iar acum , cînd **noi am refuzat** să stăm de vorbă cu un **samsar al voturilor evrești** -
căci nu-l pot numi altfel **pe dl.Filderman** - am refuzat să facem cu acest om o înțelegere ,

d.Duca s-a grăbit, ca și d. **Vintilă Brătianu** , cu tote că sunt naționaliști integrali ,

să încheie pact cu el , pentru a beneficia de voturile dlui Filderman

Și cu siguranță **ai fi oferit 50 la sută mai mult, dacă ar fi venit la d-ta."**

- **Goga** : "A venit d.Filderman și cînd am fost la guvern,

și am refuzat , nu cu 50 % , ci cu 30.% "

- Vaida :PNTJ a încheiat pact cu sioniștii

"pentru **a nu mai fi siliți** să trimită telegrame de **scuze** , cifrate și necifrate ,
fie la New-York, fie la Londra , fie la "Alianța israelită " ;

nici **să fim siliți** să facem în mod **fals curte reprezentanților acestora**,

cînd vin încoace, cum dta și d. Duca ați fost siliți.

Să recunoaștem dintru început că în țara asta **avem evrei**.[...]

Acești evrei revendică anumite drepturi de cetățeni.[...]

În calitate de confesiune sau de națiune , nu pot determina aceasta ;e treaba lor.

Dacă vrea să zică că este indian , își spune indian , dacă e baptist, își spune baptist.[...]

de aceea **am ales doi reprezentanți** , în mod cinstit și loial, decît să vii și să scrii ...

[citește dintr-un **manifest electoral** [PP, 1927] ,în idiș,

în care evreii erau îndemnați la vot, cu apelativul " **Frați evrei !"** ,]

Filderman își arogă **dreptul** că este **reprezentantul evreimii integrale**
din Țara Românească...

- **Goga** : Numai al **evreilor pămînteni**.

-Vaida : "În ceea ce privește **chestiunea evreiască**, nu este încă **nimeni**,

de cînd e lumea, **să i se fi putut găsi un aranjament definitiv .**

Nu-mi fac iluzii că vom putea noi **s-o vidăm integral** ,

dar măcar **vom atenua-o** și o vom aduce în **albia legalității normale**.

-Goga : "Nu veți avea din partea mea nici o adversitate... "

-Vaida : Prea repede faci concesii (**ilaritate**)

-Goga : I-a **criticat pentru alianța cu sioniștii**, ca "o **contradicție in adjecto** "

-pentru un guvern național - să se alieze cu un **partid** al cărui **obiectiv**

este **dincolo de fruntarii** .

-Voce sionistă : **Inexact** (**vociferări, zgomot la sioniști**)

-Goga : "Ei ,nu ! Au început **să mă terorizeze și sioniștii** din Dealul Mitropoliei!"

Cunoaște concepția lor programatică : **<Sionistul este evreul care vrea să trimită**
alt evreu în Palestina . > (**ilaritate**)

-Vaida : "Sionismul este **culisa** dindărătul căreia d-ta faci **atacuri antisemite**

[...] **Prefer să am de a face cu oameni care zic : sunt evreu sionist ,**

decît aceia care zic, după împrejurări :

sunt român, sunt ungur, sau sunt evreu,sau nu sunt evreu.

Este chestiune de apreciere."

Îi propune un "compromis" : **rămân ei cu sioniștii , și-l lasă lui pe Filderman**

-Goga :**Sonismul din Ardeal** , este o formulă pentru **evreismul maghiarizator**.

Citează gazeta lui **Fischer** (deputat sionist) din Maramureș, "**vice-rege în țara lui Dragoș Vodă**" scrisă în l.maghiară.

-Ilie Lazăr (PNȚ) : ca reprezentant al județului, aduce mulțumiri lui Fischer pentru **atitudinea și îndrumările "cu adevărat patriotice"** pe care le dă coreligionarilor săi din Maramureș.

Primejdia nu o reprezintă sioniștii băștinași, ci **clandestinii și "trădătorii "** de tipul lui **Mihaly Peter** care este în **tabăra liberalilor**.

(**polemică Goga Vaida sioniști**)

Octavian Goga / 28 dec.'28

14.) dr. Iosif Fischer (Club evreesc),Chestiune personală cu Goga,15 ian.'29

(DAD, MO 10/'29, șed. 15 ian.'29 , p. 384- 387)

[Replică la discursul lui Goga]

Constată că la discuțiile de la Mesaj, **fiecare partid** își caută un "adversar " cu care să se răfuiească. **PP** a ales ... **clubul parlamentar evreesc** . (**ilaritate**)

[**L.D** : **inexact.Goga se răfuie cu toți** : PNL, PNȚ. PSD,ardeleni, etc.]

El a luat cuvîntul ca să pună câteva **întrebări dlui Goga**

I.Fischer / retro'26

▣ **Pact electoral PP-Sioniști**

Își aduce aminte că, în **1926**, cînd era ministr. de Intene, cu ocazia alegerilor generale, **el și Dorli Popovici** (ministru)

a încheiat un **pact electoral cu sionistul Meyer Ebner din Bucovina ?**

-Goga : "Nu-mi aduc aminte.Am încheiat eu un pact ?

Cine a vorbit cu mine în această privință ?[...]

Meyer Ebner a fost dușmanul meu aici. " (**ilaritate**)

-Fischer : :Nu știe culisele partidului, dar **știe** că atunci cînd a avut **aliat** pe **Ebner**, a obținut **o majoritate absolută în Bucovina**, iar acum...

Își aduce aminte că , în **1926**, la **alegerile comunale** ,

s-a făcut **un acord al opoziției** , din care au făcut parte **și evreii din Ardeal ?**

- **Goga** : cu sioniștii ? Nu-i adevărat !

-Fischer : : **Atunci PNȚ, PP, PS, și evreii din Ardeal**, au făcut acel **pact electoral** și **au învins PNL** (care au avut cartel cu ungurii).

Acesta era "**drapelul democrației** " , pe care Goga l-a părăsit.

DI Prie (de la Cluj) mai este **primar la Cluj**, pe baza aceluși vot.

-Goga : **Ați pus stăpînire și pe Cluj !**

Iosif Fischer /'29

▣ **Sionismul .**

▣ **Evreimea din Ardeal**

Goga crede că poate să atace PNȚ , sub pretextul că partidul sionist este un partid extrateritorial.A vorbit în necunoștință de cauză.

Sionismul este o mișcare internațională ...

- **P.Șeicaru** : Nu ,este **o mișcare națională a evreilor** din lumea întregă.

- **Fischer** : ... **o mișcare mondială prin care evreimea urmărește ,**

cu aprobarea Ligii națiunilor, să reclădească Palestina,

ca adăpost al evreilor care au rămas fără patrie ,

sau acelor doritori să meargă în **patria strămoșească**.

Însă în ce privește atitudinea noastră , față de țara aceasta

"noi am făcut dovada că suntem patrioți buni "...

- **Goga** : Atunci de ce nu vorbiți românește ?

De ce scoateți gazeta voastră în ungurește ?

- **Fischer** : "Cunoașteți foarte bine faptul că

evreimea din Ardeal s-a născut în cultura maghiară "

și dacă vreau să facă cunoscut idealul lor, trebuie să fie înțeleși. (p. 384-385)

▣ Pactul PNTJ -P.Evreesc .

"Făcînd **pactul cu sioniștii**, guvernul n-a urmărit absolut nici un scop, decît **să manifesteze și nouă evreilor [...]** că suntem **cetățeni egali** și că avem **aceleași drepturi și obligațiuni** ca și ceilalți cetățeni ai acestei țări."

- **Goga** : Stai și dta pe baza punctelor de la Alba Iulia ?

- **Fischer** : **Noi am adoptat p.d.v al PNTJ și al guvernului.**

Dar dvs. ați declarat la începutul cuvîntării că nu mai sunteți antisemit ...

Vezi pe larg la fișier Antisemitism

Iosif Fischer

15.) **N.Iorga (PND)** , Discurs la mesaj, 29 dec. 1928

(DAD,MO.5/'29, șed. 29 dec.'28, p. 121- 129)

[**Iorga era singurul reprezentant în Cameră al PND**]

Iorga /'28

▣ Evreii.

" Dvs [**PNTJ**] aveți un **admirabil alegător** în părțile de răsărit ale Basarabiei, pe **d. Zipștein**, care , **împreună cu un reprezentant al Bisericii ortodoxe**,

a mers și a căpătat voturi prețioase pentru dvs...

Dar eu nu sunt antisemit, nu am mintea cuiva pe care nu vreau să-l numesc aici

[**Goga ? Cuza ?**] (**ilaritate**), fiindcă nu este de față.

/ " **Eu,ca om cuminte,nu pot să fiu antisemit** într-o țară în care

au intrat , prin provinciile adause, **sute de mii de minoritari** , cari **au drepturile lor**, și sunt **chemați să folosească la viața economică și culturală a țării.**

Cu toate acestea, **este în trecutul meu că**

nu mă pot duce la prieteni cu d.Zipștein, ca să le cer voturi. "

Asta dă votul "pe țară" [a legii electorale] (p. 126)

Iorga

16.) **I.Pistiner**, Discurs la mesaj, 31 dec.'28

(DAD.MO.8/'29, șed. 31 dec.'28, p. 344-348)

Pistiner/'28

Minorități.

Evreii nu au nici o școală publică, iar ucrainenii nici una particulară.

El a luptat , cîndva , cu ministrul Angelescu , pentru aceste drepturi.

Știa că și situația învățămîntului românesc era grea,

că lipseau cca 30.000învățători, **tot din cauza sistemului oligarhic...**

- **I.Buzdugan** (PTJ- Lupu) : **dar evreii au și licee !**

- **I.Pistiner** : **Școlile ebraice nu sunt "școli evrești"**, dar despre asta, altădată...

[**LD: probabil vrea să spună că sunt confesionale, el fiind ateu ?**].

17.) **Tratative electorale** . **Agiții antisemite ?!** (nov.-dec. '28)

"Dimineata", 22 nov.'28 :

/ **UER** : **a rupt tratativele,penrucă Iuliu Maniu i-a acordat doar 1 mandat pe lista PNTJ, cap de listă, lui Filderman,**

spunându-i că principalul este să-și spună cuvîntul, cu "talentul lui oratoric" ,

în chestiunile evrești. **UER a cerut și 1 loc în Senat**, pe care Maniu l-a refuzat.

Alt motiv, **Maniu a refuzat să trateze pe programe.**

/UER a reluat tratativele întrerupte cu **PNL**, care însă încheiaseră listele,

și nu le-a putut oferi loc bun ; (avea ofertă și de la PTJ-Lupu)

"Dimineata", 28 nov.'28 :

/ Maniu a primit pe dr. **W.Filderman** și **Horia Carp** (**UER**) , cu care a tratat cartel electoral. Aceștia nu au acceptat oferta.

Maniu a încheiat cartel, cu **PNE (Th.Fischer)**.

/ **P.P-Averescu** ("Îndreptarea ") și **PND-Iorga** ("Neamul Românesc")

au protestat contra afirmațiilor din unele ziare ,

că **agenții lor ar provoca turburări antisemite.**

/Cât despre PNȚ și PT-Lupu, nu mai este nevoie de spus....

" **Se poate deci afirma** - comentează "Dimineța" -

că **toate organizațiile politice serioase** din țară

nu numai că **dezaprobă orice încercare de turburări antisemite,**

dar **au crezut chiar necesar să exprime în mod oficial această dezaprobare."**

Cu toate acestea , **știri** din țară spun că " **unii membrii din partidele de guvernământ "** se dedau la "**propagandă antisemită**"

"Dimineța", 12 dec.'28 :

/ **Întrunire UER zădărnicită.Chișinău**, 10 dec.'28, sala "Expresul ".

Trebuia să ia cuvântul și Filderman .Întrunirea nu s-a putut desfășura pentru că au aruncat în ei cu ouă, cartofi și alte zarzavaturi.

Se striga : <Jos Oradia mare !Jos Inculeț ! Jos liberalii ! >.

Au intervenit jandarmii și **avocatul Landau** (candidat PNȚ) și i- au potolit .

/ Deputați și supleanți aleși (12 dec.'28) :**Hofman Hirsch** (PNȚ- Bălți),

Theodor Fischer (PNȚ/PNE- Bihor), **Iacob Pistiner** (PSD,Cernăuți), **Daniel Haase?**

(PNȚ, Cetatea Albă), **Emil D. Fagure** (dir."Lupta" PNȚIlfov),

W.Filderman (supleant,PNL, Ilfov),**M.Landau** (PNȚ,Lăpușna),

Iosef Fischer (PNȚ / PNE, Maramureș), **Hegeudus Nandor** (PNM, Bihor),

N.Bacal (PNȚ,Orhei), **C.Gongopol ?** (PNȚ, Prahova), **N.St.Graur** (PNȚ,

Putna), **Solomon Rozenberg** (PNȚ. Tighina),**Loth.Rădăceanu** (PSD),

Grigore Graur ? (PNȚ, Vâlcea), **Ionel Țăranu** (ziarist independent)

(DAD, MO. 2 /'29, 6 ian.'29, p. 64-76) **[selecție aproximativă L.D]**

18) M.Landau (PNȚ,Chișinău) , Comunicare , 31 dec.'28.

(DAD,MO. 8/'29 , șed. 31 dec.'28, p. 344)

În legătură cu **legea pentru acordarea cetățeniei.**

Mulțumește ministrului Justiției ,

pentru **promisiunea de a modifica această lege.**

19.) Ziarul "Renașterea " [sioniști] dec.'28

(BCS, fd.St.G, pch.Cl, ds. 3, Ermil Pangrati)

Scrisoare către **Erm.Pangrati** (președ. Asoc. Ptr. Societatea națiunilor)

/ Ziarul "**Renașterea**", săptămînal al **evreilor "nționali" din Regat** ,

de 5 ani de zile propăvăduiește concepția "**evreismului național**".

"Conducătorii acestui ziar cred cu fermitate că **acceptarea din partea evreilor**

a unei **politici deschise și demne de minoritate etnică** ,

le-ar aduce mai multă **încredere** în virtuțile proprii

și mai multă **considerație** din partea populației majoritare, decât până în prezent.

Mai cred conducătorii acestui ziar că **în relațiunile dintre Evrei și Români**

va surveni o clarificare în urma **recunoașterii calității de minoritate etnică a Evreilor**

și că de pe urma acestei politici vor fi în folos nu numai evreii ci și Statul român."

/ Astăzi,prin constituirea **Clubului Parlamentar Evreesc** ,

un postulat al "Renașterii" a fost înfăptuit.

/ **Doresc să cunoscă și părerea adversarilor**, și ,de aceea,

deschid în ziar **o anchetă , pe problemele evreești.**

Trimit **un chestionar** , spre complectare.

I.Cum privesc înființarea **Clubului ?** Ce influență va avea el , în relațiile **evrei-români ?**

II.Ce părere are despre crearea unui **partid național evreesc ?**

III. Au evreii dreptul la **școli proprii ?** Ce obligații are statul față de ele ?

IV.Ce părere are despre înființarea unei **școli normale** , pentru învățători ?

V.Cum trebuie să se organizeze **comunitatea evrească** (art. 31*) cf.legii cultelor ?

VI. Considerați **sionismul** un pericol la adresa Statului român ?

VII.Ce credeți despre **posibilitatea reclădirii Căminului evreesc** ,

și despre **evreii care ajută** această operă ?

VIII.Ce părere aveți despre **evreii asimilați** și

despre cei **care predică** aceasta popllică masselor evreești ?

* Anexă.art.31."Ajutoarele pe care statul le va acorda diferitelor culte , vor fi în raport cu nr. credincioșilor cetățeni români ai lor,

față de populația totală a țării [...] "Renașterea "

20) Dr. Cl. Blumenfeld-Scrutator, "Greșeli în politica evreească " , 1929

Cu un studiu- prefață de C.Stere..

▣ Evreii - minoritate distinctă ?

▣ Partid Național Evreesc ?

/ "Am susținut că **nu cred în nevoia afirmării evreilor din România ca minoritate etnică aparte,**

fiindcă , pentru evrei , **lipsiți de un sprijin al unui stat încheiat , constituirea în minoritate aduce numai ponoase și nici un folos.**

/ Am susținut, de asemenea, că **constituirea evreilor într-un Partid Național Evreesc, este și o imposibilitate ,**

fiindcă un partid presupune ceva mai mult decât simpla enunțare a unei idei de ordin etic."

/ "Iată de ce **am vorbit ca evreu , fără să reneg evreismul și fără să contest** ceea ce datorim **Țării părinților noștri.**

N-am uitat , însă, cum nu uită nici evreii din toate țările Apusului, **patria căreia aparțin.**

Nunamăi că n-am uitat-o, dar **am pus-o,** cum era și drept, **în primul rang. "** (p. 30)

Blumenfeld / '29

▣ Sionismul .

/ Concomitent cu opera de **emancipare a evreilor,**

s-a produs o accentuată **mișcare națională evreească : sionismul.**

- În primul rând, ca o **reacție la mișcarea antisemită.**

- În al doilea rând, ca **un refugiu al evreilor din teritoriile alipite ,** cari,

rupti cu violență de la ceea ce a fost pînă atunci **patria lor,**

nu s-au putut acomoda cu noua lor situație națională,

și din cauza **persecuțiilor** la care au fost supuși.(p. 38-39)

Blumenfeld / '29

▣ P.Național Evreesc ?

Pornind de la cartelul electoral al sioniștilor cu PNT, de la greșelile făcute de diverși factori (PNL; PNT; UEP, sioniști) ...

Nu poate fi vorba de o omogenitate politică evreească .

Principiul Minoritar are ca fațetă specială iridentă.

Cum nu există stat evreu, nu există nici iridentă evreească.

/ **Partidul presupune și un caracter unitar.Pot fi evreii așa de unitari ?**

" Iarăși celebra solidaritate evreească ? [...] crede cineva că **noile curente** de ordin etnic ,confesional, cultural, social, etc. **încetează** ca prin farmec la simplu apel al **naționalismului unitar ? "**

/ **Parid național evreesc , cu unicul punct de program ,**

naționalitate evree și cetățenie română " ?

Cred oare propovăduitorii ideii unui PNE că **un astfel punct** de program poate apropia **toate elementele evreești ?**

Sioniștii, care ar trebuie să nu se amestece în politică,

au recurs la o formulă cu care sperau să salveze aparențele.

Au înființat **PNE,** "un soi de dublare a personalității " , un **"fenomen rar și maladiv " ,** este **" prima greșală sionistă în politica evreească "** (p. 56) (p. 57-58)

Blumenfeld / '29

▣ Evreii din România.

[L.D.Atenție la nuanță !]

/"Până acum, [R 1 ?] , evreii au luptat să devină de naționalitate română, păstrînd religia mozaică.

Acum se vrea să devie **cetățeni români, de naționalitate evreească.**

Asta vor și antisemiții români ! " (p. 58)

/ **Emanciparea evreilor din România** , după măcelul mondial , a coincis cu o stare de **mizerie generalizată** la toate popoarele , cu consecințe nenorocite pentru evrei. Exacerbarea naționalistă a continuat și după război.

/ Pentru țările unde **pop.evr. este numeroasă** , **naționalismul șovin**, a îmbrăcat și caracterul **urei de rassă**, a antisemitismului zgomotos.

Blumenfeld /'29

▫ **Politica "săsească " a evreilor**

▫ **Partidele românești - evreii**

▫ **Opinia publică – evreii**

La sfârșitul anului **1926** , **la Congresul UER** , s-a pus pentru prima oară problema **ca evreii să adopte o "politică săsească "** .

Pentru evrei, s-a pus chestiunea dacă n-a venit momentul

să încerce o politică menită **să împiedice de sus, antisemitismul.**

Într-o țară cu **opinie publică** atât de **puțin consistentă** și rezistentă ;

" în care ,de fapt, **în masse, nu există ura religioasă și nici antisemitismul generalizat și atavic "** ; într-o atare țară ,

dacă se obține ca "**impulsia antisemitică să nu plece de la centru "**, **ar putea fi asigurată liniștea evreimii.**

/ Prin practica , timp de ani , a **acordurilor cu guvernul,**

prefecții, primarii, judecătorii, jandarmii, profesorii, etc,

se va ajunge **să se scoată din sufletul funcționării**

ideea adânc sădită că ... evreul trebuie să rămână în afara legii.

"Adoptarea acestei politici, a însemnat nu numai **un mare bine** [...]

dar a însemnat și **un mare pas politic.**

Evreii se dovediră a avea **un punct de reper."**

Blumenfeld /'29

▫ **UER - PNL**

/ După **1926, și PNL** s-a convins că trebuie **să arunce balastul xenofobiei** ;

că, **ca partid burghez**, nu poate continua **lupta șovină contra evreilor** ,

în general, și **a burgheziei evreești, în deosebi.**(p. 51-54)

/ Pentru evreii din România , trebuie să fie **patria** (toată dragostea și tot devotamentul)

și **țara părinților noștri** (solitudine cât mai mare) . Nu este un antagonism în asta.

Pentru **primul comandament**, locul de întâietate se cuvine **UER din Vechiul Regat,**

pînă se va produce **endosmoza și exosmoza cu evreii din noile provincii.**(p. 61)

/ În **1927**, împreună (**Blumenfeld și Filderman**) , au făcut un Memoriu,

cunoscut doar de cca 40 personalități politice (români și evrei) ,

pe baza căruia s-a făcut pactul cu liberalii.

Acest cartel electoral a fost f. bun pentru evrei, o mare satisfacție

și un câștig moral, pentru toată evreimea.

/ PNL recunoștea , astfel, **Uniunea Evreilor din România** ,

iar **Filderman** era îmbrățișat de cea mai puternică organizație politică,

condusă de **Ionel Brătianu.**

/ Ditr-o dată **mișcarea antisemită zgomotoasă antisemită a încetat.**

Elementele românești curate, au putut să se afirme cu cu putere ,

împotriva sălbăticiilor de la Oradea Mare și Cluj. (p. 48-49)

/ În **1928**, după căderea PNL de la guvern, **UER a făcut cartel tot cu PNL.**

"A făcut bine." "Întru realizarea politicii săsești,

calculul să poți conta pururea pe liberali , trebuie să persiste în mod permanent.

Încheind acest cartel, se obține rezultatul admirabil că

și **guvernul și opoziția reală și adevărată** ,

înțeleg să nu mai facă **antisemitism de sus.** " (p. 50-51)

Blumenfeld /'29

▫ **UER -PNȚ**

Greșala lui Filderman , este că a trecut fățiș de partea gov.PNL,

ceea ce **a supărat PNT [Madgearu]**, la rîndu-i, **s-a supărat pe UER.**

Maniu n-a vrut cartel cu UER, făcînd cartel cu sioniștii.

A avut și o explicație : **voia să rupă pe evrei , de unguri !**

Ori în Ardeal, evreii sunt sioniști.

/ În realitate, hotărîtoare a fost **relația personală a lui Maniu și Vaida , cu evreii din Ardeal.**

"A fost o greșală." Cum să vorbească în numele evreismului din România, oameni intrați atît de recent în viața politică a țării !?

De greșit au greșit mai ales evreii din PNT ;

Vaida l-a făcut pe Filderman "samsar de voturi" ;

au criticat UER, au hărțuit pe evreii cartelați cu PNL ;

la rîndul lor, evreii din UER, i-au etichetat pe cei din PNT că sunt "comuniști".

(au trimis în acest scop și un Memoriu nejustificat la Regență)

Blumenfeld / '29

Guvern Maniu.Legislatura I .Sesiunea II .1929 / 1930

21.) Pompiliu Ioanițescu (PNT) , discurs la mesaj, 28- 29 nov.'29

(DAD, MO.5 , șed. din 28 nov.'29, p. 73- 90)

▫ Evreii- minoritate ?!

Remarcă personală : este revoltat că **evreimea se consideră "minoritară. "**

- **dr. Gr.Graur** (ziarist , evreu) : "În orice caz , **nu toți evreii."**

- **M.Landau** (P.Evr.) : "De ce ne-ați dat **legea cultelor ?"**

P. Ioanițescu : Cei mai mulți dintre noi, care am crescut și trăit cu evreii aici,

"nu i-am socotit niciodată altfel decît români ca și noi, fără deosebire.

În special aici, **în Vechiul Regat, nu s-a știut ce este așa - numita minoritate.**

Și atunci, **pentru ce evreii se socotesc minoritari ?**

Nu este nici o logică în asta.

În ce privește legea cultelor, este o chestiune de "rabinat " , nu de libertate politică.

În ziua cînd **un nenorocit [evreu] a încercat,** fără a reuși ,

să suprime viața lui Alex. Vaida -Voevod,

acesta a venit imediat la Interne, unde a luat măsuri serioase,

să nu se întîmple nicăeri nimic contra evreimii,

care nu era vinovată cu nimic de gestul acelu nenorocit. (**aplauze la PNT**)

În București se încercase chiar o manifestare de stradă, dar a fos îndată oprită.

/Guvernul nostru este "perfect umanitarist " ,

caută să fie pentru toți **egal, bun și blînd,**

împrăștiind binefacerile unei guvernări sincere , cu adevărat democratice,

asupra tuturor fiilor acestei țări. (p. 89-90)

Pompiliu Ioanițescu / '29

22.) Michel Landau (Club parlam.evreesec) ,Întrebare , 5 dec.'29

(A.I.C, fond M.I.P, dosar 639/ 1929, f. 56) (**Vezi pe larg la Antisemitism**)

Adresată prim-ministrului, ministr.de Interne, ministr.Înstruct. publ., ministr.Armatei.

/ Între **1-3 dec.'29,** a avut loc la Craiova , **Congresul Uniunii Studenților Creștini,**

autorizat de guvern.Congresul nu este al întregii studențimi,

ci este **congresul "unei fracțiuni politice, anti-semită, anti-minoritară"**

/ **Cere prim-ministrului Maniu să dezaprobe finanțarea** congresului din fonduri publice,

să dezavueze public participarea guvernului [prin prefect] la congres .

"Cu acest prilej, cer guvernului să-și clarifice atitudinea

față de populația evreească din țară " (f.56)

Landau / dec.'29

23.) Teodor Fischer (dr. , Club parlamentar evreesc), Întrebare , 11 dec.'29

(A.I.C, fond M.I.P, dosar 639, f. 58 ,)

[LD: [textul lui Costăchescu](#) , întreg, nu este dat și din dosar lipsea fila 59]

D.ministru Costăchescu a răspuns întrebării d-lui Landau , afirmînd:

"<Eu sunt obișnuit ca, din fiecare lucru

d-lor să facă obiect de atac și în interior și în exterior.

Eu am mai avut cazuri de acestea și chiar deunăzi,

a trebuit să răspund unor ziare din America

care ne atacau pe chestiuni nedrepte și inexacte ,

a trebuit să dau dezmințiri în privința celor petrecute ... >"

"Cine sunt acei <d-lor >? Evident sunt îndreptate

contra Clubului parlamentar evreesc și de aceea , fac câteva precizări:

/ Cred, d-lor deputați, că noi, atît în Parlament cît și aiurea,

am dat dovezi cu prisosință de perfecta noastră lealitate față de Statul Român.

Nu ne-am ascuns niciodată doleanțele și nu le vom ascunde nici în viitor.

Dar am înțeles întotdeauna să nu ne adresăm cu aceste doleanțe decît Națiunii Române

și reprezentanților ei , exercitînd astfel cel mai elementar drept cetățenesc, cari nu ni se

poate contesta." [Vezi pe larg la fișier Antisemitism](#)

Chiar cînd d. Costăchescu răspundea lui Landau ... pe linia dintre Ciucea și Huedin

un număr considerabil de călători evrei au fost brutal insultați și maltratați în tren ,

[...] [...] Cluj, Timișoara [lipsă text]

Fischer / 11 dec.'29

24.) Mayer Ebner, Samuel Rappaport (senatori) , intervenții , 10, 11 dec.'29

(D.S., MO nr. 6,7,8 ședințele 10 , 11 dec.'29, p. 69, 94,95)

[LD: [fișă de lectură](#) , LD]

Dacă senatorul Mayer Ebner (Bucovina) , pleda pentru recunoașterea evreilor

ca o grupare etnică distinctă , asemănătoare celorlalte minorități din țară...

Senatorul Samuel Rappaport considera această pretenție "penibilă"

" Noi [cei din Vechiul Regat] am sîngerat în această țară ,

și nouă ne datoresc evreii minoritari [din Transilvania]

că astăzi nu zac sub călcâiul lui Horthy [...]

Unirea , care i-a adus în această țară de adopție , i-a scăpat de multe amaruri.

Să vie astăzi să se apropie de noi și să profite

de regimul de largă toleranță inaugurată de guvernul național-țărănesc.

să vie și să se apropie de sufletul acestei țări "

Ebner, Rappaport / dec.'29

25.) Iosif Jumanca, (PSD), discurs la mesaj, 11 dec.'29

(DAD. MO 11, șed. din 11 dec.'29. p. 228-238)

Jumanca /dec.'29

▣ Antisemitism [Vezi pe larg fișier Antisemitism](#)

/ A primit o telegramă din partea organizației PSD din Timișoara,

în care se relatează că nu "voinicii", nu tineri țărani , ci studenți :

<De cîteva zile [10 dec.'29] turburări studențești la Timișoara,

geamuri și vitrine sparte, azi noapte atacuri la ziarul "Temesvari Hirlap"

și la tipografia "Mercantil", spărgînd geamuri, au cauzat mari pagube ... etc. >

-Lotar Rădăceanu : "Fapt este că studentimea urmează astăzi

curențe cu totul ostile democrației. "

Iosif Jumanca : la Timișoara , de cîteva zile au început aceste turburări , și de aceea

-regretă că ministrul Instrucțiunii [[Costăchescu](#)] a făcut o mare greșală ,

prin declarația făcută în Cameră, prin care "a căutat să încurajeze aceste tendințe

de turbarare ale studențimii." ([aplauze la PSD](#) ; [protestări la PNT](#))

-Voce PNT : "Di deputat [Landau](#) a fost cel care a provocat ."

-Voicu Nițescu : "Dle Jumanca , trebuie să protestez împotriva acuzațiilor

pe cari le aduceți d-lui ministru al instrucțiunii.[...] **Răspunsul** pe care l-a dat atunci ,
l-a dat la o întrebare [Landau] pe care **înșiși deputații evrei au condamnat-o ."**
(aplauze la **PNT**)

-Jumanca : (reproduce din memorie răspunsul lui Costăchescu) :

<Studentii sunt copiii noștri și suntem mândri de acivitatea lor.

Orice ar face, nu ne putem lepăda de ei . >

-Voicu Nițescu :"Nu cumva credeți că d.ministru i-ar fi sfătuit să spargă și geamurile ?"

-Nichifor Crainic [dir."Cuvântul", lista **PNT**] :

"Die Jumanca , este vorba pur și simplu de **congresul de la Craiova** ,
care s-a petrecut **în cea mai perfectă liniște.**

Și dacă vorbiți de **aprobarea** pe care d. ministru a dat-o activității studenților,

ea **se referă pur și simplu la manifestarea de la Craiova** ,

unde, după cum toată lumea a constatat , **totul s-a săvârșit în cea mai perfectă**

liniște și fără nici un incident. Despre această manifestație a fost vorba.

De ce faceți o confuzie voită ? "

- Lotar Rădăceanu : "Dvs susțineți că **totul s-a petrecut în perfectă regulă** ,

când **s-a cerut excluderea de la drepturile cetățenești**

a unei mari părți din populația țării,

și când **oficialitatea dă acestei mișcări consimțământul ei ? "**

- Nichifor Crainic : "A vorbi sau a teoretiza , este una,

și a aduce la îndeplinire , altceva.

Dvs,ca partid teoretician, sunteți revoluționari,

și cu toate acestea **guvernul v-a dat tot concursul ."**

(aplauze la **PNT**) (p. 236)

Jumanca / dec.'29

26.) **Laar Francisc** , (PNM), **Întrebare, 13 dec.'29**

(AIC, fond MIP, dosar 639'1929, f. 59-60)

[Președinte de ședință **Petre Andrei**] **Vezi pe larg la Antisemitism**

Timișoara.În ziua de **10 dec.** , [...][...]

"Astfel au fost **încurajați studenții de cuvîntarea ministrului Costăchescu.**"

Cluj.[.][..]

Întrebare :

-"Aprobați hotărîrile de la Craiova ?"

"Aprobați principiul de numerus clausus sau numerus nulus

contra populației minoritare ? "

"Ce măsuri se vor lua în viitor ?"

"Cum vor fi despăgubiți cei păgubiți ?"

Francisc Laar / dec.'29

27.) **Iosif Fischer** (Club parlam.evreesc) ,**Întrebare, 18 dec.'29**

(AIC, fond MIP, dosar 639/ 1929, f.64)

lași . Bătaie la sînge, răniți...depune fotografiile cu studenți evrei răniți

28) **Teodor Fischer** (Club parlamentar evreesc) , **discurs la mesaj,** **17dec.'29**

(DAD, MO. 6, șed.din 17, 18 dec.'29 ,p. 103 - 109)

[L.D. Congresul studentesc creștin de la Craiova,

Soc.-dem. aduc chestiunea în Parlament, dar se vorbește f.echivoc,destul de ambiguu,cu
grija mare,

parcă, să nu se răscolească ceva supărător.]

Rădăceanu / Petre Andrei / N.Costăchescu / dec.'29

Rădăceanu /

▣ Antisemitism. Vezi pe larg la Antisemitism

/ "Fiind vorba de minorități, dați-mi voie să spun câteva cuvinte de critică în legătură cu **atitudinea guvernului față de ultimele tulburări studențești** și mai ales față de **Congresul de la Craiova.**

Nu este vorba aici de măsurile de ordine pe care spune că le-a luat d. ministru Ioanițescu. Nu este vorba nici despre sancțiunile care vor urma. Aceasta este o chestiune care cred că este de o importanță secundară și care s-a mai discutat aici.

Chestiunea este că acest congres n-a fost un congres studențesc cu caracter profesional. **Realitatea** ne-a dovedit că a fost **un congres al studenților antisemiți, la care s-au discutat revendicările antisemite .**

Fischer / dec.'29

Clubul parlamentar evreesc. Vorbește în numele lui.

Se consideră obligat să-și prezinte **poziția față de guvern și față de PNT.**

▫ **Naționalitatea evreească .**

Înainte de asta, **ține să facă unele precizări** , pentru a **împrăști "o stare de neclaritate** care , de la **apariția noastră** în arena politică a țării, în urma unor **interpretări greșite**, intenționate sau neintenționate , **s-a strecurat în opinia publică** , în privința **orientării generale și forței numerice** a grupării noastre. **Prima noastră manifestare în acest Parlament** a provocat asupra mai multor factori ai opiniei publice **un efect nedumeritor.**

Atât reaua cât și buna voință față de noi , au ajuns pe aceeași **pantă de confuziuni** , care au avut drept urmare , că au găsit expresie atât în **Parlament** cât și în **presă** , în **întruniri și în broșuri** , **chibzuieli nebuloase**

asupra **rostului** politicii duse de noi

și asupra **forței numerice** a aderenților acestei politici." (p. 103)

/ **Sec. XIX** , a însemnat un pas înainte , în privința oamenilor care, prin origina lor, erau ținuți în afara obștii ce forma Statul, fiind **ridicați la rangul de "cetățeni"**.

Pe atunci [**ideologia liberală și pozitivistă**] era posibilă

numai **o emancipare a indivizilor** , "cu condiția **să se ascundă legătura cu colectivitatea lor etnică originară.**

adică **să se lepede pur și simplu naționalitatea** căreia îi aparțineau prin **naștere ."**

/"**În zilele de astăzi**, o asemenea emancipare nu mai poate fi apreciată ca pozitivistă.

Spiritul timpurilor prezente , ridică **pretențiunea unei emancipări complete a colectivităților etnice** , aflătoare **ca minorități** în hotarele unui Stat.

Acesta este curentul vremii și în direcția aceasta se mișcă

politica populației evrești din țară , care are ca principiu călăuzitor afirmarea deschisă a naționalității evrești."

Fischer / dec.'29

▫ **Cultul mozaic.**

/ "**Confesiunea mozaică și naționalitatea evreească**

sunt cele **două fețe** ale uneia și aceleași **monete.**

O mărturisire sinceră a **legământului cu cultul mozaic** ,

implică **recunoașterea apartinerii la națiunea evreească**

și astfel **totalitatea aderenților cultului mozaic** din această țară

trebuie considerată ca o parte integrantă a poporului evreu de pretutindeni.

Acest adevăr este o stîncă de care , necondiționat și în mod inevitabil , să se distrugă orice teorie de care se izbește."(p. 104)

Fischer / dec.'29

▫ **Clubul parlamentar evreesc.**

/ **Realitatea existenței ,ca minoritate, a evreilor** , în sine,

încă **nu ar justifica organizarea unui partid**

menit să sevească **ca instrument politic special** al minorității evrești,

dacă nu ar exista **nevoi** destul de însemnate **ale acestei colectivități.**

/ "**Dreptul de existență** al politicii noastre este tocmai că

există o serie de nevoi ale populației evrești din țară ,nevoi colective,

cari trebuiesc satisfăcute.

Clubul parlamentar evreesc se consideră ca **reprezentantul unor grupări politice ,**

cari formează instrumentul politic în chestie ,
deocamdată numai în formă provizorie ,
a unei coalitii între mai multe organizații din provincie ,
fiind însă deja pe cale să se transforme într-un partid politic unitar ,
pentru întreaga țară."
/ Clubul se consideră o avangardă a partidului evreesc care se va forma. (p. 104)
Fisher /dec.'29

▣ Uniunea Evreilor Români.

/ "Faptul că există intelectuali evrei , cari preferă să facă ,
în locul unei politici determinate prin nevoile colective , ale populației evreiești,
o politică determinată prin raporturile lor de natură privată,
nu poate să atingă dreptul de existență a acestui partid.
Aceasta este tocmai o politică individuală a unor evrei izolați ,
însă nu este o politică evreească."
/ "Ce e drept, există aci , în Vechiul Regat,
o organizație politică care s-a creat în scopul de a fi un instrument politic
pentru interesele colective ale evreimii și această organizație
ocupă față de gruparea noastră o poziție adversă ;
este vorba de Uniunea Evreilor Români."
/ "Ce este însă esențial în adversitatea dintre această organizație și gruparea noastră
politică ? Nu este altceva decât că Uniunea Evreilor Români din Vechiul Regat ,
după ce , în trecut, sub numele de Uniunea Evreilor Pământeni ,
și-a îndeplinit rolul său istoric în mod lăudabil,
în prezent duce o existență nenaturală ,
întemeiată pe o tactică de învăluire și de ascundere ,
incompatibilă cu principul nostru călăuzitor de francheță și sinceritate.
Această organizație îndeplinește funcțiunile unui partid ,
însă nu vrea să admită că este partid.
Această organizație arată criteriile unei organizații a minorității evreiești ,
însă nu vrea să o mărturisească;
această organizație își pune țeluri situate pe tărâmul așa ziselor
drepturi minoritare , însă contestă acest lucru.
" Noi avem speranța că izbândirea adevărului , că o asemenea idee de organizare,
care este nenaturală și neconformă cu spiritul vremii ,
nu poate fi susținută , va atrage în sânul partidului evreesc
și forțele evreiești , în nici un caz neglijabile,
cari astăzi sunt strânse în cadrul Uniunii Evreilor Români." (p. 104)
Fischer / dec.'29

▣ Guvernul Maniu.

[**L.D:atenție!** Pune accentul pe **occidentalizare** , termen sub care subsumează
toate celelalte deziderate democratice]
/ Clubul parlamentar evreesc, la începutul sesiunii trecute ,
a declarat că prin înfăptuirea programului PNT,
va fi rezolvată și "o parte considerabilă din scopurile urmărite de el "
dacă guvernul PNT "va arăta o fidelitate neclintită față de programul partidului său"
, și va ștepta cu încredere desfășurarea activității guvernului."
După un an de guvernare, ar fi "fericit" dacă ar putea răspunde afirmativ
dacă această încredere a fost justificată.
/ "**Spre regretul meu**, însă, răspunsul acesta nu se poate exprima
într-o așa simplă formă. Ar fi un adevăr răutăcios a afirma că
guvernul a devenit necredincios programului partidului național-țărănesc,
însă, pentru ca să fiu conform adevărului, nici contrariul nu-l pot afirma în mod
categoric. Starea lucrurilor este tocmai aceea că ,
până la înfrângerea fidelității , nu s-a ajuns ,
însă s-a filtrat cu reacțiunea , volnicia , ipocrizia și alte asemenea ispititoare sirene ,
cari, după evanghelia adevăratei democrații ,
sunt puse sub anatemă și cu cari un regim cu adevărat democratic,
nu trebuie să aibă nici un contact "
-I.Coltor : "Ați putea concretiza cu **ceva fapte** afirmațiunea dvs. ? "

-Fischer : " [...] constituționalismul, legalitatea, moralitatea, umanitatea, occidentalizarea vieții publice, acestea erau lozincile de cari a răsunat țara întreagă , când partidul național-țărănesc a primit în mâinile sale váslele corabiei Statului."

Iuliu Maniu : "Sunt și astăzi; nu puteți spune că au fost și nu mai sunt "

(aplauze prelungite la PNT). Dvs.ați spus "erau" .**Sunt și astăzi.**

Le afirmăm ca și mai înainte și le urmărim fără nici o șovăire."

Fischer : Începuturile au fost pomițătoare : ridicarea stării de asediu și a cenzurii ,

Au reîntronat libertatea constituțională a drepturilor cetățenești ;

legea jandarmeriei, legea administrativă , legea pensionării funcționarilor, etc etc..

Dar nu s-au putut opri cazurile de abuz, de corupție...

- **Augustin Popa :** reprezentanții partidului maghiar și săsesc au recunoscut

că toate cazurile de abuzuri semnalate au fost puse la punct.

Nu puteți critica politica generală a guvernului, pentru niște cazuri singuraticе.

-Fischer: Trebuie să li se lase lor sarcina de a hotărî ce cred necesar să spună ...

"Noi cu regret am constatat că nici pentru ridicarea moralității

nu s-a făcut atât cât era așteptat și ritmul accentuat , mai dinainte ,

al occidentalizării stărilor de lucruri , a devenit în cele din urmă mai lent." (p. 104-105)

/ La începutul sesiunii trecute , " am luat față de acest guvern și a acestui partid,

o atitudine de încredere necondiționată și nelimitată.

Această încredere a fost expusă unei încercări destul de grele ,

încât astăzi ne vedem siliți a ne impune o rezervă oarecare

în ceea ce privește atitudinea noastră pe viitor.

În atitudinea aceasta de rezervă, care dorim să fie trecătoare ,

așteptăm să vedem dacă opera viitoare a guvernului ,

în ansamblul ei, va fi de natură să dea încrederii noastre tăria ei inițială." (p.109)

Fischer / dec.'29

▣ Antisemitism.

[**L.D:**atenție! Pune accentul pe **occidentalizare** , termen sub care subsumează toate celelalte deziderate democratice]

/ " Semnificativ în această privință [a occidentalizării lente]

este reaparitia unor excese antisemite ,

urmate de binecunoscutul fenomen că

măsurile energice de represiune se trîmbează public ,

ulterior însă nu se întâmplă nimic, autorii nu se pot descoperi

și în fine cîntecul se sfîrșește cu un raport al autorităților ,

al căror conținut trebuie să facă pe omul nelipsit de simțul de dreptate ,

după temperamentul pe care-l posedă,

să strîngă pumnii sau să rîdă cu amărăciune . (sgomot, întreruperi la PNT)

Aceste sunt fapte cari s-au petrecut acum în vară ;

nu s-a descoperit nimic , deși eu cred că **s-ar fi putut realiza** în adevăr

acele măsuri promise de Ministerul de Interne."

- **Iosif Rang :** "Au fost arestați și dați în judecată toți indivizii cari,

în tren spre **Bacău**, au comis excese."

- **M.Landau :** "**N-au fost găsiți**" (sgomot , întreruperi)

- **. Rang:** "Di inspector Măcelaru a făcut raport d-lui procuror general și

procesul este în curs.

- **M.Landau :** "**Exagerați.Nu este exact !**" (Sgomot .Întreruperi)

-**I.Rang :** "**Sunt arestați și dați judecătii.D-voastre ,ce vreți mai mult ?**

Să-i condamnăm la moarte ? Nu se poate !"(aplauze la PNT)

-**M.Landau :** "Mă fac forte să vă arăt că **nu este adevărat**"

-**T.Fischer:** " Noi respingem cu indignare asemenea comentarii

cari s-au dat acestor evenimente, prin adversarii regimului de astăzi ,

din care rețin o vorbă, cum că prin aceasta au căpătat să înțeleagă evreii ,

că prea timpuriu au jubilat ,pentru că totul este ca mai înainte.

Noi nici într-un caz nu ne identificăm cu asemenea comentarii.

Și totuși nu putem să cruțăm guvernul de reproșul că

ici a fost la mijloc o anumită lipsă de energie ,

următor căreia nu s-au luat sancțiunile așteptate de noi." (p. 105)

Fischer / dec.'29

▫ Legislația - legiferarea

[L.D:atenție! Pune accentul pe **occidentalizare** , termen sub care subsumează toate celelalte deziderate democratice]

"În legătură cu **occidentalizarea** cred că **pot releva** și un **alt deziderat de ordin general** , și anume **ridicarea nivelului tehnicii de legiferare a Parlamentului nostru.**"

/" În statele de drept moderne , **legile** de obicei, sunt **opere ale unei tehnici perfecte de codificare.**Tehnica de legiferare este și **un fel de artă** , care are **norme estetice speciale** și care se apropie în acea măsură de **perfecțiune** , în care corespunde acestor norme estetice speciale.**Și în această artă au rol armonia, simetria, plastica și alte componente ale frumosului.**

Însă **cerința principală** a tehnicii de legiferare este **preciziunea expresiunii** , șlefuită pînă la **ascuțimea firului de păr.**

Numai atunci o lege poate să fie **o operă perfectă**

a acestei arte, cînd **fiecare frază** din ea este **o mică operă de precizie.**

Prin aceasta se ajunge nu numai la însușirea aceea a unei legi,

că **exercită** asupra unui cunoscător **efectul frumosului** ,

dar se realizează și acel important **rezultat** ,

că într-o asemenea lege **sunt mai puține lacune** , cari , altfel, adeseori,

sunt **suplinite** cu ajutorul unor metode de **comentarii pernicioase.**"

/"Trebuie să recunoaștem cu toții că **legiferarea noastră de astăzi**

nu este la nivelul acestei arte."

El ar propune , eventual, **crearea unei comisii speciale** , pe lîngă Consiliul de miniștri, compusă din membri ai parlamentului și alte persoane cu pricepere specială, cari **să revizuiască proiectele de legi** mai importante, înainte de a fi depuse în parlament.

-Iosif Rang : dar este **Consiliul Legislativ.**

-Fischer: Consiliul legislativ examinează **constituționalitatea legilor**, nu are timp, nici **vocație, să studieze legile din p.d.v. al tehnicii legislative.**"(p. 105-106)

/ Cuantumul de proiecte de legi anunțat prin mesaj, este "puțin exagerat".

"Acest cuantum nu se va putea absolvi , în întregime, cu pătrunderea dorită.[...] Numai cele anunțate de Ministerul Justiției, ar cere o sesiune întreagă.

/ Este bine că guvernul s-a hotărît să abroge "faimoasa lege a speculei" ; (p. 108)

/ **Propune** înscrierea în cadrul mesajului, a unui **paragraf** care să se ocupe de **legea cetățeniei și a minorităților. Numai în acest caz , clubul parlamentar evreesc va vota Răspunsul la Mesaj .** (p. 109)

Fischer / dec.'29

▫ Învățămînt.

[L.D.: **singurul care este măcar "înțelegător", dintre minoritari !]**

Există un **"deficit"** între **activul și pasivul** acțiunii guvernelor.

/ S-a făcut **un pas în a da ajutor școlilor profesionale ale minorităților etnice**, dar suma de **25 milioane este o "fărîmătură"** din "pîinea" care trebuia să li se dea, dar ținînd seama de **dificultățile bugetare, trebuie apreciată "cu atît mai mult."**

(aplauze **PNȚ**)

/ De asemeni, la **ministerul Instrucțiunii** , unde înainte nu se întîlnea decît "șicane și o absolută lipsă de bunăvoință", **acum se întîlnește "lealitate și bunăvoință"**

(aplauze **PNȚ**)

/ Nu s-a acordat un ajutor corespunzător pentru **studentimea evrească ;**

/ **Școala normală evrească** nu a fost înființată; (p. 106)

Fischer / dec.'29

▫ Culte .

/"Înainte de toate, **modificarea Legii cultelor**, care s-a făcut în așa fel încât

a zdruncinat fundamentele autonomiei , a autonomiei cultului mozaic,

trebuie să fie considerat ca **un act neprielnic al guvernului și al partidului național-țărănesc**, față de **colectivitatea cetățenilor evrei** ,

o faptă care pentru noi era **o lovitură care ne doare și astăzi.**"

/ Și astăzi este **un mister**, de ce era nevoie de **atîta îndârjire și de atîta uzare de energie** numai pentru ca nu cumva **să se evite această greșală gravă.**

S-a săvîrșit această greșală **sub pretextul ocrotirii , a libertății conștiinței** ,

în timp ce nu s-a luat **nici o măsură pentru înlăturarea silniciei de conștiință,**

care este practică în școlile de Stat față de elevii de religie mozaică , cărora nu li se admite abținerea de la lucrările scriptice în zilele de Sâmbătă și în sărbători , cerută din partea părinților lor, conform prescripțiilor religiei.

Nu s-a luat o măsură necesară în această privință, cu toate că am făcut intervenții și am primit și **promisiuni** , după ce **produsesem dovezi** că această chestiune **în țările occidentale** , prin anumite ordonanțe ministeriale, este pe deplin **soluționată.**" / Nu a fost mărită **subvențiunea de 10 milioane**(din timpul regimului liberal) pentru instituțiile cultului mozaic. (p. 106)

Fischer / dec.'29

▣ **Economia.**

/ Recunoaște **marile merite ale guvernului** pe acest tărâm:

stabilizarea valutei ;

echilibrarea bugetului ;

alungarea fantomei lui < prin noi înșine >

Ele s-au executat cu **hotărâre și auspicii sănătoase**, găsindu-se acum în stadiul "**convalescenței**"- cum a spus curajosul economist al guvernului, Virgil Madgearu.

"[...] **operațiunea a izbutit, criza este învinsă, procesul tămăduirii progresează.**"

(**aplauze la PNȚ**)

/ Asta nu înseamnă că tot ce a făcut guvernul este laudabil.

Se constată o anume "**încetineală de melc** ", o "**slăbire a energiei și hotărârii**", "**se chibzuește și se ezită prea mult**",..

/El nu este prea convins de temeinicia considerentelor invocate

pentru **Legea cooperăției**, în care vede o "**nerespectare a principiului libertății de asociere**" ; (face o serie de observații la legile cu caracter economic și financiar)(p. 107)

Fischer / dec.'29

▣ **Armata.**

/ **Legile militare** , speră să permită accesul tuturor în armată ,

ca **și soldații evrei să se bucure de un egal tratament;**

- **Voicu Nițescu** : faptul că ministrul armatei este g-ral **Cihoski**, că prim ministru este **Iuliu Maniu**, "vă poate da și d-voastre **deplina garanție și siguranță că în armată toți soldații sunt tratați în mod egal**,

și că acolo nu se face nici o deosebire de tratament.

Eu nu înțeleg **cum puteți generaliza** , când era absolut că d. **general Cihoski** vă oferă

toate garanțiile că acest tratament se face în mod egal "(**aplauze la PNȚ**)

-**M.Landau** : " Cum rămîne cu **circulările secrete** ale marelui stat major ?"

(**întreruperi, vociferări la PNȚ**)

-**I.Rang** : dacă sunt secrete , cum le știți dvs ?

- **Fischer**: "[...] **există o situație a soldaților evrei** care lasă mult de dorit și

aceasta trebuie îmbunătățită. De pildă, îmi este cunoscut că **în unele corpuri de armată**

sau **regimente** se face o **mare deosebire în tratamentul soldaților**, [...]

în Dorohoi, de pildă, **soldații evrei sunt cu totul separați de ceilalți**

soldați; ei nici nu pot să poarte armele."

-**I.Isac** : " Sunt regimente unde **soldații evrei au un tratament mai favorabil decât ofițerii**" .

-**Voicu Nițescu** : A semnalat vreodată vreun abuz ? de ce face acuzațiuni generale ?

"Recunoașteți că tratamentul soldaților în armată este egal ?"

-**Fischer** : "Da! "

-**Voicu Nițescu** : "De ce vă ocupați acum de cazuri speciale ? "

Să le aducă la cunoștința dlui ministru. (p. 107-108)

Fischer / dec.'29

▣ **Legea cetățeniei.**

Încă **din sesiunea trecută a fost anunțată legea cetățeniei**,

au fost făcute pregătirile necesare,

dar **în actualul mesaj nu mai este anunțată.**

Legea este foarte arzătoare, și speră ca **dezideratele juste să fie respectate**,

la nevoie, ei fiind **hotărâți să lupte "pînă la extrem".**"

[...] **ar fi inadmisibil** ca [...] să mai existe **o categorie de oameni** cari ,

cu toate că este **ancorată cu pământul țării, să nu aibă patrie.**" (p. 108)

Fischer / dec.'29

▣ **Legea minorităților.**

/ "Spre **surprinderea neplăcută** a tuturor minorităților etnice ,
nu a fost menționată în Mesaj
codificarea drepturilor colective ale minorităților etnice."

Au fost surprinși, dar , știind că **d.Maniu declarase că va veni cu legea**
în sesiunea actuală , **au convingerea că se va veni cu ea.** (p. 108)

Fischer / dec.'29

▣ **Hotărîrea de la Alba Iulia.**

[LD: o foarte frumoasă apreciere a Rezoluției. Dar , și el, **condiționează**
încrederea în guvernul Maniu și PNT, de realizarea **programului de la Alba Iulia.**]

/ Documentatul și impresionantul discurs al d-lui **Hegedus**, a elucidat două fapte:

1. Că principiile ei au fost rezultatul unei cristalizări seculare a **românismului din Ardeal.**
2. Că aceste puncte, timp îndelungat, au fost **considerate aplicabile**
de către **partidele istorice din vechiul Regat**, fără primejduirea unității acestuia.

Dar ...

/" Absolut **nu mă pot însă identifica cu** partea aceea a expunerii d-lui deputat **Hegedus**,
care a făcut impresia ca și cum **ar dori să atribuie acestor puncte**
caracterul unui angajament luat față de străinătate ,

pentru ca **să influențeze conferința de pace** în vederea recunoașterii actului principal
coprins în rezoluția : **actul Unirei ."**(**aplauze la PNT**)

"Acest act de unire a fost întemeiat pe **dreptul de autodeterminare a colectivității**
naționale din Ardeal , Banat, Crișana și Maramureș,

care era **în majoritate absolută în aceste teritorii** , și a avut eficacitate în virtutea
concordanței sale cu principiul **dreptului internațional al autodeterminării.**

"Nu , d-lor, **nu a existat nici un motiv** care să fi constrîns **Adunarea** națională
de la Alba Iulia **ca în rezoluțiunea** care a îmbrăcat actul de unire,
să adauge și principii privitoare la regimul minorităților etnice.

N-a fost vorba atunci de o tactică, n-a fost vorba de **nici un oportunism**,
ci cu o putere elementară , așa cum din stîncă izbucnește apa curată a izvorului ,
a venit rezoluția din Alba Iulia în întregimea ei,
din sufletul poporului român reprezentat acolo ,

din sufletul **plin de dragoste către națiunea mare română din care face parte**
(**aplauze prelungite la PNT**) dar și plin de **înaltul sentiment de umanitate** și
frăție pentru toate **popoarele conlucuitoare**.[...] (**Aplauze la PNT**)

și este **un just titlu de glorie nepieritoare pentru românismul ardelean** că,
în clipa **indescriptibilei sale fericiri**, cînd a putut decide liber asupra soartei sale și
a putut realiza **supremul ideal național**,

n-a uitat să dea o exprimare sinceră și unor principii bune și înțelepte ,
privitoare la regimul minorităților etnice."

" Să nu vină deci astăzi nimeni și să considere această rezoluție din Alba Iulia ca **un**
balast al programului partidului național -țărănesc.

Această rezoluție din Alba Iulia este **o podoabă a acestui program de guvernămînt** ,
o podoabă care trebuie să fie **cinstită și astfel considerată din partea tuturor.**

[...PNT] **nu va putea renunța niciodată la o slovă din această rezoluție** de la Alba
Iulia,ci din contra **va face o chestiune de onoare prin traducerea în fapt a acestor**
principii , nu cu o interpretare fățarnică restrictivă ,
ci din contră, cu o interpretare cât mai largă "

/ **Propune** înscrierea în cadrul mesajului, a unui **paragraf** care să se ocupe
de **legea cetățeniei și a minorităților.**

Numai în acest caz , clubul parlamentar va vota Răspunsul la Mesaj . (p. 109)

Fischer / dec.'29

29.) Iuliu Maniu , prim-ministru, declarație Agenției "Sud-Est",26 mai '30

(BCS, fd.St.G., pach.LXI, ds.1 , f.21)

" Sud-Est.Agence telegraphique,

ora 10, 26mai 1930"

România, București , 26 mai .

[LD: în franceză.Traducere liberă, LD]

Într-un **interviu** acordat reprezentantului Agenției, la București, privind **mișcarea antisemită din România**,

Iuliu Maniu a făcut următoarea declarație:

- <Eu vreau să declar categoric că

populația evreiască din România se bucură de toate drepturile civile și politice.

Nimic nu lezează progresul său , nici din punct de vedere **religios** sau **spiritual**,

nici din punct de vedere **economic**.

Se vorbește despre o mișcare antisemită în România.

Eu pot să spun la acest subiect că **această mișcare a existat totdeauna**

și există după război, în toate țările Europei răsăritene.>

[.....]

- <Noi nu putem nega că, chiar recent, au avut loc **manifestații antisemite**.

Dar aceste manifestații au un **aspect sporadic** .

Opinia publică și guvernul le condamnă.

De când **guvernul nostru** este la putere, noi putem afirma că **am luat toate măsurile**

necesare pentru a **înăbuși toate turburările** ce se produc ,

și să **asigurăm ordinea și liniștea concetățenilor noștri evrei**.

De altfel, **propaganda antisemită și manifestațiile sunt în descreștere.>**

[.....]

- < Dacă totuși , se vor mai produce tentative, **nu de <pogrom >**,

ci de manifestații antisemite,

guvernul nu va ezita să le reprime și să pedepsească pe vinovați.

Eu pot cita cazul **studenților de la Iași** ,

aproso de mișcările antisemite de anul trecut [dec.'29] .

Guvernul a închis cantinele și căminele studențești.

În cazul foarte recent de la **Tîrgul Frumos**, guvernul a cerut o **anchetă severă** ,

și a dat **sanțiuni energice**. **Mandatele de arestare** sunt deja lansate. >

- < **Eu revin asupra cuvântului <pogrom >** .

Eu afirm din nou că de când guvernul meu este la putere ,

nu s-a întâmplat nimic în acest sens.

Antisemiții aveau 11 locuri în Parlamentul din 1926.

Actualmente, ei nu au decît unul : **d.Cuza**, care este categoric **singurul lider al**

antisemitismului ; datorită coaliției propriilor sale trupe [efective?rînduri?] cu ale

opoziției , în mod deosebit **cu liberalii ."** >

[.....]

- < În ce privește partidul nostru, **PNT**, el a **admis pe listele sale electorale candidații**

evrei .Evreii au reprezentanții lor în Parlament ;

ei se găsesc în **Consiliile municipale** .

În **Consiliile departamentale**, ei au format un **partid politic important.** >

- < **Eu sunt convins** că **poporul evreesc** are întreaga **înțelegere a guvernului**

nostru ,și că el se va păstra , în pofida tuturor propagandelor.>

- < Notre tache [] la **național-țărăniști, va fi totdeauna să asigure evreilor din**

România liniștea, le bien -etre et de veiller a ce qu' ils ne soient jamais en danger.>

Maniu /mai'30

30.) **Comisariatul General al Fondului Național Evreesc în România**

("Zionburo") 15, 20 mart.30

(BCS, fond St.-Georges, pch.LXXXIII, ds. 2 (Ermil Pangrati),f. 21-22)

[LD: pentru simplă informație , aspect necercetat]

Onorate domn , [Ermil Pangrati, rectorul Univ.București]

/ Știind că acordați interes pentru **mișcarea sionistă** , ne permitem să vă trimitem

broșura "**L'apel de la Terre**" care conține o magistrală expunere

a ideologiei **Fondului Național Evreesc**.

Este o **ideologie** în care momentul **social** se împletește cu cel **național**.

(**1 leu** pus zilnic în cutia **FNE** ,ar produce anual , în Vechiul Regat , **7.500.000 lei**

,adică **3000 dunami** , pentru o **nouă colonie în Palestina**)

/ **G.M.Hyman** (Universitatea ebraică , Ierusalim) îi propune, la 16mai'30 ,

să se numere printre membrii **Asociației Amicilor Universității din Ierusalim**,

și să facă schimb de cărți între cele două universități.
FNE / mai'30

**LD:vezi declarațiile clubului evreesc la Restaurație - Carol II , 8 iun.'30
la Minorități și Monarhie.**

Guvern GGMironescu.Legislatura I-PNȚ.Sesiunea III, 1930/'31

31.) Teodor Fischer (Club parlamentar evreesc) discurs la mesaj, 28 nov.'30

(DAD, MO. 8, ședința din 28 nov.'30, p. 97-102)

Intervenții polemice în discurs : **Virgil Madgearu, Virgil Solomon, Ilie Lazăr ;
AC Cuza, M.Landau, Solomon Rosenberg**

[LD:discurs integral xeroxat; în calculator, dispersat problematic;
sublinieri,colorări, paranteze, îmi aparțin. Marchează **deteriorarea platformei**
pe care s-a bazat **alianța electorală dintre PNȚși P.Evreesc** sionist, în 1928.
De unde, în debutul discursului anunța că Clubul parlamentar evreesc **nu va vota**
Mesajul,în final... **asigură guvernul de sprijin și colaborare**. De aceea m-a dus
gândul la ... efectul intervenției lui Madgearu !]

T.Fischer / nov.'30

▣ Răspunsul la Mesaj

" **Primirea Adresei** de răspuns la Mesaj fiind echivalentă ,
conform tradiției parlamentare, cu **un vot de încredere în guvern,**
clubul parlamentar evreesc ,
care din nefericire **nu se află** în situațiunea de **a putea avansa**
actualei guvernări a partidului național-țărănesc , abia instalat la cârmă,
încrederea sa, nu poate să voteze proiectul de la ordinea zilei." (p. 97)
T.Fischer / nov.'30

▣ Regimul PNȚ

" Dorul fierbinte după **un regim de strictă legalitate** și de **nefalsificată democrație** ,
este **factorul principal** care totdeauna a influențat în mod hotărâtor acțiunile politice ale
grupării reprezentate de **clubul parlamentar evreesc**.

" Împinși de acest dor,ani dearândul **am luat parte în aprigile lupte din opoziție**
ale PNȚ cu tenacitate, cu perseverență, cu devotament și cu sacrificii ,
și **când a venit ziua biruinței**, în mod firesc , **am crezut că putem să ne bucurăm** ,
fără nici o rezervă, și putem privi plini de speranțe , într-un viitor luminos.

"Ceea ce **era așteptat de noi**, cu cea mai mare încredere,
nu era decât o pășire hotărâtă , puternică, consecventă,
a **guvernului format de PNȚ** , pe drumul **realizării aceluia program**
care era **înscris pe stindardul purtat în luptele de opoziție a acestui partid**.

"Acest lucru eu l-am accentuat atunci când, **pentru prima oară**,
am avut cinstea să precizez **poziția clubului parlamentar evreesc**.

" Spre profundul meu regret, **nu mi-a fost dat să constat că**
așteptările noastre au fost justificate prin această guvernare .
Dimpotrivă, cu durere a trebuit să relev , atât la începutul sesiunii trecute [29/'30] ,
cît și cu prilejul formării celui de-al doilea guvern PNȚ , [14 iun.'30,după Restaurație]
că **gruparea mea a suferit decepțiuni în nădejile sale**.

" Cele câteva luni care s-au scurs de la data pomenită,
nu au adus o schimbare esențială în această privință.

Unele întâmplări foarte regretabile , petrecute în acest scurt interval,
au făcut chiar **să se umple paharul suferințelor noastre**.

" Și astfel, astăzi ne găsim **în fața formațiunii a treia de guvernare a PNȚ**,
[gouv.Mironescu] **sângerând încă din răni nevindecate**, deprimați din pricina făgăduelilor

neîndeplinite, și cu iluzii spulberate în sufletul nostru." (p. 97)
El a criticat cu toată bunăvoința și lealitatea greșelile,
îndepărtarea de la program, a PNTJ ; a sugerat și o serie de soluții și măsuri;
nu s-a ținut cont de ele !

T.Fischer / nov.'30

▣ Minoritățile.

" D-lor deputați, de fapt, ce aveau de sperat minoritățile etnice și ,între ele,
și minoritatea evreească, de la regimul național -țărănesc ?"
" Pe de o parte, au sperat un tratament de către puterea de stat ,
al cetățenilor de origine etnică neromânească ,
care să corespundă tocmai principiului constituțional al egalității cetățenești ;
iar pe de alta, să fie recunoscute și cel puțin în parte satisfăcute ,
dezideratele formulate de colectivitățile minoritare ,
prin punerea în aplicare a unei concepțiuni moderne
despre raporturile lor față de națiunea română și statul român ,
a unei concepțiuni care în realitate ar însemna desăvârșita lor emancipare.

T.Fischer / nov.'30

▣ Mișcarea antisemită.

[LD: atenție la exagerările și procesele de intenție făcute , prin generalizări,
guvernelor românești, națiunii române.

Fischer, ca lider sionist, ar fi trebuit să aibă o atitudine echilibrată, neprovocatoare.
Cât privește Landau, el este "ACCuza- evreilor " !]

"Dlor, oare se poate considera ca o mânuire [???] în concordanță cu principiile egalității
cetățenești a puterii de stat față de noi, evreei din România ,
când organizarea unei mișcări [Garda ?LANC ?] care tinde la nimicirea noastră
și condamnabila ei propagandă; ațâțătoare la o serie de delictе , ba chiar și la crimele
cele mai odioase , nu numai că este tolerată ci direct este chiar încurajată [???
de către anumite organe ale autorităților ?

"Și atunci, întreb care este deosebirea între conduita puterii de stat
față de mișcarea antisemită sub fostele guverne ...

ACCuza : "Rău ziceți <antisemit >,
trebuie să spuneți <mișcarea națională creștină.>

- **Fischer :** și atitudinea în timpul celor doi ani de cărmuire
a partidului național-țărănesc ? Nu există nici o deosebire esențială."

M.Landau : " Îl montați pe d.Cuza, dle Ilie Lazăr! " [?!?]

Ilie Lazăr : "Dle președinte , vă rog să luați act de îndrăzneala acestui domn
care spune că eu m-am dus să-l montez pe d.deputat Cuza ."

ACCuza : "Este într-adevăr o mare îndrăzneală
pentru că eu n-am nevoie să fiu montat"

Teodor Fischer : " D-lor deputați, nu există, trebuie să o repet, o deosebire
esențială.Din anul 1922, nestingherită și-a făcut nefastul joc în România ,
ura de rassă, o rămășiță dintr-o epocă de barbarie a genului uman." [...]

ACCuza : "Dar în Germania ce sunt acei 107 deputați anitesemiți din Reichsteig ?

T.Fischer: "Este o boală generală internațională"

Cuza : " Provocată de atitudinea jidanilor
și de învățăturile criminale ale jidanilor"

T.Fischer: " Suntem totdeauna gata ca, înaintea unui for științific , să ne răfuim.
[...] Eu cred că această onorată Cameră nu are timpul, în împrejurările actuale ,
să asculte aici doctrine adunate din toate cărțile obscure care s-au scris"

T.Fischer / nov.'30

▣ Răspunderea guvernului PNTJ

Virgil Madgearu (ministr.agricult.) , intervenție

"Deoarece ați ridicat acuzațiuni împotriva guvernului , că ar fi tolerat și încurajat
mișcări antisemite ,

v-aș ruga d-le deputat ca să ne arătați

în ce cazuri guvernul nu ar fi luat măsuri în cadrul Constituțiunii și legilor țării ?"

-T.Fischer: " N-am afirmat că guvernul a încurajat mișcările antisemite ,
însă am susținut și susțin că unele organe ale autorităților au încurajat
această mișcare. Cred că nu trebuie să vă aduc aminte detaliile ,
pentru că întreaga presă din țară , luni dearândul,
a arătat oameni cari au încurajat anumite
dezordini și excese și că n-au fost trași la răspundere."

Voce : "Cine a început ? **D.Landau.**"

Landau : "Acela a fost preludiul agitațiilor , pentru că guvernul le-a încurajat ."

T.Fischer : " D-lor deputați, eu am datoriat , precum am accentuat, cu toată prietenia pe
care am avut-o față de PNȚ, să spun cum văd situațiunea astăzi ,
după doi ani de cârmuire național-țărănistă.

Vă rog să nu vă supărați dacă eu spun lucrurile pe șleau , așa cum le văd eu."

Ilie Lazăr : " Și cum d.Landau nu este în stare a face niciodată ."

T.Fischer : " În cadrul acestei cuvîntări nu pot să arăt tot materialul adunat ;
Dar sunt lucruri care au fost trecute în revistă , în mai multe rânduri,
de întreaga presă și care au fost semnalate și aici, la tribuna Camerei "

Madgearu : "Un singur lucru :aveți memoria scurtă.

Uitați ce era cu 2 ani înainte , iar recunoștința este o floare rară ."

T. Fischer : " În acești 2 ani, noi am avut de suferit atîtea evenimente dureroase ,
încât nu pot să nu le relev acum ,

când este de datoria mea să fiu interpretul opiniei populațiunii evreești din țară."

Madgearu : " Ele sunt datorate guvernului ?"

T.Fischer: "Guvernul nu a luat măsurile energice ,

la care ar fi trebuit să se simtă obligat." (p. 99) [.....]

" Precum am zis, din anul 1922 continuă în mod nestingherit această mișcare ,
nici unul din guverne nu a socotit că ar fi necesar să ia anumite măsuri preventive.

Nu s-a făcut nimic pentru suprimarea acestui desfrîu,

și în acești ani au bătuit țara, tot așa ca și mai înainte.[...]

Toate aceste guverne au avut față de mișcarea antisemită o atitudine vașă,

nehotărîtă, caracterizată printr-un anumit echivoc,

la tot cazul au avut o atitudine care a disprețuit
principiul constituțional al egalității cetățenești"

Madgearu : "Cum asta d-le Fischer ? "

-T.Fischer: " Dacă este o mișcare care atîță la delictе și la crime ,
atunci eu cred că , în cazul acestei mișcări , trebuie luate din vreme măsuri preventive ,
pentru a nu se produce roadele dezastruoase care s-au produs"

Madgearu : "Precizați !"

T.Fischer: "Am precizat în mai multe rânduri în această Cameră.

Am adus gazetele, am arătat întrunirile, am semnalat din vreme ce se pregătește ;

și totuși nu s-au luat măsurile preventive cari ar fi fost propice
pentru împiedicarea relelor ce au survenit."

Madgearu / Intervenție în discurs , nov.'30

▣ Libertatea , legalitatea, constituționalitatea, presei și întrunirilor.

[LD: atenție la argumentația legalității privind dreptul la presă și întruniri,
inclusiv a mișcărilor naționaliste; pretenția la excepționalitate ,cerută de evrei.
De ce ? Va trebui să intri în profunzimea acestei mentalități .]

- Madgearu : " Dle doctor [T.Fischer ,în drept?] , vă rog să-mi citați articolele din
Constituție ,din codul penal sau din orice altă lege,

pe baza cărora am fi putut lua măsuri preventive referitor la întruniri și publicații.

Dle deputat , eu am primit , după incidentele de la Borșa mi se pare,

vizita unor ziariști evrei din America și le-am explicat că ,

după Constituția noastră și după legile noastre ,

nu putem avea nici o acțiune preventivă ,

în fața nici unui fel de mișcare politică.

Dovada cea mai bună că am avut exact aceeași atitudine ,

este că nu am luat nici o măsură nici contra presei,

nici contra întrunirilor publice ce s-au ținut în timpul guvernării noastre ,

de toate grupările politice, de toate partidele.

Când anumite curente, au încălcat,

când au făcut anumite acțiuni prevăzute în cadrul articolelor din codul penal ,

le-am trimis în justiție. Cei pe care **justiția i-a găsit vinovați, i-a sancționat** ; pe ceilalți **i-a eliberat** .

Credeți dvs că noi putem face mai mult decât ne permit legile țării?
Sau credeți dvs. că **noi putem să începem astăzi o acțiune de persecuție împotriva unei mișcări politice și mâine împotriva alteia ?**

Atunci ar trebui să suprimăm Constituția."(p. 99)

Landau : " **Aceasta nu este o mișcare politică.**"

Ex. cazul progromului de la la **Bălănceni** , pentru că nu s-au luat măsuri la timp, nu s-a repartizat acolo un post de jandarmi.

Madgearu : " **Un post de jandarmi** care a fost mutat dintr-un loc în altul, credeți dvs că poate constitui **o dovadă a lipsei de vigilență a guvernului ?**" (p. 99)

T.Fischer / nov.'30

▣ **Internaționalizarea problemei evreiești.**

▣ **"Naționalism curat " - " Xenofobie condamabilă" .**

" Noi am așteptat și credeam că PNT , tocmai în spiritul programului său, **va da dovada unei voințe ferme ca să dea acestei probleme grave a vieții publice românești, o soluțiune cu adevărat constituțională și cu drept cuvânt patriotică,** pentru că **omisiunile** cu care s-au făcut vinovate în această privință guvernele precedente , **au cauzat acestei țări prejudicii incomensurabile. "**

ACCuza : "Cunoaștem < **incomensurabile !** >

Fișer : " Dlor deputați, că **partidul național-țărănesc va proceda astfel,** la începutul guvernării sale, **nu a existat nici un pic de îndoială ,** nici la populația evreiască , și **nici în marea opinie publică mondială.**

S-a așteptat că , venind la cîrmă, **acest partid democratic va ști să aducă problemei în chestiune deslegarea justă ,** **recunoscând** uzarea energiilor juvenile

în serviciul **fetișului** reprezentat prin **focul pustiitor al urei de rassă,**

în nici un caz nu poate fi considerată ca semnul îmbucurător

al unei **metode salutare de educație civică** , și că , în consecință ,

să impună o muncă de îndrumare în stil mare ,

care **să sustragă** sufletului tineretului academic **virusului xenofobiei** ,

ce s-a îmbuibat, și **să călăuzească** această tinerime

de la panta **naționalismului degenerat ,**

pe calea **curatului, nobilului și umanitarului naționalism.**

"Aceasta era ferma noastră convingere

și **această convingere a inspirat populației evreiești din țară**

un sentiment de securitate , de stabilitate, a liniștii și ordinii publice.

Și cînd, prin **întâmplările jalnice** de anul trecut a guvernării PNT,

acest sentiment a fost distrus , credem...

Madgearu : " Precizați care întîmplări jalnice ?"

T.Fischer : "Au fost o serie întregă . **Borșa, Bălănceni, Bălți, Suceava "**

Virgil Solomon : "Ce a fost acolo ?"

T.Fischer: ... au fost foarte multe localități unde s-au produs **grave desordini și excese rușinoase"**

Solomon : " Ce a fost la Borșa ? **Dvs susțineți că a fost incendiată Borșa ? "**

T.Fischer : " **Eu nu susțin că a fost incendiată** ,

însă în **opinia publică** din tot Maramureșul

este **înrădăcinată convingerea că a fost incendiată.** " (p. 99)

Fischer / nov.'30

▣ **Procesul de la Satu Mare**

-T.Fischer: "Am fost la procesul de la Satu Mare și acolo am putut constata , în mod dureros, cum s-au petrecut acele lucruri."

-ACCuza : "De aceasta să vorbiți, **nu să învinovați guvernul" (aplauze la PNT)**

-Landau : "De cînd sunteți **apărătorul guvernului ?**"

-Madgearu: "Noi vă **mulțumim pentru lealitatea dvs.**"

-ACCuza : "Ce căutați **lealitate la jidani ? Aceasta nu există**"

(Mare ilaritate) [iar urmează schimb de "amabilități" , Landau-Cuza]

[urmează intervenția lui Madgearu , despre **libertatea presei și întrunirilor**]

T. Fișer : Dar cu amintirea comunei Borșa nu la acesta [incendierea] am făcut aluzie , ci la **acel proces** care săptămîna trecută [nov.'30] s-a desfășurat în fața **tribunalului din Satu Mare** , unde chiar **procurorul** a înșirat **o serie de fapte groaznice și a acuzat pe conducătorii populației de acolo [de la Borșa]** de cele ce s-au întîmplat ." (p. 100)

Virgil Solomon / nov.'30 , retro ' 1909, 1911

▣ Incidentele de la Borșa

▣ Regim maghiar / regim românesc.

[LD: indignare, amărăciune, reproș pentru **ingratitudea sioniștilor față de PNȚ**]

Virgil Solomon : " Vă amintiți dvs, d-le deputat,

că pe **banca ministerială** de la **Budapesta** , **ministru de război era un evreu**

și că **ministrul industriei** , un **alt evreu** de la Brașov,

atunci a ars Borșa de 2 ori , în 1909 și 1911.

Pentru dvs, care **trăiați tot acolo, unde trăiți și azi,**

nu a existat nicio agitație antisemită și nici o problemă evreească.

Cum explicați acest lucru ciudat ? " [!!!]

T.Fischer: " D-le deputat , **n-am la cunoștință** că Borșa ar fi ars în 1909 și 1911 ,

admit că dacă dvs afirmați acest lucru, **este adevărat.**

Virgil Solomon : "Au ars 188 de case prima dată , și a doua oară, 120 de case.

T.Fischer : " Credem că **alte sunt împrejurările [???** în care s-au produs aceste incendii . În anul curent [1930] , **incendiul din urmă** ,

a avut ca **precedent trei luni de agitații extraordinare**

în care **s-a dovedit** că s-a folosit de mai multe ori **amenințarea cu incendierea."**

[**explică pe larg această circumstanță, logica acestei supoziții**]

Virgil Solomon : " Dle avocat **Fischer,dvs.care sunteți avocat**, și încă un distins avocat , **vă amintiți** desigur că ,tot în Ungaria, înainte de război,

exista un curent pentru suprimarea Curții de jurați.

Știți bine de unde a pornit acest curent . **El a pornit tocmai din Maramureș.**

Anume ce se întîmplase ?

Românii și rutenii , exasperați de de anumite apucături ,poate mai violente,

din cauza superiorității economice a unor evrei din regiunea aceea,

comiteau crime când se vedeau căzuți în stare de faliment.

Omorătorii erau deferiți Curților de jurați și **Curțile de jurați** alcătuite din populația acelu județ, **îi achitau pe toți.**

S-au întîmplat zeci de asasinat , care s-au terminat cu achitarea.

Ministerul Justiției, s-a sesizat , și-a dat seama că Curțile cu jurați nu reprezentau destulă garanție pentru pedepsirea criminalilor,

și , cu toate acestea , **tot nu a existat o chestiune antisemită .**

Vă întreb , **de ce , dle deputat ?**

Dvs ați fost totdeauna loial ; **dvs. sioniștii**, ați lucrat totdeauna **loiali cu noi.**

Mă miră **schimbarea dvs la față** , atunci cînd știți că **noi am făcut tot posibilul ca să nu ne compromitem guvernarea**, prin astfel de lucruri.

Dvs. știți foarte bine că noi suntem foarte drepți în materie de chestiuni etnice.

De ce , dintr-o dată, această mondializare a d-voastră ?

De ce pomeniți tot mereu, de Uniunea Americană , de opiniunea mondială ? "

Teodor Fischer: " Am spus că atunci cînd la cârma țării a venit PNȚ,

în **toată opinia publică mondială [LD: evreească ?]** exista convingerea

că **acest regim va pune capăt stării de lucruri din trecut, [???**

și că **decepția a fost foarte mare** ,

cînd s-a văzut că **guvernul actual n-a luat o atitudine fermă în această privință.**

Eu nu înțeleg supărarea dvs, onorate coleg,

atunci cînd **nu este pentru prima oară** , cînd eu afirm lucrul acesta.

Am spus și anul trecut, și cu ocazia instalării celui de al doilea guvern.

Vă rog să credeți că **m-a durut foarte mult**, pentrucă eu am fost întotdeauna acela care

am susținut că numai de la regimul democratic al acestui partid

pot spera minoritățile etnice o îmbunătățire a soartei lor."

Virgil Solomon : " Și negați orice îmbunătățire ? Aceasta vreau s-o știu"

T.Fischer : "Nu neg orice îmbunătățire, dar, după ce în **anul trecut** [29] am făcut un **bilanț al guvernării partidului dvs.**,

și **am relevat toate lucrurile bune** care s-au făcut, desigur că, atunci,

auditoriul fiind foarte restrâns, cuvântarea mea a trecut, poate neobservată,

însă tot atunci am relevat , pe lângă **activele guvernării** de un an

al guvernării d-voastre, **și pasivele acestei guvernări**,

și **regret foarte mult** că trebuie să constat că **în acest al doilea an** [30]

al guvernării d-voastre, **situația minorităților etnice nu s-a îmbunătățit**,

că activele nu au crescut, față de pasive, ba din contră, **au scăzut**". (p. 100)

Ilie Lazăr/ nov.'30....Teodor Fischer

▣ " **Cazul Borșa.**"

▣ **Manipularea problemei.**

Ilie Lazăr : " Dle deputat Fischer, fiindcă a fost vorba de **incendiul de la Borșa**,

să-mi permiteți și mie să intervin. Cred că veți recunoaște și dvs. că

întotdeauna **am fost loial** în ce privește atitudinea mea în legătură cu partidul dvs.

în special ...

-T.Fischer : "Cu cea mai mare plăcere **recunosc acest lucru în fața Camerei.**"

-Ilie Lazăr : " ...și nu m-am sfiit niciodată , chiar înaintea d-lui deputat Cuza,

să arăt **această prietenie** , de care mie personal nu-mi este deloc rușine ,

deoarece **astăzi reprezintă în Maramureș**

cel puțin 37 % din voturile populației evrești .

Dar nu este mai puțin adevărat că **unele provocări**

pornite din partea populației evrești, în ce privește **presa**

și în ce privește **defăimarea noastră în străinătate** , **denaturând adevărul**,

au ajuns la culme și au exasperat populațiunea românească de acolo.

S-a ajuns acolo, domnule deputat Fischer,

încât **noi, 82 de intelectuali din Maramureș**, prieteni cu dvs.,

cu care împreună ați luptat zece ani de zile,

să trebuiască să protestăm prin telegrame energice ,

împotriva denaturării adevărului . Așa s-a întâmplat.

" Ați adus d-voastră la Borșa, după catastrofa de acolo,

pe d.Abersohn de la Liga Națiunilor.

Întâmplarea a făcut să fiu acolo în acel moment și să convoc **o adunare** de toată

frumusețea, la care au venit **vreo 5.000 de oameni evrei și români**,

unde **am expus cinstit și sincer tot ce a făcut**, toate **intențiunile bune**,

și tot **ce vrea să facă guvernul nostru**.

" Nu e mai puțin adevărat că **presa dvs.**, cu **foarte multă răutate** ,

a denaturat tot ce a fost acolo , în legătură cu **cele petrecute la Borșa**,

și cu **asa numitul incendiu de la sinagoga din Sighet**.

Întâmplarea a făcut să fiu la Sighet .

A fost un incendiu pe un loc cât o pălărie,

și imediat toată **presa din Cehoslovacia, din Austria și din Germania** ,

a răspândit **știirea că s-au incendiat sinagogile din Maramureș**,

și că **s-ar fi omorât oameni**.

Domnule deputat Fischer , vă întreb pe d-voastră :

toate acestea au contribuit, pot contribui, la raporturile normale,

care trebuie să existe între noi ? **Da sau ba ?!**

" Dați-mi voie atunci **să protestez împotriva acuzării aduse acestei**

populații din Borșa, care, domnule deputat Fischer,

o fi ea săracă și nenorocită, dar are o tradiție istorică

de care este foarte mândră.

"Această populație ,pe la 1700, a bătut pe tătari ,

sub conducerea preotului Șandor Lupu"

"Acolo , fiecare țaran este nobil, și **protestează prin glasul meu** ,

împotriva acuzărilor d-voastră , că ar fi incendiat comuna Borșa!"

S-a întâmplat acea catastrofă, pe care o regretăm foarte mult și,

precum știi foarte bine,

Maiestatea Sa Regina este în fruntea **acțiunii de colectare de ajutoare și noi facem tot ce se poate face. Vă rugăm însă și pe dvs,** pentru liniștirea spiritelor, **să punei la punct pe acei gazetărași** cari totdeauna **toarnă petrol pe foc "** (aplauze la PNȚ) (p. 100)

[.....]

Noi cerem guvernul să-și îndeplinească integral obligațiunea sa de a repara pagubele pricinuite prin excese , să capete o desdăunare integrală , cum s-a făcut și în trecut cu ocazii similare.[...]

Acești oameni săraci, care au rămas fără adăpost și fără existență... (p. 100)

Solomon Rosenberg / nov.'30----Virgil Madgearu /

▣ **Agitații antisemite .**

▣ **Procesul de la Satu Mare**

▣ **Puterea justiției.**

[LD: și în această împrejurare, mai presus de orice logică ,de orice obiectivitate, **ura lui Madgearu contra liberalilor ... a funcționat !**

În rest ... mă tot duce gândul la asasinarea lui , în 1940 !]

-Solomon Rosenberg : "Ați protestat aci contra incidentelor provocate de Dănilă și Toth și alți vagabonzi , care veneau în Maramureș să facă agitații ?

Ilie Lazăr: " Am protestat atunci și protestez și acum "

Rosenberg ."Cum vă explicați această **catastrofă** , acele **incidente din Maramureș,** acele **turburări** la care s-au pretat **indivizi ,vagabonzi,** **căroră li s-a făcut acel proces ? "**

ACCZAU :"Studentii români nu sunt vagabonzi ; **dvs sunteți vagabonzi."**

Landau : "Aceia nu sunt studenți, **sunt vagabonzi"**

Madgearu : "Domnule Rosenberg, **trebuie să protestez împotriva afirmației dumneavoastră că noi am stat impasibili față de agitatori antisemiți ,** și aceasta **numai pentru că agitatorii antisemiți au fost,** ca și alții, **liberi să circule în această țară.**

Să nu uitați însă că, în momentul **când acești agitatori au fost dovediti** că **ațâță la acte de rebeliune , ei au fost prinși și arestați."** (aplauze la PNȚ)

Noi nu putem răspunde de sentințele ce le dă justiția în asemenea cazuri.

Dacă justiția scoate pe cineva din cauză, noi, ca **guvern, nu putem face absolut nimic.**

Justiția dă sentința înaintea căreia noi ne închinăm cu toții.

O dată ce justiția a scos pe cineva din cauză, **nu este drept să aduci acel caz înaintea Parlamentului ,** să ridici **împotriva guvernului acuzații** de tolerare a agitațiilor.

Este o atitudine greșită, credeți-mă.

D-le Fischer, d-ta știi că timp de **10 ani ne-am ridicat**

împotriva tuturor ațâțărilor antisemite ,

și **am veștejit toate acțiunile antisemite,**

care au fost **câteodată organizate** de guverne, alte ori **tolerate** de guverne.[!?!]

Maniu !

" Dta știi bine **seriozitatea** conducătorului fostului guvern sub care s-au întâmplat incidentele , de care dta te sesizezi acum,

cunoști foarte bine seriozitatea cu care în toate acțiunile sale

a rezolvat acest lucru numai în interesul obștesc,

ca să poți să contești dta **buna credință** a șefului guvernului nostru,

sub care s-au petrecut aceste incidente.

Îi cunoașteți cu toții **mentalitatea civilizată și europeană,**

recunoscută nu numai aici în țară, ci și **peste hotare."**

(aplauze prelungite la PNȚ)

"Iertați-mă ,dle Fischer, că **acțiunea d-voastre , a deputaților evrei din Parlamentul nostru, este o acțiune greșită,**

nu numai din p.d.v.al politicii pe care dvs o urmăriți.

D-voastre dezinformați opinia publică ,
care întotdeauna a fost împotriva ațâțării antisemite,
și **o descurajați de la atitudinea pe care a avut-o până astăzi.**

Dacă dvs, legându-vă de incidente trecătoare,
trageți concluzii asupra atitudinii pe care a luat-o guvernul în această chestiune,
mă îndoiesc , dacă veți găsi vreodată ,
nu în Țara Românească , dar în orice țară din lume,
un guvern care să aibă atitudinea pe care am avut-o noi,
în atmosfera în care am guvernat de doi ani.(**aplauze la PNȚ**)
Acesta este adevărul și de aceea durerea d-voastre este mai mare.[...]

Atrag cu toată loialitatea atenția acestei atitudini greșite
și vă declar că , în străinătate , nu ați putut face nici un rău...

T.Fischer : "Nici nu a fost în intenția noastră să facem vreun rău"

Madgearu : "**Repet că sunteți nedrepti**

și vă atrag în același timp atențiunea că
nu în felul acesta veți avea ceva de câștigat.

Eu am fost la Geneva , am luat contact cu cercuri internaționale evrești,
și vă pot spune că **toate știrile false cari s-au trimis peste graniță ,**
nu au impresionat , de oarece trăim în secolul rapidității știrilor și ,
ce e fals, nu mai trăește a doua zi.

Eu fac un apel călduros la dvs. **să renunțați la această atitudine**
și **să aveți lealitatea să recunoașteți** că , cu toate că am guvernat într-o ambianță
economică și politică specială , **am reușit să impunem , prin tact și cu multe**
stăruințe , ordinea în țară.

Cunoașteți pe d.Maniu, fostul președinte de consiliu.

Vă întreb , **cum ați putea dvs. crede că , dacă ar fi fost adevărat ce susțineți ,**
d-sa ar fi putut privi aceste chestiuni cu sînge rece ?" (aplauze la PNȚ) (p. 101)

T.Fischer / nov.'30

▣ **Clubul parlamentar evreesc.**

" D-lor deputați, cred că **și noi, deputații evrei**, ca și ceilalți parlamentari ,
trebuie să fim **purtătorii cuvîntului** opiniei publice din acele cercuri,
pe care le formează **alegătorii noștri.**

Și **dacă noi,** astăzi, **declaram că nu suntem mulțumiți**
cu atitudinea pe care a avut-o guvernul în chestiunea mișcării și a agitațiilor
antisemite , **nu facem altceva , decât reproducem aici** , de la această tribună,
ceea ce este **sentimentul general în cercurile evrești.**

"Iertați-mă , d-le ministru [**Madgearu**] dvs puteți afirma că în atmosfera grea,
în împrejurările politice și economice care au fost , guvernul a încercat să facă tot
posibilul pentru a îmbunătăți situația în această privință ;
dar **dvs erați preocupat de alte lucruri și nu știți toate amănuntele**
care s-au petrecut în agitațiile antisemite.

Căci **noi am făcut demersuri** la timp, noi am făcut tot posibilul pentru a preîntâmpina
evenimentele care au survenit ulterior.

Nu am avut reușită , numai **din cauza unei anumite indolențe** , nu spun
a celor sus puși, probabil însă **din cauza conduitei unor organe subalterne.**
Iar în ce privește **știrile din presa mondială , noi nu avem nici o vină.**

De la această tribună am avut o dată ocazia **să resping aceste acuzațiuni**
a adresa noastră și trebuie să susțin și astăzi , în modul cel mai hotărît ,
că **noi nu avem nimic comun cu acei cari țin să defăimeze țara.**

Noi suntem aici pentru a semnală relele și a lupta ca ele să fie îndreptate
și credem că ne facem o datorie patriotică."[...] (p. 101)

Fischer / nov.'30

▣ **Statutul minorităților > Alba Iulia.**

[LD: perfect adevărat

.Numai că eu consider că a fost bine că PNȚ a abandonat "litera" acelei rezoluții ,
greșala sa fundamentală fiind că niciodată nu a explicat tranșant aceasta.

Dimpotrivă, a persistat în acel enunț...]

" Domnilor deputați ,nu mică a fost **decețiunea** provocată în opinia publică

a minorităților etnice de impresiunea aceea care s-a lăsat ,
că regimul național-tărănesc ar intenționa , prin anumite interpretațiuni meșteșugite ,
să abandoneze concepția aceea nobilă și corespunzătoare cu spiritul vremii ,
care se reoglindesc , limpede ca cristalul , **în mult lăudatele puncte de la Alba Iulia.**

" Această impresiune există și mă tem chiar că ea se va întări în conștiința noastră ,
atunci când se va dezvălui misterul care înconjoară astăzi încă
așa-zisul statut minoritar , despre care s-a făcut pînă acum **multă vorbă** ,
dar încă **nu s-a scos la iveală.**

" **M-aș bucura** foarte mult dacă s-ar dovedi că **această teamă este lipsită de temeii** ,
deoarece **cred că concepțiunea** care stă la baza privitoare la **minorități** ,
din **rezoluția de la Alba Iulia** , constituie, fără îndoială, **un titlu de glorie** nepieritoare
pentru **românismul ardelean** , care în clipa nesfârșitei sale fericiri ,
când a putut decreta liber asupra soartei lui , **nu a uitat să facă mențiune**
și de crezul ei nobil , de care este călăuzit
în contemplarea **politiceii de stat față de celelalte colectivități etnice** ,
conlucuitoare cu el în această țară.

"Și a fost o promisiune neînțoită timp de **10 ani** ,
că **partidul național-tărănesc** consideră ca un **punct esențial al programului său**
de a realiza prevederile amintite , din **rezoluția de la Alba Iulia.**
Această promisiune era o **parte integrantă a capitalului politic** cu care acest partid
a venit la putere.

De aceea cred că **abandonarea concepțiunii politice fundamentale** în chestiune, ar
însemna o **mare pierdere** de capital politic pentru PNT ,
ar fi o pierdere chiar a unuia din **principalele sale rosturi.**" (p. 101)

T.Fischer / nov.'30

▣ "Aparenta" legalitate în regimul PNT.

" Nenumărate sunt **promisiunile neîmplinite și greșelile**
ce s-au comis în cursul acestor **doi ani de cîrmuire a PNT.**

Noi am sperat , și regret că trebuie să constat ,
că și **această spernață s-a dovedit deșartă** ,
că sub **ocărmuirea acestui partid** , în administrația țării se va înlocui **obiceiul**
întrădăcinat de a păstra numai aparența legalității ,
cu o sinceră aplicare a legilor și regulamentelor în spiritul dreptății nepărtiniri. În această
privință nu s-au făcut progrese mari și ,
din mult **promițătorul program al occidentalizării vieții publice** ,
nu s-a realizat **aproape nimic.**"

Virgil Solomon : "Precizați, dle Fischer"

T-Fischer: " Aș putea să enumer **sute și sute de cazuri** când se tinde numai
a păstra **aparența legalității** , numai ca să fie **satisfăcută slova paragrafului** ,
dar intențiunea bună **de a aplica legile cu sinceritate și dreptate** ,
aceasta lipsește. Admit că guvernul , în împrejurările grele
în care a trebuit să guverneze , nu a putut să facă prea mult, dar...[...]" (p. 102)

T.Fischer / nov.'30

▣ Școala

[LD: în acest domeniu, s-a dat lupta surdă, **necîștigată de români**, de a recupera ,
românii maghiarizați , respectiv **desmaghiarizarea evreimii din Transilvania.**
Numai că Fischer deplasează învinuirea asupra regimului românesc,
când în relitate a fost vorba de **rezistența evreilor maghiarofoni ...]**

" **Noi am sperat** de la PNT că printre primele sale acte de guvernare
va fi **restabilirea libertății complete a învățămîntului.**

Cu profund regret **constat că și astăzi** sunt încă în vigoare **dispozițiile reactionare** ,
cari **împiedică pe părinți** în exercerțiul **naturalului lor drept** de a face educațiunea și
instrucțiunea copiilor în orice școli alese de ei.

" Nouă **ni s-au făcut multe promisiuni** , în privința realizării unor deziderate principale pe
tărâmul **învățămîntului evreesc.**

Nu s-a ținut nici o făgăduială , nici cea mai arzătoare , a nevoilor noastre culturale ,
și anume înființarea unei **școli normale evrești de stat**, nu a fost realizată."

[LD: urmează polemica cu ACCuza- lipsită de autentică viziune națională ,
dar și **răsul acela** care a acompaniat toate amenințările , ce se vor preface în **plâns!**]

ACCuza : "Noi desființăm școlile noastre ca să înființăm școli jidănești ?"

T.Fischer: "Școala acesta ne-a fost promisă de d.ministru al Instrucțiunii [Costăchescu] în nenumărate rânduri.[...]N-avem nici o școală care să pregătească instructori pentru școlile noastre elementare."

ACCuza : " Aveți școlile Talmud -Tora care învață pe copii drăciile jidănești (Ilaritate)

Când vom veni noi la putere n-are să mai existe nici una !

(**ilaritate**) Să o știi asta ! **Nu te plînge** de dumnealor , cât vor mai sta acolo , căci după dumnealor **venim noi** (**ilaritate**) și atunci ai să stai de vorbă cu mine

(**ilaritate**)

T.Fischer: "Oricît de credul aș fi, dle profesor Cuza, dar aceasta tot n-o cred ."

(**ilaritate**)

-A.C.Cuza : "Ai s-o vezi "...(p. 102)

T.Fischer / nov.'30

▣ **Modificarea Legii încetățenirii (1924)**

[**LD:** dacă guvernul PNTJ nu era răsturnat , în 1931, poate această lege intra pe rol... se făcea sub alte auspicii, nu ca încercarea lui Goga din 1937...

S-ar fi evitat , astfel... Dar istoria nu se scrie cu "dacă "]

" În privința conținutului Mesajului, **ținem să constatăm cu satisfacție** că cuprinde **anunțarea mult așteptatului proiect pentru modificarea legii de încetățenire din 1924.**

Virgil Madgearu : "Va să zică tot e ceva. "

[.....]

Dacă am ținut să constat această satisfacțiune ,

nu pot să ascund nedumerirea față de lipsa de precizie și de soluții concrete în pasajul **care se referă la minoritățile etnice.** (p. 102)

Fischer / nov.'30

▣ **Legea contra cametei**

ACCuza : "Dar depre **camătă și legea cametei** , ce zici ?" (**ilaritate**)

T.Fischer : " Legea cametei n-o cunosc până acum.Când voi cunoaște conținutul ...

ACCuza : " Dar în principiu ?"

T.Fischer: " **În principiu:da!** Cu toate că **cred**,după cum de altfel și d-nul ministru de finanțe [M.Popovici] a declarat astăzi, că **adevăratul leac contra cametei** este **abundența capitalului** , abundența **mijloacelor de plată** " (p. 102)

T.Fischer / nov.'30

▣ **Concurs necondiționat guvernului !**

[**LD:** în pofida întregul discurs care părea că se îndreaptă spre respingerea Mesajului, în încheiere, T.Fischer revine - poate avertismentele lui Madgearu ?!- și asigură guvernul de sprijin]

" Suntem , dlor deputați, și astăzi ,sub impresia **emoționantelor cuvinte din acest Mesaj**, care evidențiază **datoria patriotică a tuturor** , de a ne uni **forțele și de a contribui la îmbunătățirea situațiunii economice și financiare** atât de îngrijorătoare , în care se zbate țara.

" Conformîndu-se acestei **porunci a ceasului**,

clubul parlamentar evreesc se crede obligat a lăsa să treacă , pentru moment,

pe planul al doilea toate **preocupările speciale** ale grupării reprezentate

printr-însul, și **să-și îndrepte întreaga sa atenție** asupra necesității de

a da guvernului Maiestății Sale , iubitului nostru Suveran Carol al II-lea,

un necondiționat concurs în toate eforturile îndreptate spre rezolvarea greurilor

probleme economice și financiare din prezent . (**aplauze la PNTJ**)

" În legătură cu aceasta , țin de datoria mea să relev, că **onoratul guvern** ,

în contemplarea modalităților privitoare la soluționarea problemelor economiceși

financiare , **nu trebuie să se lase condus decît de logica sobră** ,

și **nici decum** de eventuale **considerente sentimentale** ,

de concepțiunii **romantice** sau chiar de **lozinci demagogice**.

Numai urmînd acest principiu , guvernul va putea să se dovedească capabil să înfrunte toate dificultățile care i se ridică în cale și va putea să-și îndeplinească cu succes

sarcina uriașă pusă pe umerii săi, de a bara din punct de vedere economic și financiar pe făgașul ascensiunii mîntuitoare.

"Clubul parlamentar evreesc declară că e totdeauna gata să pună la dispozițiune întru îndeplinirea acestei misiuni , **modesta sa colaborare** " (aplauze la PNT) (p. 102)
Teodor Fischer /nov.'30

32.) Virgil Solomon (PNT, ardelean, medic , deputat Odorhei) , 29 nov.'30

(DAD,MO, șed.din 29 nov.'30 , p. 106-108)

[LD: discursul integral, xeros; în calculator, dipersat problematic]

Atenție ! Interesant,lucid, echilibrat, original,sincer, liberal,disciplinat manist, cu simpatii vaidiste clare, adaptat României Întregite.]

Solomon / nov.'30

▣ Minoritățile .

Cum au reacționat minoritățile etnice față de regimul de perfectă libertate din țara noastră ?

Solomon / nov.'30

Evreii.

"Ajung la o problemă mai delicată.O voi pune , pentrucă socotesc că trebuie pusă. Vreau să vorbesc despre **minoritatea evreiască**.

Nu pun problema în întregul ei, pentrucă nici **nu poate fi tratată ca un tot întreg."**

"Evreimea din Vechiul Regat s-a amalgamizat , în cea mai mare parte, **cu națiunea română**.

Văd o **presă** - unde influența **elementului evreesc** este cunoscută - **că ne dă lecțiuni de patriotism** și , cîteodată, **și de ortodoxism**.

Socotesc acest lucru o omogenizare , ca o amalgamizare cu neamul nostru.

/ " **Dincolo de Carpați**, se prezintă , însă, un fenomen extrem de interesant.

Plutocrația evreiască din trecut a fost **părtașă la guvernare**,

la fructele guvernării Ardealului.

Încă și astăzi ea încă **sustine** aproape în întregime **politica partidului maghiar**.

Și atunci, **când zioniștii au pornit mișcarea lor**,

cu **oarecare loialitate față de statul român**,

am văzut în urma **presiunii exercitate de cea mai mare parte a evreimii** ,

care era **de cealaltă parte a baricadei**,

că un reprezentant al domniilor lor, **ieri a refuzat** guvernului și acestui Parlament să voteze Adresa de răspuns la mesaj.

" Remarc un lucru și îl subliniez :

n-a existat și încă nici astăzi nu există, dincolo de Carpați,

un singur evreu care să se fi identificat întru totul

cu tendințele și năzuințele noastre .

Și atunci când declar că primind cu brațele deschise pe toți aceia care s-au identificat cu interesele neamului românesc,

trebuie totuși să protestăm,cu toții, **energic, contra tendinței de a se face din problema evreiască, axa politicei românești .**

Și anume,de un timp încoace ,**toate neajunsurile, toate frecările**

între populația românească și cea evreiască,

s-a băgat și s-a pus în sarcina și în răspunderea guvernului.

Și am avut de suportat ca cea mai reprezentativă persoană a epocii eroice a neamului nostru ,**d.Vaida, să fie atăcată în modul cel mai sălbatec.**

Anghel Demetrescu (PNT) : "Dați prea multă importanță acestei chestiuni."

II Mirescu (PSD "Spunea d.Cuza că-și face adepți din dvs, vedeți că a reușit"

Virg.Solomon: "Eu trebuie să spun acest lucruri, pentrucă este bine să fie subliniat"

Anghel Demetrescu: "Nu este politic!"

Solomon :"În sfîrșit, să trecem peste atacurile domniilor lor... (p. 108)

VirgilSolomon / nov.'30

33.) I.Nicolau (PNT-tineret,deputat de Bacău, avocat), discurs la mesaj, 3 dec.'30

(DAD, MO, 12, ședința din 12 dec.'30, p. 158-162)

[LD: discurs integral xerox.În calculator,dipersat problematic.

Vorbește după discursul fulminant al lui Gafencu (politică externă),
mărturisindu-și lipsa de experiență , datorată vârstei și pregătirii ...
Pe mine mă interesează opiniile lui,tocmai pentru că nu este un "consacrat" ,]
Nicolau / dec.'30

▣ Evreii

/ El nu poate recunoaște , în conștiința lui de român,
că grupul parlamentar evreu are vreo rațiune de a fi, din p.d.v. politic.

"Noi, în **Vechiul Regat**, am avut **evrei pămînteni**.

Ei au avut o organizație: "**Uniunea Evreilor Pămînteni** "

care **n-a slujit** la creierea unui **partid evreesc aparte**,
ci în cele mai multe cazuri, **a servit ca trambulină politică** pentru
diferite partide politice în lupta cu adversarii lor.

/ În afară de acest aspect formal, această organizație a evreilor pămînteni,
nu-și avea rațiunea de a fi, și mai ales nu-și are rațiune astăzi,

întrucît evreii noștri din Vechiul Regat fac parte din populația țării noastre,
fiind de sute de ani pe teritoriul acestei țări, iar în timpul războiului au rămas alături de noi, au suferit și și-au făcut datoria de conștiință."

După opinia sa, și evreii dinainte, și evreii care au venit după unire ,

"nu pot fi corp aparte de națiunea română" și de aceea ,

"nici n-au rațiune de a face o politică aparte de națiunea română" .(p. 158)

I.Nicolau / dec.'30

34.) A.C.Cuza (LANC, deputat de Roman, alegeri parțiale) ,

discurs la mesaj, 13 dec.'30

(DAD, MO.20, ședința din 13 dec.'30, p. 297-310)

[LD: discurs integral xeroxat; introdus total în computer , dispersat problematic.

Sublinieri,paranteze, supratitluri, colorări, îmi aparțin

Poate fi considerat **mesajul lui "testamentar"**, **total**.

Evreii -constituie **ținta** predilectă;

Antisemitism istoric,rasist, religios,naționalist, politic, cultural, economic, psihic-obsesiv . Articulat doctrinar, enunțat dar nu argumentat.

Toate problemele,abordate **de la** , **prin** sau ajungînd **la evrei**.

Exponent (?) sau **inspirator** (?) **al clișeeilor**

care alcătuiau substratul ideologic al antisemitismului românesc.

Vorbește peste 4 ore; ședința ține cca 7 ore, pentru că este întrerupt,apostrof,contrat,

încât poate constitui și o mostră de felul cum **el** ("bătrînul obsedat")

și **curentul cuzist** ("boală de tinerețe", fenomen "haotic" marginal, necaracteristic)erau
tratate , în epocă , de politicieni.]

Vezi selecție exhaustivă **la Antisemitism**

Vezi discurs integral ,și context, **la LANC-Cuza**

Aici extrag doar câteva intervenții ale **parlamentarilor evrei**

[...][...][...]

Cuza / dec.'30

▣ Discursul parlamentar

[LD: **evreii din România**, nu admiteau,nu considerau, nu simțeau, nici în epocă, nici mai
târziu, că ar fi avut **vreo vinovăție** în declanșarea reacției de respingere, de antisemitism.

La fel ca antisemitismul popular- vulgar românesc ,

și **reacțiile lor erau pur afective , injurioase, interjecții și clișee**.

Episodul relatat, poate fi o mostră : de ce țin evreii cu orice preț să-l provoace,

indiferent de ce spune ? de ce au un ton total lipsit de deferență , față de vîrsta,

profesia și prestigiul său parlamentar ?]

Cuza : " Realitatea trebuie să fie arătată în toată claritatea ei.

Discursul se adresează **sentimentului** , discursul **mărește sau micșorează proporția
personalității**.[...] cînd zic discurs, mă raportez la discursurile d-voastră.[...]

Ce este un discurs ? Să-l definim.

Un discurs este haina de sărbătoare a cuvîntului inspirat ...

M.Landau (club parlam.evrees) : " **Pe cine ai plagiat ?" [!!!]**

[-----]

-Cuza : Obiectiv vorbind, eu nu găsesc în această Cameră decât **o singură personalitate capabilă să țină un discurs**, și acea personalitate este **d.profesor Nicolae Iorga."** (aplauze la PNT)

Solomon Rosenberg : "Te pui bine cu toată lumea ; întâi cu d.raportor, și acum cu d.profesor Iorga."

-ACCuza : "Jidanii nu intră în calculele mele , când este vorba de discurs . (mare ilaritate)

Rosenberg : "Critici și spui numai minciuni. "

ACCuza : "Dle președinte, **puneți-mă vă rog la adăpostul întreruperilor lui Rosenberg**,din fundul sălii .**Prostiile acestea eu nu le ascult"** (p. 299)

[-----]

Cuza / dec.'30

▣ **L.A.N.C. în sistemul de partide.**

[Argumentele lui sunt pitorești, dar pe clișeu negativ și ironie :**ce nu face Liga**, spre deosebire de partide .Pot fi plasate , mai curând la moravuri politice decât la doctrină.

Leagă cu argumentele lui , în momentul când LANC va deveni Partidul Naționalist Creștin.Intervențiile deputaților evrei îl deturneză de la subiect .

Va reuși, totuși, să-și epuizeze discursul, pe parcursul celor peste 7 ore .]

M.Landau : "Dle Andrei, a dvs [operă] nu e plagiată"

Cuza : "Aceasta este **opera jidanilor** cari amestecă chestii pe care nu le pot discuta aici, dar asupra cărora sunt gata să revin."

M.Landau : "S-au discutat la judecată "

Cuza : " **Jidanii** nu au nici un cuvânt în capitolul acesta.**Să tacă, să fie liniștiți pentru că dacă li se va întâmpla ceva , nu va fi din vina mea.**

Să nu vă obrăznicii față de mine , care reprezintă un puternic curent în țară.

Să stați liniștiți acolo, și să ascultați "

Landau : "Dar ați amenințat"

Cuza : "Nu, n-am amenințat, dar să știi că **răspunzi cu pielea d-tale de atitudinea d-tale îndrăzneată"**

Landau : "**Îți iert vârsta înaintată "**

[-----]

Cuza / dec.'30

▣ **Jidanii și partidele politice**

- **Cuza** : Astfel fiind, LANC are pretenția să se impună. La întrebarea retorică , cum se vor impune ? - având în vedere că

toate partidele aveau "sprijinul economic al jidanilor" ...

Solomon Rosenberg : "Dar **Constituția** o recunoașteți?"

Cuza : "Nu stau de vorbă cu jidanii. " (ilaritate)

D.Manu (vice-președ) : roagă pe Rosenberg să nu mai întrerupă.

[-----]

Cuza /

▣ **PNL - jidanii**

[LD: doamne! Ce beție de cuvinte, ce răutate bolnăvicioasă poate provoca o obsesie la acest bătrîn antisemit! Dar și ce iresponsabilitate a parlamentarilor, care se distrază copios pentru că cel atăcat era PNL!

Ce "pregătire" pentru atmosfera antisemită și , indirect, antiromânească , de mai târziu.]

[...][...][...]

" Iată însă că d.Duca, oricât vi se pare de curios, d.**Duca nu este om politic român [!!!]**

[...] **este o sinteză de jidani multiformi :**" (mare ilaritate)

Bercovici -senior, de la Banca Națională și cu **Marmorosch -Blank** face politica și cu **Bercovici-Junior** , face redacția ziarului "Viitorul"

,organul partidului.Cu **Roisental** , face politica externă. (ilaritate)

Da, d-lor, face politica externă, dar face și politica internă de anume speță ,și vom discuta imediat această chestiune de o gravitate excepțională."

Cu **Streitmann** și cu **Blumenfeld** își pregătește **discursurile** ,
ei îl inspiră . (**ilaritate**) Să nu credeți dvs că vorbește de la sine;
nu d-lor , **vorbește din Testamentul Vechi** . (**ilaritate**)

Iar cu **Filderman** de la UER **face alegeri.**"

"Iată de ce am spus că d.**IGDuca nu este om politic român** ,
ci **o sinteză de jidani multiformi** "(p. 303)

[-----]

Cuza / dec.'30

II. Problema evreească

"Iată **o problemă de care nu se ocupă nimeni.**

Trăim în mijlocul acestei probleme, nația română se frământă, se zbate,
așteaptă o dezlegare oarecare, **întreaga studențime se mișcă în direcția aceasta.**

Nimic. **Nu spune nimeni nimic.**

Nu a venit niciun orator la această tribună să spună
că **există o problemă jidănească.**

Ați auzit pe cineva ? [-----]

Cuza : " Dacă ați avea și d-voastră ceva de zis ! [...]

Este penibil să veniți cu **chițibușurile dvs lamentabile.** [...]

Lăsați-mă să spun lucrurile liniștit, și ,dacă aveți ceva de spus,

aveți această tribună , aveți toată presa,

toate ziarele jidovești, toate întrunirile publice, ca să dărâmați ce spun eu."

ACCuza / dec.'30

▣ **Problema antisemită**

...În legătură cu mișcările studențești, **s-a susținut ieri aici teoria** cum că
studentii nu se mișcă pentru apărarea drepturilor lor naționale ,
ci sunt anumite **elemente rele** care primesc o directivă.

Iar d.**Vlad Dimitriu** de la Galați, își manifestă apoi **păreră**

că nu există o problemă antisemită :

< Dacă am închide într-o casă pe **d.Landau** ,cu acei pe care îi reprezintă,
și pe **d.ACCuza** , cu partizanii săi,

ca **să se răfuiască între ei, s-ar termina o dată și cu povestea asta.** >

[-----]

Dar pentru ce nu există ? Nu o spune.

nu sunt antisemiți cu toții,

ci sunt cîtiva - cum să le spunem ? **-elemente inferioare**

care se amestecă printre studenți.

Emil Fagure : " **D.Iorga a declarat acest lucru.**"

[-----.]

Cuza / dec.'30

▣ **10 decembrie : Ziua "numerus clausus"**

" Dlor deputați , iată un fapt :

în toți anii, de la 1922 pînă astăzi, **studentii serbează ziua de 10 decembrie.**

Ce înseamnă aceasă zi ? Înseamnă **ziua lui numerus clausus**

Ce înseamnă numerus clausus ?

Înseamnă **cererea întregii studențimi românești**

ca jidanii să fie eliminați din diferitele ramuri de activități,

până la **limita proporției numărului total al populației** [**LD: 4,4% , în 1930**]

[-----]

Cuza : " Prin urmare, **"numerus clausus"**

înseamnă **reducerea numărului jidanilor** în diverse ramuri de activitate . [...]

În ziua de **10 decembrie** toți studenții serbează **antisemitismul național."**

Emil Fagure :"**Este inexact.O spune chiar d.prof.Iorga** "

Cuza : "**Știu că vrei să bagi intrigi între mine și d.Iorga,**

aceasta este **opera jidanilor de la Iuda** [**trădarea lui Hristos !**] și până astăzi. "

[-----.]

Cuza/ dec.'30

▣ **Hitler : antisemitism revizionism**

[**LD: atenție!** Este evident că **hitlerismul a fost revizionist**

; evident, că **a fost și antisemit** .

Dar tot așa de adevărat este că adversarii lui Cuza (**Madgearu, Ralea, Fagure**) , au făcut o presiune pur emoțională , pentru a-l combate pe Cuza !

În polemica declanșată s-au făcut premoniții , care se vor adevăra în anii ce vor urma.]

[-----]

Ralea : "Dta ești raliat cu revizionistii de la Budapesta "

Cuza : "E regretabil că **un preot creștin** aici a luat , în modul cum a luat , folosindu-se de **o simplă intrigă a jidanilor.**" (**întreruperi la PNT**)

Fagure : "Acum **înțelegem de ce sunteți împotriva Ligii Națiunilor : sunteți pentru revizuirea tratatelor**"

[-----]

Madgearu : " **Vorbește de România.Nu vrem să mai auzim numele lui Hitler** în acest Parlament.Vorbește de România" (**aplauze prelungite, bravo, la PNT**)

Fagure : "Acestea sunt apologiile care le face d-lui , de zeci de ani, **apologia anarhiei !"**

Cuza : " **Taci jidane** , că n-ai nici un cuvânt în chestia aceasta! "

Fagure : "**Faci apologia anarhiei!**"

Cuza : "**Să taci!** "

Fagure : "Totdeauna **ai fost un anarhic !** (**zgomot, întreruperi**)

Aceasta este doctrina d-tale ! Taci d-ta! "

Cuza : " **Taci din gură , altfel ai s-o pățești.** Ți-o spun eu . (**zgomot, întreruperi**)**Fii cuminte acolo.Țineți perciunii în ordine "** (**zgomot, întreruperi**)

[-----]

Cuza / dec.'30

▣ **Antisemitismele moderne .**

Antisemitismul există în Franța, unde , acum de curînd, a reapărut " **La libre parole**" a lui **Drumont**.

Antisemitismul există în Germania, ca o mișcare socială și științifică puternică.

Există în Elveția cu publicații numeroase, dintre care vă aduc la cunoștină numai ziarul " **Schweizerbadener** ", stindardul elvețian .

Antisemitismul există , ca preocupare intensă, **în Grecia.**

Antisemitismul există , ca mișcare,și **în Bulgaria** vecină, condusă de cei mai aleși reprezentanți ai poporului bulgar."

Solomon Rosenberg : " **În Balcani, evreii ocupă demnitățile cele mai înalte în stat.** Ceea ce spuneți dvs. sunt numai neadevăruri."

[-----]

Cuza / dec.'30

▣ **Antisemitism românesc.**

"D-lor , la noi a mai fost încă cineva , în afară de dvs., în afară de savanții cari sunteți dvs., **a fost unul Vasile Conta , desigur un prost față de dvs.**

Se înțelege, **nu se poate compara Vasile Conta** cu Virgil Madgearu, cu Ralea sau cu Andrei. (**Ilaritate**)

Vasile Conta era dar un prost. Acesta a spus :

<Noi, dacă nu vom lupta împotriva elementului evreesc, vom pieri ca nație.>

Când un om de **valoarea intelectuală a lui Vasile Conta** , recunoscut ca autoritate filozofică în Europa de pe vremea aceea, ca și astăzi, spune asemenea cuvinte pentru poporul său, **trebuie să fie ceva în dosul cuvintelor acestui om."**

Solomon Rosenberg : "**Este chestiune de stomac !"** [LD : **hodoronc-tronc !**]

Cuza : " **Îndrăznești , jidane, să spui că este chestiune de stomac ?**" (**întreruperi, vociferări**)

Ralea : "Dle președinte, **vă rog să-l chemați la ordine**"

Cuza : " Pe dta , ca român , să te cheme la ordine , pentrucă nu protestezi când ți se spune despre Vasile Conta , profesor la Universitatea din Iași, că la dânsul a fost chestiune de stomac "**Rosenberg** " Eu am spus că **chestiunea d-tale este chestiune de stomac "**

Cuza : " **Să taci , jidane !"** (**zgomot, întreruperi**)

[-----]

" Dar, d-lor deputați, dacă cel puțin , după această **perspectivă a vânzării României** -

căci este vorba de vânzarea ei - am putea să spunem că s-a făcut fericirea nației românești. Nici atâta nu se face. Am avea atunci **o țară stăpînită de bancherii jidani , cu experți și cu conducători străini în toate părțile , iar elementul românesc redus la starea de iloție , de robie către capitalul jidănesc internațional.**" (p. 316)
-Landau :"Măcar dacă ar fi și capitalul acela străin "
ACCuza / 13 dec.'30

35.) A.C.Cuza (LANC) , continuarea discursului la mesaj, 15 dec.'30

Memoriul LANC , către Carol, din 20 sept.'30
(DAD, MO.20, ședința din 15 dec.'30, p.326-341)

[LD: **Camera era exasperată.** Cuza jubilează ,este glumeț,este provocator, se simte sigur pe el, cu aluzii cînd ironice, cînd acide, cînd șantajiste.
Motivele pentru care Camera rabdă : poate nădejdea că va critica mai ales PNL, sau dorința de a avea o "voce opozantă" , sau propriile turburări din PNTJ,sau absența ardelenilor de marcă ,sau gîndul că va exista o "voce antisemită" tranșantă ;
Eu cred că mai degrabă **este o sugestie regală** : citirea **Memoriului LANC** (20 sept.'30) în parlament , ca un sondaj , pentru a vedea reacția partidelor ,
Carol fiind interesat în anihilarea **regimului guvernării prin partide**, și **creșterea puterilor regale**. În pofida apelului lui Madgearu și al altora , de a nu i se mai îngădui să blocheze lucrările
lui Cuza i se dă cuvîntul în continuare.]

ACCuza / dec.'30

▀ Pedagogie antisemită.

" **Colegi universitari** cari se amestecă în această problemă **fără nici o cunoștință**, cu o **ignoranță condamnabilă**, supărătoare, întristătoare " ;

" **Vasile Conta**, un cugetător adevărat , profesor și el al Universității din Iași, care, în **Camera de revizuire**, chiar de la această tribună, **s-a pronunțat** cu toată hotărîrea **contra revizuirii art.7 din Constituție**, cerînd **excluderea jidanilor de la împămîntenire**.

Atunci, în ședința Adunării deputaților de la **4 septembrie 1879** , **Vasile Conta** a zis : <Noi, dacă nu vom lupta contra elementului jidovesc, vom pieri ca națiune .> "

"Acum vin dumnealor [**Ralea, Andrei**] , **profesori universitari din Iași**, și **consideră problema** aceasta **ca și cum nu știu și nu-și dau seama** , nu de adevărul cuvîntelor lui Conta, căci s-ar putea ca Vasile Conta să fi fost în eroare, dar **de faptele care au crescut de atunci**, și cari **demonstrează adevărul** celor susținute de Vasile Conta și de noi ."

De aceea a explicat el problema : că a apărut de cînd sunt jidanii ; că ei au fost tot timpul în conflict cu poporele ; că sunt o nație neasimilabilă ; că sunt o rasă deosebită ; că au o religie specială ; că sunt stat în stat ; că ă trăesc parazitari .

A explicat și antisemitismul : că este o reacție organică ; că manifestațiile antisemite sunt firești ; că el le constată ca un doctor , ca niște " friguri" ...

Costache Leanca (sterist) : "**Nu numai constatați, ci propagați asasinatul** "

Cuza : "Mai întîi, cine întrerupe ? **Să nu fie jidan, că nu-i răspund !**" (**ilaritate**)

Voci PNTJ : "**Leanca !**"

Cuza : " Ce spune Leanca, **nu contează !** " (p. 327)

Cuza / dec.'30

II. Problema evreiască și partidele.

" Eu mi-am pus întrebarea :

pot partidele să rezolve problema jidovească? Nu !

De ce nu ? Pentru că, în principiu, ele se prezintă cu asemenea **elemente** , care **nu înțeleg nimic** , sunt de **o prostie nemărginită** ; și apoi, nu pot partidele să rezolve această problemă pentrucă **sunt amestecați cu jidanii în toate afacerile.**

Apoi , dlor , cum să contribuie la rezolvarea problemei
acei care sunt amestecați în diferite întreprinderi,
de unde iau sute de mii de lei, împreună cu jidanii ? Nu se poate.

De pildă , sunt în legătură cu **Ausschnitt** , și împart împreună beneficiile
diferitelor întreprinderi ! D.ministru **Madgearu cunoaște pe Ausschnitt** ,
cunoaște **și afacerile lui " (ilaritate) Și noi le cunoaștem."**

Madgearu : "Cari afaceri ? [...] Mai rămâne să ne demonstrezi că rezolvi d-ta problema. "

Cuza : " **Desigur că o rezolv**, și am să ți-o demonstrez chiar astăzi " (p. 327)

[-----]

Cuza / dec.'30

IV. Problema economică și partidele.

[Rezumă iar problema economică , criza economică ; capitalul jidănesc; cele 3 teze ale
lui; industria parazitara; adaugă câteva exemple.]

"Partidele nu pot rezolva această problemă

pentru că ele **sunt stăpinite de o himeră : himera capitalului străin.**[...]

Partidele ajung la **vestitul plan Schopkess**, care prevede, nimic mai puțin,

decît vânzarea României."

Industria "românească" din circumscripția Iași :

**Nathan Wachtel, Strul Aron, frații Solomon, catz Weissmann, Forster,
Lorentz, Leon Brill, Schwam, Finzerhut, Leibovici, Ițic Mandelsohn, Gold, etc.**

"Toată industria noastră aproape că este jidănească "

Pamfil Șeicaru : "De vină este partidul liberal "

Cuza : " Evident că este , în primul rând Partidul liberal.

Dar cu concursul tuturor partidelor **a ajuns jidănimea stăpînă pe toată industria
și comerțul țării**, prin înlăturarea elementului românesc,
cu tantiemele pe care **reprezentanții partidelor** le iau de la aceste **industrii și
bănci**,căci **conducătorii partidelor** nu trăesc decît din tantiemele din **afacerile
jidaniilor."**

A venit un jidan **Iacobi**, din America - cînd jidanul vine din America e mult
mai obraznic decît jidanul care nu a fost încă în America ! -

Întâi a dat faliment și trebuie să plece , dar după ce a expirat termenul

urmăririi s-a reântors , **a atras niște doctori români cinstiți**

și a făcut o **fabrică de ghiată**, care a dat și ea faliment...

"Dar oare **sunt capabili jidanii să producă vreodată ceva?" (ilaritate)**

Din capul unui jidan nu pot să iasă decît drăcii ,

ei n-au produs niciodată nimic. Dar ce zice Francois Quesnay ? ...

[**LD : atenție ! acesta este "creștinismul" ortodox ?**

-preot D.Manu : "Și pe **apostolul Pavel** îl insultă că a fost **jidan "**

-Cuza : " De aceea a **sucit învățătura lui Isus Hristos.**

Este o mare problemă aceasta cu Pavel

Pavel nu l-a înțeles pe Isus Hristos, și sființia ta , care mergi după

Pavel, nici sființa ta nu-l înțelegi pe Hristos " [!!!] (p. 329)

[-----]

Cuza / dec.'30

▫ Industria parazitara și partidele

" [...] cînd **produsele agricole** se vînd la **prețuri atît de scăzute**,
produsele **industriale** se vînd la **prețuri exagerate.**" [-----]

Cuza : "Lasă că **facem noi economie politică**, numai să **ni se dea puterea în mînă**, și
vom face altă economie politică , decît aceea pe care ați făcut-o dvs.ca să ne ruinați

Noi nu înțelegem acea economie politică

grație căreia **țaranul român se ruinează**,iar **jidanii se îmbogățesc.**

Economia noastră politică va avea ca rezultat **ca românul să se îmbogățească**

în țara lui,iar **jidantul să plece de aici ."**

În fruntea **trustului zahărului** este **Tancred Constantinescu** care este

"paravanul jidaniilor" .Mai sunt și **G.Cipăianu, Zisu , Bistrițeanu ,**

după care urmează jidănimea : Oscar Kaufmann,

Pincas Schlesinger,Iosipovici Lechner,

Penok,Rotfeld,Abramovici, Blumenfeld, Iosef Mailat,

Mauriciu Domony, etc etc.

"Pentru aceasta trebuie noi să ne sacrificăm ? Pentru ca trântorii aceia să realizeze

beneficii ? **E monstruos și o rușine pentru guvernele partidelor** ,
căci ele au lăsat țara să ajungă în halul acesta ."(p.330)

[-----]
Cuza / dec.'30

▣ **Memoriul LANC, 20 sept.'30**

[LD : Sublinierile, colorarea, parantezele, îmi aparțin
Indiferent de vulnerabilitatea unor opinii cuziste, este fără îndoială ,
un document serios, coerent, argumentat , care - cred eu -
va fi inspirat **tendențele și tentațiile finărilor rege Carol**,
multe din tezele lui Cuza găsindu-și aplicări **în regimul instaurat el în 1938**]

▣ **Criza regimului**

[-----]

/ " **Criză de naționalitate**: Străinii, **paraziți de alt sînge**,
întrecînd religia le interzice anume orice asimilare ,
s-au stabilit în mare număr **pe pămîntul țării** , ocupînd mai cu seamă **orașele românești** , pe care le-au desnaționalizat , și formînd **adevărate colonii**
împotriva textului **Constituției** care zice :
< Art.3. **Teritoriul României nu se poate coloniza cu populațiuni de gîntă străină.**>
Această **gîntă străină**, așezată în prea mare număr la noi,
amenință cultura nației românești și o strîmtorează în toate privințele.
Străinii aceștia **nu produc nimic**, dar **consumă**, trăind prin speculă,
din aceeași muncă ea singură producătoare , a țaranilor români.
Grînele produse de dînșii , care altădată se exportau,
servesc acum consumației interne,
a **poporației neproducătoare străine**, prea numeroasă.

[-----.]

Retro: ACCuza -previziuni și operă.

[**LD: ACCuza evocă lupta sa consecventă împotriva guvernării directe prin partide.**]

▣ **Memoriul LANC / sept.'30**

▣ **LANC**

[**LD** **Atenție ! substratul antisemit al tuturor țintelor lui ideologice:**
fie constituționale, fie de partid, fie față de tratatele de pace.
Nu-i poate fi contestată consecvența
De asemenea, există **nuanța de legalitate, constituționalism, parlamentarism,**
care o va deosebi de **mișcarea legionară.**]
/ " **La 1923**, în momentul chiar al dezbaterii **Constituției -Noui**,
impuse României prin tratatele internaționale ,
cu **darea de drepturi tuturor străinilor**, fără deosebire,
prin **desființarea articolului 7ocrotitor**, din vechea Constituție de la 1879,
am înființat **Liga Apărării Naționale Creștine** ,
declarînd de la început că < **Liga nu este partid, nu voințe să fie partid,**
nu va fi niciodată partid >, și apelînd astfel , iarăși, de-a dreptul la conștiința nației
românești, pe baza unei **doctrine științifice** lămurite și a unui **program amănunțit**
rezumat în cuvintele : **Hristos, Regele, Națiunea "**
("Călăuza bunilor români", Iași, 1923.)

[-----]

▣ **Ce fac partidele ?**

"**În loc să dea satisfacție** intereselor primejduite,
în deosebi de **străinii paraziți ai nației românești**,
partidele, incapabile să rezolve problema națională românească,
din cauza **asocierii lor cu jidanii**,
prigonesc mișcarea națională , legală, a **LANC** ,care luptă pentru
"Hristos, Regele ,Națiunea, considerînd-o ca **mișcare subversivă** ,
punînd-o pe aceeași linie cu acțiunea comunistă, străină ,
care luptă vădit contra lui Hristos, contra Regelui, contra Națiunii ! "

"Această < politică > a partidelor este încă o dovadă a neprevederii și **incapacității lor de guvernare**, împinge mulțimea la revoltă , prin distrugerea speranțelor și a încrederii sale de dreptate."

[.....]

Cuza / 15 dec.'30

▫ **Sucesiunea la guvernare .**

Voce : "Ați uitat pe dr.Lupu!"

Cuza : " D.Dr.Lupu e o **figură distinsă, dar flotantă.(ilaritate)**

Nu știm ce reprezintă dr.Lupu!"

Lupu :"Eu reprezint **bunul simț comun**"

-Cuza :"Bunul simț comun cere **să lupti împotriva jidanilor;dta lupti ?(ilaritate)**

Aici nu mai răspunzi **(ilaritate)**

Lupu : "Dacă mi-ai dovedi că **în clasele exploatoare**

există numai **ovrei, aș fi alături de d-ta.**

Știu că **sunt tot atât de mulți creștini , cât și ovrei, printre exploatatori,**

cum însăși argumentele d-tale dovedesc, **că evreii,**

fără sprijinul partidelor politice și al oamenilor politici vârați în diferite

bănci, **n-ar face nimic,** dați-mi voie să **nu le fac această imensă onoare**

ca să socotesc că o minoritate în această nație a noastră ,așa de bine dotată,

care are calități pe care le-ai apreciat , **că acea minoritate ne-ar putea guverna**

pe noi. Și dacă nu, **relele sunt din cauza noastră, iar nu din cauza lor."**

Cuza : " Mă mulțumesc cu această declarațiune.[...]

Am însă multe rezerve în privința d-tale" [.....]

ACCuza / 15dec.'30

36.) C.Gongopol (ziarist independent) , discurs la mesaj, 15 dec.'30

(DAD, MO. 21, ședința din 15 dec.'30, p. 343-346)

[LD : ia cuvîntul după lungul discurs al lui ACCuza, în cadrul căruia a avut tentativa unor intervenții, dar nu a putut ! Lipsă text de început.

Este printre puținii parlamentari care găsește cuvinte de îmbărbătare

către național-tărăniști, dînd dovadă de bun simț,demnitate , credință și luciditate ;

chiar dacă, ulterior,realitățile i-au infirmat unele judecăți ;]

Gongopol / dec.'30

▫ **ACCuza / curentul antisemit . Vezi pe larg și context [la Antisemitism](#)**

" [...] **acelei erori sociale** care ați rămas și acum cu **o constanță** care , poate , pentru dvs.este un elogiu, dar **care amintește** uneori **epigrama** asupra acelor care **nu se schimbă niciodată.**

Dvs. ați vrut să susțineți aci teoria responsabilității,

care ar lipsi actualului regim politic,

reușind a face numai o manifestare a ireproșabilului , [???

de care **tara nu poate avea nevoie niciodată.**

Evident, vă regăsesc și vă admir. A, nu intelectualmente,

ci ca **un exemplar de o fiziologie admirabilă...**[.....]

...în stare de **o atare rezistență la vîrsta d-voastră,** înaintată,

și pe care vă o doresc cît mai lungă, ca la sfîrșitul ei

să ajungeți a vedea eroarea în care ați stăruit.

Și vreau să trăesc și eu spre a vă vedea sfîrșind, așa cum **fatal veți sfîrși."** [???

[.....]

Gongopol/ dec.'30

▫ **Cuzismul**

C.Gongopol : " **Tratatul de la Versailles este < operă jidănească.>**

Dar **pe baza acestui tratat stăm cu toții** , și pe niște temelii admirabile,

căci **stăm în numele celor 8 milioane de morți de pretutindeni,**

reprezentînd **o solidaritate** care trece **peste toate națiile, și peste toate rasele.**

Căci **au murit și mulți evrei, d-le Cuza**, pe când alții făceau teorii contra lor, la o vârstă când aveau datoria sufletească să fie ceva mai onești și ceva mai sinceri"

Landau : "Cum a făcut războiul , copilul d-tale, d-le Cuza ?"

Cuza : " Nu amesteca dta persoane străine în discuție.

Aceasta este îndrăzneală jidănească"

Gongopol : " Deci, dle Cuza, **îmi pare foarte rău de toată atitudinea d-voastră.** Și ca să nu mai continui , **într-o ordine de idei care jignește sentimentul general,** o să-mi îngăduiți să **fac și eu o profetie,** pe temeiul discursului de astăzi , în care **ați ofensat conștiința națională întregă și n-ați cules decât adeziunea aceloră [a fost public cuzist !]** care **s-au grăbit a pleca de pe scaune și din tribune , când au bănuț că vine replica. "** (aplauze la PNȚ)

[.....]

Gongopol :

▣ **ACCuza-**

/ "Hitler, la adăpștul acestei **cruci încîrligate** , pune în valoare **instinctele cele mai josnice ale poporului german ."** [....]

/ "**Ați avut un partid** de care a trebuit să vă separați [PND-Iorga] , și sunteți în **căutarea celui de-al doilea pion."** [LD: va fi :Goga !]

[.....]

Gongopol / 15 dec.'30

37.) Emil Fagure (ziarist ind., evreu,pe lista PNȚ),

discurs la mesaj, 16 dec.'30

(DAD, MO. 22, ședința din 16 dec.'30, p. 348-353)

[LD: text integral xeroxat.Sublinierile, colorarea, parantezele îmi aparțin.

Gazetar din generația războiului, admirator al lui Take Ionescu, coleg cu GGMironescu, tip de evreu regățean patriot, care înțelege problema evreească mai nuanțat ; sincer îngrijorat de securitatea hotarelor ; încearcă să-l înduplece pe Cuza, sentimental, privind nedreptatea pe care o face evreilor ;]

Fagure / 16 dec.'30

▣ **Politică externă (Vezi pe larg la Politică externă)**

"[...] este o chestiune în **politica noastră generală** asupra căreia, **până astăzi, nu au fost divergențe nici între partide, nici între personalități politice:** este chestiunea **politicii noastre externe.**

Cu toate luptele noastre atât de acerbe, această chestiune **a fost scoasă,** spre norocirea noastră , **din vârtejul patimilor,** și din opozițiuni, de la programele partidelor de la partid la partid, [...] politica externă a României **este politica națională ,** așa cum a caracterizat-o , cu un cuvînt foarte fericit Take Ionescu , în timpul luptelor naționale,< **politica instinctului național. >** Nu trece prin mintea nimănuși să facă o altă politică externă decât aceea pe care o are România."

"În privința tratatelor , **nu există om** în partidele politice care , **până astăzi, [!!!] să fi enunțat o altă părere ,** decât aceea care tratează în **programele tuturor partidelor ,**ca și în **toate Mesagiile Tronului ,** de la război încoace." (p. 348-349)
[.....]

▣ **Dialog**

ACCuza : "N-ai înțeles ce vreau.Jidanii nu au specialitatea înțelegerii lucrurilor superioare.Sunt buni numai de chițibușuri.

Fagure : " **Superioritățile dvs intelectuale** s-au manifestat vreme de **10 ani** la Universitatea din Iași și rezultatele lor s-au văzut :

toate guvernele au trebuit să stea cu jandarmii în stradă ca să oprească efectele superiorității d-tale " (aplauze la PNȚ)

Cuza : "Acesta este meritul meu , că am trezit conștiința țării asupra pericolului jidănesc."

Fagure : " [...]De ce vrea d.Cuza să ne strice cu Franța ?"

Cuza : "Aceasta nu este de competența d-tale" (**ilaritate**) (p. 349)

[.....]

Fagure / dec.'30

▣ **Evreii** .

[LD : atenție ce mărturisire !]

" Dle Cuza, **cu toate ironiile d-tale** ,când vorbesc de la această tribună , pot să spun un lucru : **eu, care m-am născut din părinți evrei și iau asupra-mi batjocura pe care d-ta vrei să ne-o faci din aceasta** - în școală **am fost alături de o generație care nu cunoștea lupta confesională** . Eu am avut **colegi pe Gheorghe Mironescu, pe Petre Bogdan** de la Universitatea din Iași, **pe Albu**, magistrat la Vaslui, dar **între noi niciodată n-au existat discuțiuni pe chestiuni confesionale** . Am crescut în această **atmosferă de pace** .

/ E drept, **au venit după aceea o serie de măsuri** care poate că

au schimbat sufletul tineretului evreesc .

măsuri care, **eu ca evreu, o spun aici** ,

au existat în toate țările luate din anumite necesități ,

la un moment dat, în contra cărora principial, **s-a protestat** ,

dar s-a simțit nevoia să se ia anumite măsuri ,

cum a fost aceea **ca să nu se permită să intre în școli toți școlarii evrei** .

Aceasta a produs **un fel de răceală în suflete**

și **a dat naștere unei alte stări sufletești la tineret** .

Noi am rămas însă cu **aceeași prietenie** , **bazată pe cultură** ,

pe colegialitatea pe care am avut-o în timpul tinereții .

Timp de **30 de ani cît am stat la meseria mea**, unde **sunt și astăzi**,

am stat în mijlocul **colegilor mei români** ,

fără a avea **niciodată motiv să mă plîng** .

Pardos :**Și ți-ai făcut și datoria către țară "**

Fagure :**" Dacă mi-am făcut datoria sau nu, să o judece alții.**

Nu eu sunt chemat să spun asta ."

Pardos :**" O spunem noi, care te judecăm"**

Fagure :**" Prin meseria mea de gazetar , m-am apropiat de Take Ionescu**

și am înțeles un lucru de la el .În 1913, ne spunea :

măi băieți , drumul spre Ardeal, trece pe la Sofia.[...]

Când armatele noastre au trecut Dunărea , la 1913, s-a simțit nu atîta în Bulgaria , că

venim să luăm pămînt, dar **s-a simțit în Ardeal că suflă un vînt de libertate pentru**

neamul românesc. " (**aplauze la PNȚ**)

Nu ne faceți o vină că și unii dintre noi, evreii,am simțit acest lucru.

Este foarte regretabil, d-le Cuza , ce faci d-ta cu noi.

Să ne înjuri și să ne spurci pentru acest lucru,

pentru că am vrut să stăm, și vrem să stăm, nu cu de-a-sila și nu cerînd loc mare ,

ci **locul care se cuvine fiecăruia!**

Dar ca să fim insultați și batjocoriți în acest mod, nu-ți este permis!

Destul ne-ai otrăvit zilele pentru dragostea noastră de țară,

pe care am manifestat-o întotdeauna.De aceea , nu te iertăm.

Nu mai vorbesc de **relațiile d-tale cu evreii** .

ACCuza : **Nu am avut niciodată relații cu evrei "**

Fagure ." Eu nu vorbesc de relațiile noastre, eu nu vorbesc de relații de orice fel,

ci de **relații intelectuale** .Dta ,când ai scos **ediția integrală a lui Eminescu**, am luat

cartea și am mers din loc în loc, și am spus: iată o faptă bună a d-lui ACCuza , a scos o

ediție integrală Eminescu .Și ne-a făcut să-l cunoaștem aproape și complet.

Dar dta **n-ai fost vreodată capabil de imparțialitate față de un intelectual evreu,**

și de aceea **ești suspectat de toți** . **D-ta nu poți să vorbești fără patimă."**

Cuza : " Am patima iubirii neamului meu "

[.....]

Fagure / dec.'30

▣ **Politica externă** . -continuare -

" În ce privește revizuirea tratelor , eu mi-am propus ca la sfîrșitul cuvîntării ,

să rog Adunarea ca, după ce, în două ședințe, Liga Națiunilor a fost atăcată în modul cum a fost atăcată, să-mi permită astăzi a depune la Birou, rugăciunea ca să se transmită la Geneva această telegramă [.....]

(aplauze prelungite la PNȚ)

Cuza : " Nu-i lipsea Ligii Națiunilor decât telegrama lui Făgurescu, pentru a fi caracterizată deplin "

Fagure : Telegrama va fi a Camerei române."

Cuza : "Nu știu dacă va fi "

[.....]

Iorga : " Dle președinte, d-lor deputați, cred că ar fi inutil.

Este așa de bine știut că noi avem și nu putem avea decât o singură politică.

Nu putem să fim noi înșine adversarii noștri.[.....]

Fagure / 16 dec.'30

38.) **M.Landau** (Club parlamentar evreesc, Chișinău), 16 dec.'30

-intervenție la Regulament -

(DAD, MO. 22, șed.din 16 dec.'30, p. 353)

[LD: V Toncescu a anunțat renunțarea la cuvânt a celorlalți oratori ; era a **treia zi** de când Parlamentul fusese scena polemicilor lui ACCuza cu diverși deputați pe chestiunea evreească. Landau insistă să ia cuvântul...]

M.Landau : "Dle președinte m-am înscris la cuvânt și protestez împotriva faptului că nu-mi dați cuvântul."

Iorga : "lată cum de o parte și de alta se tulbură liniștea acestei Adunări "

Toncescu : Dle Landau dvs ați fost înscris la cuvânt, ați fost strigat, nu ați răspuns...

Discuțiile nu se mai pot prelungi;

Iorga : "Dle deputat, nu avem nici un fel de dorință să auzim cuvântul dvs.

A vorbit unul din corelegionarii dvs.[Fagure] [.....]

Landau : "Este pentru **prima oară când i se răpește unui deputat dreptul de a vorbi !**" (zgomot, protestări, vociferări) [schimb de "amabilități" Landau-Cuza]

39.) **I.Niemirower** (rabin șef , senator de drept) , 16 dec.'30

(DS, 16 dec.'30) **Declarație -protest** la discursul lui ACCuza în Cameră.

40.) **I.Rosenthal** (atașat depresă, New-York), telegramă, 21 ian.'31.

(AIC, fond Casa regală, Carol II, dosar 77/ 1931, f. 3-4)

-transmisă prin Legația română - Davila.

Al XXII congres al "Federatiei evreilor româno-americieni",

prezidată de **Wolfson**, a avut mare **răsunet**, presa evreiască și americană consacrandu-i largi spații, ca pe o manifestație în favoarea României , a Regelui Carol.

Ministrul Davila a fost invitat și a participat la congres.

"Times" și "Harald" au relevat - cf.declarațiilor președ. **Wolfson** - armonia și încrederea reciprocă între organizațiile americane și Legație.

<Dacă această politică se adopta mai devreme, **creditul României** suferea mai puțin.>

La Congres, **Wolfson, Hirsch, Klepper, Deutsch**, au exprimat **dorința** vie de **colaborare** < la refacera României, ajutând astfel implicit pe coreligionari...>

Rezoluția Congresului s-a inspirat din **expunerea d-lui ministru Davila**, constituind < un **călduros apel către americani și evrei** să ajute pe toate căile **refacerea țării** , acordându-i **asistență financiară** , pentru prosperitatea României. > Rosenthal / ian.'31

41.) **I.Niemirower** (rabin șef , senator de drept) , 23 dec.'30

Discurs omagial la moartea lui Vint.Brătianu

(DS, 23 dec.'30)

42.) Senatori evrei , legislatura I PNȚ, 1928/ 1931:

Mayer Ebner (Cernăuți) , **Moise Zipștein** ,**Max Ausșnit**
